

pÚvodní kresba / **Jan Tomaschoff** * Novinářská cena 2021 / *HejTy!* * „80“ / I. H. rozhovor o „KřHu“ v *Hlidacím psovi* * Z domova / Knihy: **Pralovszký, Steklík, Smolmen**; Výstavy: **Barták, Renčín, Plotěná, Slíva, Neprakta, Sorry, Šourek, Blecha, Macas**; Zemřel: **Šalamoun**; Ocenění: **Lomová, Smolík**; V TV: **Slíva** * Parodie / **Legrace z legrace IV.** = Podvobraz a **Miss Dikobraz** * Knihovna / Z 5 titulů na 6 stranách * Časopisy / **Sorry, Bumerang, Nebelspalter, Eulenspiegel, Charlie-Hebdo**; Trnky **Brnky**; Tapír * Retro / Kopecký: **Neprakta** 2. díl - „**Film**“ * Almanach / **3CET+2 ČUKu** * Do archivu / **Major v MŽ** č. 1/2022 * Statistiky / A) Karikaturisti v **UK**; B) **Emilů** bylo 8; C) **Obálky GAGu**; D) **Kreslíři Mediažurnálu** * **KUK** / Závěr dějin: **Znak ČUK** * Z prae-Archivu / Kobra k 15-inám. **ČUK** * **Vyhrabáno** / **Problémy se jmény** * **Vybráno** / „**U Broučků**“ * **Přebáno** / **Renčín** v **Hr. Kr.** * **Prozkoumáno** / Vtipy **1995** v podání **Reflexu** * **Chlubna** / **Jak se GAGmen pral** za **ČsT** * **Teorie** / **David Superata**: Vymezení pojmu karikatura * **Miš-Maš** / **Maš-Miš** * **Mimo mísu** / **Obraz v galerii** * **Z tisku** / O humoru * **Názory** / **Stav kresleného humoru v ČR** * **Z pošty** / **K 80ce** * **Ze světa** / **Slovensko, Rusko, Polsko, Turecko, Rakousko, Ukrajina, Portugalsko + Propozice** * **Výsledky** / **Itálie, Ukrajina, Slovensko, Chorvatsko, Portugalsko, Indie, Indonézie** aj.

e-GAG

Čtvrtletník autorů + přátel české karikatury
e-číslo 2022 / 2 - LÉTO
UŽ 20.(!) ročník

Kresby: Barták, Born, Breinbauer, Hojný, Hrdý, Hrubý, Jiránek, Košťýř, Kustovskij, Matuška, Neprakta, Pálka, Renčín, Setík, Slíva, Souček, Steska, Teichmann, Tomaschoff, Vhrstí, Vico F. // Aneer, Barabančíkov, Ben-gen, Bernard, Blecha, Born, Bula, Cvetkov, Daniel, deAngelis, Dehghani, Dubovský, Dvořák VI., Fojtík, Fremura, Funke, Gadas, Goutsol, Hejty!, Hoffmeister, Hofman, Höhl, Hoppmann, Janssen, Jirásek, JiWiPa, Juhás, Kantorek, Kazanevskij, Kocmánek, Kustana, Lada, Landschulz, Macas, Martenek, Měrtl, Molín, Mráz, Mysyrowicz, Pagán, Petrák, Plotěná, Polakovič, Pralovszký, PUK, Rakus, RuiJun, Růžová, Rychtařík, Seifertová, Severa, Simon, Skála, Slaba, Smolmen, Starý, Stuttmann, Šír, Šourek, Šuljak, Tolsá, Urban, Valocká, Vobr, Vorel, Vyčítal, Zábanský, Žuravel.

pÚvodní kresba / **Jan Tomaschoff**

Předvídavost: **Jan Tomaschoff** tuto kresbu nakreslil již v roce 2015 (!)

Pocta mistrovi humoru

Proč v Hradci Králové nemá stálou expozici? - ptají se kolegové ze zdejší Unie výtvarných umělců, kteří připravili poctu k nedožitým osmdesátinám **Vladimíra Renčina**. Výstava začíná dnes v Galerii Na Hradě.

HRADEC KRÁLOVÉ. Klasik českého kresleného humoru Vladimír Renčín (1941 - 2017), filozof okamžitě rozpoznatelného rukopisu, by oslavil osmdesátiny už vloni na Mikuláše, z vůle covidu a vlády však jeho přátelé a kolegové museli královéhradeckou výstavu k nedožitému jubileu stále odsouvat. Nakonec začíná v Galerii Na Hradě Lékařské fakulty Univerzity Karlovy až dnes. Při přípravě se sešli členové hradecké Unie výtvarných umělců, výtvarníci Pavel Matuška, Lubomír Lichý a Josef Bavor a také liberecký sběratel Renčínova díla Jiří Hruboně.

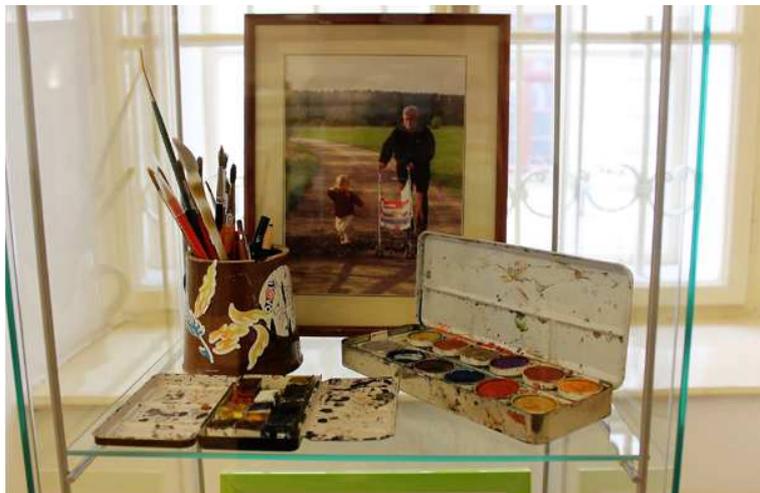
„Mně bylo ctí připravit plakát, pozvánku a podílet se na podobě malé skládačky k této jeho výstavě, kterou realizuje Unie výtvarných umělců v Hradci Králové za pomoci znalce Renčínova díla pana Hruboně. Je to pocta našemu bývalému členovi Unie k jeho nedožitým osmdesátým narozeninám. Termín konání výstavy byl z důvodů proticovidových opatření již dvakrát odložen, a tak jsme rádi, že se malý průřez mistrovou tvorbou konečně může v galerii Na Hradě v Hradci Králové uskutečnit,“ říká třebechovický malíř a grafik Pavel Matuška, jenž jako jediný vkládá humor do velkých pláten.

V Pečkách má lavičku i náměstí

„Sám si považuju, že jsem na konci 70. let s Vladimírem Renčínem mohl osobně konzultovat své první pokusy o kreslený humor, byl jsem tehdy vděčný za jeho nezištné rady a připomínky. Škoda, že už se Mirek nemůže vyjádřit k tomu všemu, co se u nás a kolem nás právě teď děje. Určitě by to stálo za to. Mně osobně je velice líto, že člověka, který dlouhá léta rozdával vtip a chytrý humor a srandu, musel v závěru života potkat právě takový úděl. A

mrzí mě, že ani po pěti letech od jeho úmrtí se v Hradci Králové, městě, se kterým byl celoživotně bytostně spojen, nenašlo řešení pro vznik jeho třeba nevelké, ale trvalé expozice nebo galerie. To v jeho rodných Pečkách, tam už lavičku a náměstí Vladimíra Renčina mají," uvádí Matuška.

Ilustrátor a pedagog Josef Bavor, mnoho let předseda a dobrá duše zdejší Unie, se s Vladimírem Renčínem seznámil ve druhé polovině 70. let, a to v době, kdy pracoval v tehdejší Krajské galerii na Velkém náměstí: „Rád vzpomínám na naši spolupráci při jeho třech výstavách, které se uskutečnily v budově lékařské fakulty. O jeho chytrý humor byl vždy mezi zaměstnanci, lékaři a mediky velký zájem. Začátkem 90. let patřil Renčín k výtvarníkům, kteří stáli u zrodu hradecké pobočky Unie výtvarných umělců, podílel se na organizaci prvních Východočeských salonů. Mezi výtvarníky je zvykem každoročně si vyměňovat novoročenky. Považuji se za šťastlivce, který za několik desetiletí shromáždil slušnou sbírku těch Renčínových. Naší hradecké Unii byl Vladimír věrný do posledních let, jeho kresby se pravidelně objevovaly na salonech i v katalozích. Považujeme si za čest, že právě na náš návrh mu byla udělena Výroční cena dr. Františka Ulricha. Naše letitá iniciativa, aby měl Vladimír Renčín v našem městě pamětní síň – malé muzeum – se bohužel dosud neprosadila. Snad někdy v budoucnu. Jeho památka však bude stále živá mezi námi kolegy a čtiteli jeho pozoruhodného díla.“

Neoficiální archivář Jiří Hruboň má k humoru blízko od dětství, ten kreslený začal sbírat v druhé polovině 60. let, v první fázi šlo o více než sto autorů. „Někteří z nich mi byli pochopitelně bližší a sbírky jsem zredukoval asi na patnáct. Začátkem 80. let jsem sebral odvalu a oslovil pana Renčina s prosbou o osobní set-

kání. K tomu došlo v dubnu 1983 a od té doby jich bylo za více než třicet let mnoho, to nepočítám telefonáty ani korespondenci. Přestože jsem se později seznámil i s jinými autory tohoto žánru a je osobně i jejich tvorbu jsem měl - a nadále mám - velmi rád, byl jsem při rozsahu sbírek a dalších výstav, besed či publikační činnosti počátkem tisíciletí nucen

soustředit se primárně na jediného autora. Tím byl Vladimír Renčín. Trochu k tomu přispělo i to, že jsem byl už několik let – ač neoficiálně – jakýmsi archivářem jeho tvorby,“ vzpomíná liberecký sběratel. Vladimíru Renčínovi vděčí za mnohé, a to nemyslí jen na tvorbu, která mu byla vždy velmi blízká: „Bylo pro mne velkou ctí mít možnost setkávat se s člověkem jeho formátu a charakteru.“

Bez sarkasmů a invektiv

Nechme dále mluvit tohoto znalce: „Při pohledu na tvorbu Vladimíra Renčina bych zdůraznil vynikající schopnost pohledu na nejrůznější variace mezilidských vztahů, prezentované většinou s patřičným nadhledem a pochopením, bez sarkasmů a invektiv, dále nepřehlédnutelnou nadčasovost, a to od politiky až po složitější filozofické otázky, a také výrazný progres v oblasti kresby, od počátečních spíše neumělých pokusů autodidakta až k originální, kvalitní a všeobecně oblíbené podobě.“

V tisku se několikrát objevily údaje, že Vladimír Renčín publikoval celkem asi 45 tisíc kreseb. „Toto impozantní číslo je ale vzhledem k zápočtům všech duplicitních i vícenásobných zveřejnění kreseb a jiným faktorům velmi zkreslené. Podle mne bylo jen originálních kreseb asi 28 tisíc, zbytek je kvalifikovaný odhad. Pan Renčín byl znám jako velmi důsledný autocenzor, který v obavách z toho, aby náhodou nepoužil nápady jiných, ani neodebíral časopisy zveřejňující kreslený humor a v 60. letech dokonce skartoval i vlastní archiv kreseb,“ vysvětluje sběratel.

Výstava, na níž vedle kresleného humoru nebudou chybět ani barevné litografie či knižní ilustrace, potrvá v Galerii Na Hradě do 20. června.

Petr Mareček: „Pocta mistrovi humoru“; MfDNES/Hradecký kraj, 4. 5. 2022, str. 14

Jak jsme se potkali

Nejdřív se potkaly moje mamka a manželka Vladimíra Renčina Míla. Pracovaly totiž v Tesle a moje maminka se od Míly dozvěděla, že Vlád'a (celou dobu jsem ho takto oslovoval) shání nějakého partnera na šachy. Já je hrál a v tu dobu jsem bydlel v Nerudovce, což nebylo daleko od Střelecké, kde měli byt Renčínovi. Jenže když mě Vlád'a nechal nakouknout pod pokličku svého kresleného humoru, šachy brzy ustoupily do pozadí. Zamiloval jsem si ty „panduláky“ a jejich autor se stal mým učitelem. Byl jsem sice o čtyři roky mladší, ale vzhlížel jsem k němu, jako by těch let bylo daleko víc. Naprosto nezištně mi ukázal, jak na to a vedl mě výtvarnou disciplínou, která se na škole neučí. A protože jsem byl navíc muzikant, setkali jsme se i na jeho dalším velkém projektu podle antické komedie „Lysistrata: Nejkrásnější válka“. Vladimír Renčín byl autorem libreta, Jindřich Brabec hudby a naše kapela tam hrála naživo. Tím chci ukázat, jak neuvěřitelně široký byl jeho záběr. Ostatně, i když mě manželka občas donutí k redukci počtu knih, kam já se hrabu na jeho knihovnu. Prostě svému kamarádovi a učiteli vděčím za mnohé. Ale když si tak vybavuju, nikdy jsem mu mé poděkování nesdělil „face to face“. Ted' už to nedoženu, tak alespoň touto formou: Díky, Vlád'o.

Lubomír Lichý, humorista, karikaturista a hudebník

Snímky: **Jiří Hruboň** a archiv

Ceny / Česká a Slovenská Novinářská cena za rok 2021

Kategorie: „Najlepší česko-slovenský vtip, komiks, karikatura a grafické dielo“

Vítěz:	Filip Gyore/ HejTy!, SR	2. rok pandémie, deník SME
Nominácie:	Natália Ložeková, SR Jan Smolík, ČR	Titulné strany, Týždeň Komiks Stripoff, deník Metro

Novinářská cena za vtipnou kresbu zůstala na Slovensku

Česko-Slovenská novinářská cena v kategorii „karikatura a spol.“ už má vítěze za rok 2021.

Vítěz: **Filip Gyorel a Branislav Tomčík „HejTy!“ (SME)**

Nominácie:

Natália Ložeková (Týždeň) a Jan Smolík (Metro).

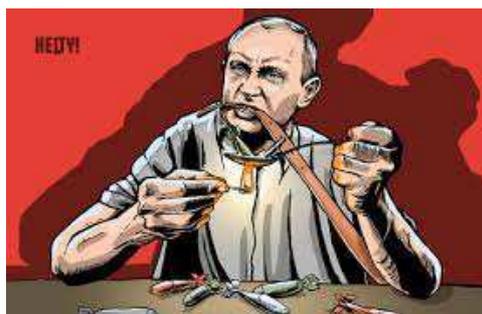
Slavnostní vyhlášení vítězů se odehrálo v Bratislavě 19. 5. 2022.

Kromě tří slovenských expertů rozhodoval 27. 4. 2022 za českou stranu stejně jako minulého roku *Ivan Hanousek* - samozřejmě virtuálně a s podporou své stálé mluvčí. (red.)

Hodnocení celé kategorie:

Tohtoročné hodnotenie „zmiešanej“ kategórie novinárskych žánrov „Najlepší česko-slovenský vtip, komiks, karikatura a grafické dielo“ bolo poctivé. Argumenty jednotlivých členov komisie pre a proti oceneniu najlepšieho súborného príspevku boli zaujímavé, často až protichodné, ale vo výsledku bol nakoniec ocenený spravodlivo. Postupne znižovanie úrovne príspevkov v tejto kategórii súvisí s miznutím priestoru pre karikatúru z periodickej tlače oboch štátov. A nie je náhoda, že preto ubúdajú aj karikaturisti, ktorých jadrom práce bolo a stále je aktuálna reakcia na akúkoľvek dôležitú aktuálnu udalosť či stav spoločnosti.

Časy, kedy sa poroty Novinárskej ceny museli ťažko rozhodovať medzi silnými autormi sa už nevrátia. No problémom je aj to, že už raz ocenení autori sa súťaženia vzdali. Kvalite súťaže v tejto kategórii by prospelo keby sa autori, ktorí sa nachádzajú na vrchole svojej tvorby opäť stretávali a takáto konkurencia by určite motivovala k zvýšeniu úsilia aj ďalších autorov a autorky. Od organizátora by to však znamenalo obosieť redakcie s možnými adeptami, čo sa týka aj českej strany. Podľa porotcu Ivana Hanouska, chýbajú aj autori, ktorí publikujú a majú výbornú úroveň v slovenskej humorno-satirickej prílohe Bumerang: Fero Mráz (jeho komiks Servác) a Ľubomír Juhász (ako dobrý nástupca Jiráňka). Úvahy porotcov sa neobmedzovali iba na posudzovanie aktuálnych príspevkov. Spoločne sme skonštatovali, že porovnávať neporovnateľné druhy, ktoré sa pred časom ocitli v tejto kategórii je nielen ťažké, ale aj nemožné. Základným prvkom, z ktorého celý tento druh novinárskej tvorby pochádza je vtip, neobvyklý ale trefný nápad autora. Lenže klasický kreslený vtip vedľa karikatúrneho portréту, comics-stripu alebo pestrofarebnej obálky? To sú druhy, ktoré nie je možno spravodlivo porovnať. Často potom dochádza k tomu, že uspeje skôr výtvarná kvalita, než aktuálny, originálny a hlavne humorový nápad.

Kresba HejTy: „Závislák VadíMír“

To, že sa cena udeľuje podľa celého súboru zaslaných prác komplikuje porotcom výber. Môže sa stať že z tuctu príspevkov sú tri vyslovene slabé, dva nepôvodné a dva vysoko kvalitné – ocenenia hodné. Najviac problematické je, keď redakcia pošle súbor svojich obálok od rôznych autorov – väčšinou s neuvedenými menami, ktoré sa od seba žánrovo líšia. Dá sa predsa redakciu upozorniť, aby poslala pár kompletov svojich osvedčených autorov.

Tieto slová však nijako neznižujú kredit víťaza a jeho finálnych súperov, ktorí vzišli z takmer dvadsiatky súťažiacich autorov a redakcií. Taktiež môžeme konštatovať aj o zodpovednej porote. O úrovni tohtoročnej poroty tejto „zmiešanej kategórie“ vypovedá práve to, že sa neuspokojuje s jednoduchým pridelovaním hlasov a následným výberom víťaza, ale zaoberá sa aj ich problémami so snahou ju vrátiť na vyššiu, než súčasnú úroveň.

Ivan Hanousek

Porotci o ocenených autorech a jejich díle:

Filip Györe, Branislav Tomčík | 2. rok pandémie | SME

Prihlásená séria prác 2. rok pandémie od karikaturistov Hej,ty! splňa svojou konzistentnosťou predpoklady pre súčasný vizuálny politický komentár.

Zo všetkých prihlásených prác zaujali grafickým štýlom, ktorý je výrazný a čitateľný pre každého a zároveň jednotnou úrovňou ideového obsahu.

Pomer textu a vizuálu je vyvážený a z tohtoročných prihlásených prác si medzi porotou vyslúžili jednoznačnú nomináciu medzi finalistov súťaže.

Andrej Kolenčík

Natália Ložeková, Róbert Csere | Titulné strany Týždňa | Týždeň

O ilustrovaných obálkach týždňa už možno hovoriť ako o slovenskej novinárskej klasike. Svojim ilustratívnym a jednoznačným spôsobom, komentujú dianie posledných dvoch dekád. V tohtoročnej prihlásenej kolekcii je niekoľko výnimočných kombinácií jednoznačného posolstva a výborného grafického spracovania.

Đuro Balogh

Ján Smolík | Stripoff | Metro

Porota sa rozhodla nominovať aj autorský stripový komix Stripoff pre jeho výrazný rukopis, ktorý je nezameniteľný. Jednoduchosť sebaistej kresbnej linky a humorné spoločenské komentáre z neho robia výrazného zástupcu kresleného humoru na českej a slovenskej scéne.

Ivana Šáteková

Kresby: HejTy! (pro denník SME)

**Kronikář českého kresleného humoru:
Kreslené vtipy v novinách zabily devadesátky a internet**

Vyšlo: HlídacíPes.org / 18. května 2022 / Napsal **Jan ŽABKA**

Přestože měl příležitost před totalitou uniknout do zahraničí, rozhodl se vrátit do Československa a věnovat se žurnalistice. Novinářsky pokrýval i pohřeb Jana Palacha. Ivan Hanousek ale své mediální působení věnoval především humoru. Rukama mu prošly tisíce kreslených vtipů a na vlastní oči sledoval vzestup i pád tohoto žánru v Česku.

Ivan Hanousek je průkopníkem kresleného humoru v Česku. Publikoval o něm přes tisíc článků, vydal řadu sborníků kreslených vtipů, zorganizoval první tuzemskou soutěž kresleného humoru a v devadesátých letech založil Českou unii karikaturistů. Dvacet let vydává také magazín e-GAG, který považuje za kroniku české i světové karikatury.

Nyní slaví 80. narozeniny a humor mu pomáhá vyrovnat se s nevyléčitelnou nemocí. Přestože kvůli zdravotním důvodům nemůže mluvit, je ochoten o své humoristické zálibě diskutovat aspoň přes e-mail. *„Přestože mi nemoc vzala hlas, mozek mi slouží a zatím jakžtakž i prsty na klávesnici. Navíc mi pomáhá má žena s neobyčejným smyslem pro legraci,“* píše v rozhovoru pro HlídacíPes.org

Ivan Hanousek s Vladimírem Renčínem

Foto: osobní archiv Ivana Hanouska

Proti proudu emigrace

Čtvrtinu svého dosavadního života jste zasvětil mimo jiné vašemu magazínu e-GAG, měsíčníku, dnes čtvrtletníku autorů a přátel české karikatury. Jaký máte ke kreslenému humoru vztah?

S humorem obecně jsem přítelem od narození, tedy 80 let. Profesně se zabývám především kreslenými vtipy, neznámá to však, že bych během života tuto oblast preferoval. Nejprve to totiž byla jen zábava, kdy jsem si vystříhoval vtipy od Neprakty a lepil je do sešitu. Pak před vojnu, na začátku šedesátých let, jsem jako pomaturitní učeň sazeč chodil troufale do redakce Mladého světa a ukazoval jsem svůj vtipný časopis Extrém, který jsem vydával v jediném exempláři. Tam se mě ujal Mirek Liďák a díky tomu jsem se seznámil i s některými dalšími karikaturisty.

Na téma kresleného humoru jste pak psal i diplomovou práci.

Na novinářské fakultě jsme měli seminář o českých humoristických časopisech. Tam jsem přišel na to, jak se vyhnout prorežimním tématům diplomové práce ve smyslu: „Sociální demokrat, ročník 1892.“ Vybral jsem si vlastní téma o vývoji kresleného humoru v českých novinách a časopisech v letech 1958 až 1968. Než jsem však stihl práci dokončit, vpadli sem Rusové.

Po návratu našich spráskaných politiků z Moskvy jsem se svou dívkou odjel do Švýcarska. Tamní pohostinnost k českým „utečencům“ byla neuvěřitelná. Vnutili nám i přes odmítání nějaké švýcarské franky a sehnali nám dobrovolnici, která nás ubytovala. Byla to mladá studentka, která měla rodiče kdesi v Řecku na dovolené a byla skvělá. V koupelně měli hromadu časopisů do sběru a mezi nimi i legendární humoristický týdeník Nebelspalter. Pamatují si, že jsem proseděl večery u čísel a vytrhával z nich stránky se skvělými vtipy.

A proč jste se nakonec vrátili do Čech?

Oba jsme byli jedináčci a nechtěli jsme nechat naše rodiče samotné. Proto jsme se do vlasti vrátili z rakouské strany. Šli jsme doslova proti proudu Čechoslováků, kteří odcházeli za železnou oponu. Celníci se hodně divili a ještě o kus více, když zjistili, že ze Západu vlečeme velkou těžkou tašku plnou vtipů a časopisů.

Oba jsme byli jedináčci a nechtěli jsme nechat naše rodiče samotné. Proto jsme se do vlasti vrátili z rakouské strany. Šli jsme doslova proti proudu Čechoslováků, kteří odcházeli za že-

leznou oponu. Celníci se hodně divili a ještě více, když zjistili, že ze Západu vlečeme velkou a těžkou tašku plnou vtipů a časopisů.

Dokončil jste pak tu školu?

Ano. Když jsem se vrátil a viděl, co režim s redakcí udělal, dal jsem výpověď^{*)} a rozhodl se dostudovat. Práci jsem dokončil o rok později a časem se ukázalo, že jsem de facto dal základ všem dalším pracím na toto téma. Přesto ta základní, úplné dějiny českého kresleného humoru od května 1945 do současnosti, stále chybí.

Kreslený humor jako ohrožený druh

Když zmiňujete dějiny lokálního kresleného humoru, jak vnímáte současný stav tohoto žánru v českých médiích?

Bezpochyby jde o konec žánru, který v novinách civilizovaného světa kraloval po dvě staletí. I české deníky mívaly celé rubriky kreslených vtipů. Když pomíneme satirický týdeník Dikobraz, tak i v mnoha dalších časopisech našli autoři cestu k přivýdělku, pár jich dokonce díky tomu nemuselo nic jiného dělat. Do sportovního časopisu Stadión, kde jsem se třináct let staral o humor, chodila spousta obálek s kreslenými vtipy, z nichž jsem vybíral jen pár, které se časem objevily na stránkách týdeníku.

Ivan Hanousek s diplomovou prací z roku 1969

Foto: se souhlasem Ivana Hanouska

Co se změnilo?

V 90. letech se bezhlavě kopírovaly západní vzory a místo dosavadního stavu, kdy po pražských redakcích putovaly desítky autorů s deskami plnými vtipů, se náhle objevily smlouvy s jedním karikaturistou, o nic jiného už nebyl zájem. V denících už mohlo publikovat jen pár vybraných autorů, kteří si občas jen prostřídali dresy.

Typickým případem byly Lidové noviny, kde začínal autor mimo jiné Boba a Bobka Vladimír Jiránek s vtipem na titulní straně, pak ho ukryli uvnitř a dnes už v „lidovkách“ nenajdeme jedinou karikaturu.

Často slýchávám, že dnešní politické dění je pro mnohé tak bizarní, že už ho ani nelze karikovat či glosovat. Jak vnímáte aktuální dění z pohledu fanouška humoru?

Karikovat lze vše jakýmkoliv způsobem. Chybí ale lidé, kteří to dovedou. A možná by to i dovedli, ale nejsou místa, která jim to umožní, a která jim za jejich práci poskytnou honoráře.

Redakce Stadión realizovala nápad, aby v té době „zakazovaný“ atlet Emil Zátopek předával trofej EMIL vítězům soutěže o nejlepší sportovní vtip

Foto: se souhlasem Ivana Hanouska ^{**)}

Totalita a umění číst pod čarou

Když jste se ptal humoristy Ivana Mládky, zda podle něj existuje typický český humor, odpověděl, že neexistuje: „Autor s tím samým smyslem pro humor se může narodit kdekoli na světě, třeba i v Číně nebo v Kongu. Když se děj odehrává v nějaké typické české hospodě a hemží se to

tam Pepíky Nováky, ještě to neznamená, že se jedná u typický český humor. Domnění, že je něco typicky české, vyplývá z nevědomosti a neznalosti četných zahraničních alternativ.“ Podle Vás typický český humor existuje?

Až nyní vidím, že Mládek měl recht. Ta otázka byla špatně položena, protože nejde přeci o český humor, ale o českého člověka. Jaký humor mu je blízký, čím je typický. Vždyť Švejk je zřejmě humor nadnárodní, jinak by se neujal ve světě.

Navíc, když se říká, že nám je blízký anglický „suchý“ humor,^{***)} tak pod tím „my“ se neskrývají diváci Troškových nízkoprahových veseloher, ale spíš diváci Cimrmanů. Či čtenáři

Hrabala? Nejde tedy o anglický nebo český humor, ale o jeden typ humoru blízký konkrétnímu druhu lidí.

Jestliže se humor neliší národností, může se lišit možná podmínkami, ve kterých vzniká. Je humor jiný v totalitě než v demokracii?

Je zcela jiný, aspoň co se týče politické karikatury jako deníkové reakce na aktuální dění. Liší se to už jen okruhem autorů. Po skvostné krátké éře Haďáka a dalších nastoupili po Pražském jaru slouhové normalizačního režimu, jejichž jména se můj mozek vůbec stydí vzpomenout. Za protektorátu se tomu říkalo kolaborace, v našem polistopadovém dění jsme se k nim chovali mnohem vlídněji.

Ukázka titulních stran magazínu e-GAG. Online databáze jednotlivých vydání již od roku 2007 je na webu Cartoon Gallery <http://www.cartoongallery.eu/kniznica/casopisy/e-gag/>.

Byl rozdíl i v obsahu?

Obecně známé bylo takzvané čtení pod čarou. Naučili jsme se hledat hlubší protirežimní smysl i ve vtipcích, které prošly cenzurou a posléze i přísným dohledem vedení redakcí. Naši rodiče a prarodiče se to naučili za německé okupace a po té sovětské se to hodilo.

Ovšem humor, který se obejde beze slov a má proto úplně jiné postavení i chápání, se zvláště nezměnil. Barták, Matuška, Slíva a další, kteří získávali trofeje na významných festivalech „cartoons“, publikovali i na Západě, přestože to nebylo bez rizika. Známy Vladimír Renčín, ač kreslil beze slov a apolitické kresby pro vědecká periodika, musel v ČSSR skončit a jistý čas chodil do „normální“ práce. Problémy měli i další, jiní zemřeli o samotě, někteří toho nechali nebo odešli do ciziny.

Humorem proti těžkým časům

Pro akademický časopis Univerzity Karlovy jste psal reportáž z pohřbu Jana Palacha. Držel jste také čestnou stráž u jeho rakve. Tušíte, že si jeho oběť budeme připomínat i po více než padesáti letech?

To jsem si jistě přál, ale věřit se tomu moc nechtělo. V té chvíli u rakve v Karolinu, kde jsme měli nad rektorátem ve věži redakci čtrnáctideníku University Karlovy, a pak i při smutečním průvodu Starým Městem jsem spíš doufal, že se u nás najde někdo, kdo zabráni očekávané „abnormalizaci“ poměrů. Marně. Pak jsem jen sledoval jak časopisy, kde jsem publikoval, vzápětí končí. Kamarád mi proto doporučil, abych něco napsal do Rudého práva.

Universita Karlova byla jediným periodikem, které se pravdivě věnovalo Palachově tragické smrti a pohřbu. Foto: se souhlasem Ivana Hanouska

Ten vývoj v zemi nezvrátil ani Palachův čin. Byl pro vás humor únikem od reality?

Tak napřímo bych to nenazval, ale jistý únik v rámci novinařiny jsem v těch letech zažíval vlastně permanentně. Výhodou bylo, že jsme žili v Praze, kde jsme se v celkem širokých kruzích bavili otevřeně, a to i před dětmi. Pamatuji si, jak jsme se synkem na ramenou šli domů od Hradu a najednou se ozvala příšerná rána. Řekl jsem: „No konečně, už to prasklo“. A Honzík se mezi lidmi na chodníku pronikavým hlasem ptal: „Tati, co už prasklo?“ Všichni věděli, jak to myslím. Co ale vím z návštěv menších měst, tam by takové řeči vést nešlo. Rodiče ze strachu dětem nic neříkali, aby neměly problémy ve škole.

Probíhá válka na Ukrajině, předtím jsme zažili dva pandemické roky. Myslíte, že by lidem pomohlo zvládat tato těžká období, kdyby média více do své produkce zapojila kreslený humor?

Určitě, ale není to vhodné pro každé médium. Kreslený humor se těžko přenáší do rádia i televize. Divákovi se zdá, že chybí zvuk, není jasné, jak dlouho má vtip být na obrazovce. *)

Dílo ukrajinského karikaturisty Olexije Kustovského, se kterým se Hanousek dobře zná
Kresba: osobní archiv Ivana Hanouska

Pokud jde o vpád Rusů na Ukrajinu, ohlas mezi karikaturisty je velký. Rázem se vyrojily stovky klasických ostrých, satirických děl v čele s karikaturami Putina. Pro mne jsou důležitá díla těch ukrajinských autorů, s nimiž se osobně znám. Kustovsky a Kazanevsky mají nyní „skvělé časy“ pro tvorbu, která má prostor a velkou odezvu.

JESTĚ včera večer zde zářily do tmy stovky věnců svými bílými květy a desetitisíce lidí v němém pohnutí procházely kolem rakve. Ale teď padá drobný déšť se sněhem, který taje v syrových kalužích uprázdňného nádvoří Karolina. Nastává chvíle rozloučení s tím, jehož poselství jako jasný meteor zazářilo na zachmuřeném nebi a zažehlo plaménky v srdcích lidí.

Na černém katafalku, v žlutohnědé rakvi se svítivým kováním a kalichem na víku, leží pozůstatky Jana Palacha, kterému patří tento smutný den. Je zde klid, jen z venku doléhá temný šum zástupů, které obklopile pražské budovy university. Desítky fotoreportérů a filmařů nervózně pobíhají po nádvoří a hledají nejlepší polohu pro své záběry.

Je sobota 25. ledna 1968, den pohřbu Jana Palacha, den po aktivu lidových milicí ve Sjezdovém paláci, odkud zazněl podivný starý hlas. A je to také den, který vláda „podle hodnověrných poznatků“ označila jako den provokační akce blíže neurčených extrémistických sil. Den, kdy prý bude použito všech zákonných prostředků na udržení klidu, den plný policistů v pohotovosti. Den, v který bylo vypovězeno z naší země šestnáct zástupců sedmé velmoci.

Je třicet minut po poledni a nikdo neví, co se může stát. Na ztichlé nádvoří přichází k rakvi skupina pozůstalých. Matku Libuši podpírá starší syn Jiří, tiše jí šeptá slova útěchy, hladí ruku.

Přichází průvod Karlovy University. Zvoní zvony a k rakvi přistupuje rektor prof. dr. Oldřich Stary. Hovoří pevným hlasem. Po něm se ujmají slova ministr školství prof. dr. Vilibald Bezdiček, předseda Svazu vysokoškolského studentstva Michael Dy-máček, děkan FF UK prof. dr. Jaroslav Kladiiva. Na závěr přichází Zdeněk Touš z Pražského studentského parlamentu a za studenty filosofie říká: „Jan Palach nám adresoval velkou lá-

Den, v který Praha plakala

skou výzvu, která nás bude provázet... na každém našem kroku.“

OBŘAD SKONČIL. Nastalo hluboké ticho. A v tu chvíli přistoupili k mamince Jana jeho kolegové z fakulty. Dali jí kytice žlutých narcisů: „Matko, děkujeme Vám za Vašeho syna, a věřte, kdybychom Vám ho mohli jen trochu nahradit, že bychom to rádi udělali.“ A jeden z nich jí polbil ruce.

Matka sahá naposledy zlehka na rakev. Tiše vyslovuje slova rozloučení se svým milovaným synem. Ozývá se smuteční hudba, universitní pádu opouští její mladý syn. Průvod se vydává do staroměstských ulic. Jdou v něm mnohé osoby našeho veřejného života.

Hustě mrholí, ale nikde není vidět deštníky. Lidé stojí s oboježenými hlavami, zástupy jsou tiché. Národ stojí tvář v tvář své tragédii důstojně, zaraženě, ale nepoddajně. Černý pohřební mercedes vjíždí mezi spalíry li-

di na Ovocném trhu. Zvolna zahýbá do Celetné, sledován pozůstalými v čele s maminou, která odmítla jízdu autem: „Pádu za svým chlapcem pěšky.“

Mezi starším synem a jeho chotí kráčí nalomeným krokem, v rukou kytici žlutých narcisů. A za ní se formuje mohutný pohřební průvod s československými i černými vlajkami. Mezi mnohými jde i biskup Tomášek a svorně vedle sebe oba poslední ministři školství; prof. J. Hájek a prof. Vlad. Kadlec.

Zaplněné Staroměstské náměstí prochází čelo průvodu po půl druhé. Stojí zde chvíli proti sobě Jan Hus a Jan Palach. A pak náhle Pařížská třída s holými zimními stromy, s otevřenými okny svých vysokých domů, v nichž hoří stovky zapálených svíček, s plačícími lidmi na balkónech a střeších, se smutečnými vlajkami. Malý chlapec zdravící rakev prsty zdviženými kopířá. Stařenka na vozíku s dávno promočeným kapesníkem u očí. Nežné tváře dívek, s očima rudýma, zaslízenýma.

Na křižovatce u synagogy salutuje tvář k rakvi příslušník VB. Ještě jedna zatáčka a blížíme se k náměstí, jehož nové jméno zvěstují i nové tabule. Jméno toho, koho jsme sem přišli provodit na cestě poslední.

Čelo průvodu se řadí na schody filosofické fakulty. Je čtvrt na tři. Auto s rakví se zastavuje před čestnou stráží, stojící u lanovy fotografie, ozářené mihotavými plaménky svíc, obklopené květy.

Zaznívá hymna, zástupy zka-meněly. Jen slzám nelze poroučet... Na tvářích se mísí s chladným deštěm. Rodinní příslušníci nasedají do vozů a míží pomalu směrem k Ošanám. Lidé se zvolna, velmi zvolna rozcházejí. V klidu, důstojně. Jejich mlčení vydá za deset bouřlivých demonstrací. Plaménky svíček dohořívají. Plaménky v srdcích budou hořet dál...

IVAN HANOUSEK

Reportáž Ivana Hanouska z pohřbu Jana Palacha. Zvláštní vydání University Karlovy 1969 **)

Vyplatí se médiím investovat do kresleného humoru?

Rád bych řekl, že ano, ale redakce mají nejspíš za drahé peníze pořízené průzkumy dobře placených analytiků kteří jim říkají, že kreslené vtipy jsou to první, čeho se mají zbavit, aby ušetřily. Pokud toto souvětí zavání mým silně osobním naštváním, tak to přiznávám. Hodně z nás léta volalo po novém, moderním Dikobrazu, ale nikdo se nás na názor neptal. Investovat do výtvarné legrace se proto nedoporučuje.

Když zmiňujete Dikobraz, snahy o jeho obnovu tady byly, ale neuspěly.

Stále ta myšlenka ve společnosti přetrvává?

Jenom mezi starci, nejvíc asi mezi samotnými autory. Samozřejmě chybí solidní a též moderní humoristický časopis. Pokusy o nový Dikobraz neuspěly obvykle kvůli amatérismu redakce a slabému vydavateli. Ale podobně dopadly renomované tituly v zahraničí. Asi už je načase si říci, že to poslal na věčnost internet.

Přesto tady zůstává váš E-GAG, který je vlastně takovou kronikou místního kresleného humoru.

V rámci vydávání e-GAGu ⁺⁺⁺) jsem několikrát ráno na Silvestra místo pro láhev šampusu běžel nakoupit silvestrovská vydání všech deníků. Chtěl jsem zjistit, jak v tento den, ideální pro publikování humoru, redakce českých novin přistupují k zařazení kreslených vtipů. Ukázalo se, že v ústředních denících s malými výjimkami o existenci spousty autorů kvalitního kresleného humoru ani nevědí.

Jde tedy spíše o kroniku úpadku českého kresleného humoru. Kreslený vtip bude brzy v denním tisku vzácností. Trapné bude, že se objeví už jen jako součást nekrologu, když zemře věkovitá persona, jako jsme to viděli po skonu Jiráňka, Kantorka či Vyčítala.

Rozhovor: **Jan Žabka**

Poznámky k zveřejněnému textu:

*) Výpověď dal I. H. z **Večerní Prahy**, kam (ještě během posledních let studií) nastoupil 15. července 1968.

Kocovina ze Silvestra (str. 5) 15. 3. 2022

původní kresba / Kusto * původní slovo / Kam zmizela kreslená legrace z periodického tisku? * Téma / Kreslený humor v denících 31. 12. 2021 * Z archivu / Jak jsme vítávali Silvestra * Bilance / Úspěchy českých autorů ve světě - 2021 * Naroznění / Ivan Hanousek 90 (Samizdat, Ginsberg i Lidák) * Z domova / Ocenění: Renčín. Kniha: *Silva*, *Martenek*

Výstavy: *Barták*, *Kobra*, *Silva*, *Flekna*, *Hojný*, *Kalendář*, *NOS*, *Salon křihu*: *Linek* v *Oslatek*, *Zemřelí*: *E. Světlík*, *R. Pytlík*, *Várka*. V televizi: *Urban*. V autobusu: *Výstři* * *Parodie / Legrace z legrace III* * *O karikatūře / Co je to?* * *Knihovna / Ze 4 knih na 9 stránkách* * *Casopisy / Sorry; Bumerang*, *Nebešpalter* + „nadšlení“ * *Retro / J. Kopecký: Neprakta 1. díl - Politika* * *Recenze s ukázkami / J. Flekna a M. Martenek* * *Miš-Maš / Legrace z internetu* * *Do Dikobrazu 2004* * *O karikatūře / Co to je?* * *Z tisku / O humoru* * *Z pošty / Ohlasy* * *Výročí / Z dějin KUKu 4* - „Obilnost“ * *Ze světa / Nizozemsko, Egypt, Japonsko, Indie, Rusko, Polsko, Čína, Turecko, Itálie* + *Propozice soutěží* * *Výsledky / Egypt, Kosovo, Brazílie, Itálie, Kanada, Ukrajina, Slovensko, Indonésie, Chorvatsko, Rusko, Kolumbie, USA, Čína, Španělsko, Polsko, Maroko, Rumunsko...*

Čtvrtletník autorů + přátel české karikatury e-číslo 2022 / 1 - JARO Už 20. ročník (!)

Kresby: ADAMS, BAPE, BARTÁK, BOKWOČIĆ, BORN, BREINBAUER, CIOBU, D'AGOSTINO, DAVO W., DERENNE, DESCLOSEAUX, EKISIOGLU, FILLA, FLEKNA, FREMURA, FRISCHÉ, FUENTES, GÓMEZ, GUMUS, HAČAK, HAJJAJ, HAJNOS, HANÁK, HRŠL, HOJNÝ, HOLÝ, HRDÝ, HRUBÝ, JANSEN, JAZZ, JELINEK, JIRÁNEK, KAMBIZ, KAZAŇČEV, KEMEL, KOŠTÝR, KOTRHA, KUCZYŇSKO, KULOVANÝ, KURTULMUS, KUSTOVSKIJ, LEINEK, LIPŇSKIJ, LISTES, MACHATA, MATUŠKA, MIHAIOT, MOTYČEK, NEPRAKTA, NOVÁK, PÁLKA, PAVEL, POLÁK, POPOVIĆ, PRICE, REJGER, REISENAUER, RENČÍN, SEARLE, SEMPÉ, SETIK, SHMIDT, SIKI, SLIVA, SOUČEK, SOUČÍ, SRNA, VAŠTEJN, LEBENBERG, ŠTESKA, ŠEVČIK, TARASENKO, TASCO, TEICHMANN, TULKE, TOMASCHOFF, TOMEK, TOPOR, VEVERKA, VHRSTI, VICO, VIŠOKAI, WOODCO, ZAMANI...

původní kresba / **Oleksy Kustovskij (Ukrajina)**

OMLUVA:

Stalo se nešťastí. V nevhodnou chvíli GAG-men ochořel. Tento GAG byl připraven k rozeslání už kocem února s tím, že před vydáním 15. března t. r. bude ještě aktualizován. To se kvůli onemocnění už nepodařilo a tak jsme alespoň z posledních tří zařadili pár kreseb k aktuální tragické situaci (viz vlevo) Nejdřív čirský mor, pak ruská agrese a do třetice všeho zlého ještě ta zákeřná nemoc...
Děkujeme za pochopení.
(red.)

**) Na snímku z vyhlášení výsledků soutěže o Emila Stadiónu v pražské Malostranské besedě jsou v popředí zleva: Miro Vico, manželé Zátopkovi, Fedor Vico s trofejí a manželkou. V pozadí moderátor události Josef Kobra Kučera a organizátor Ivan Hanousek.

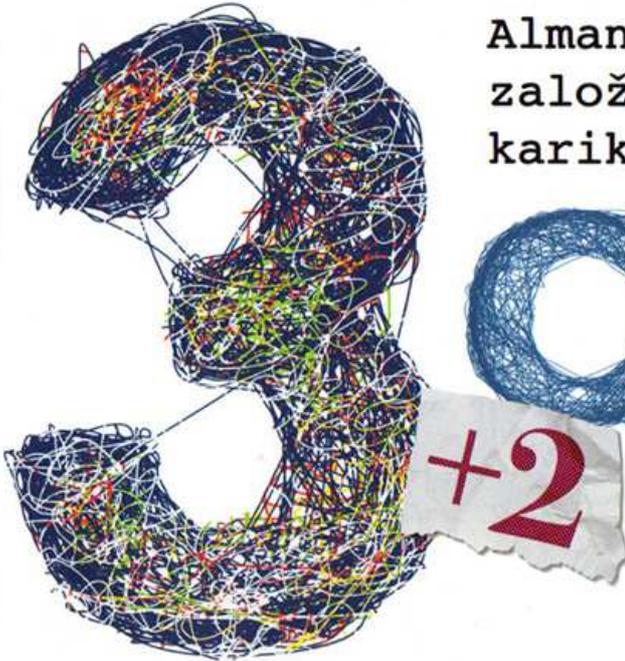
**) V širším textu, který poskytl Hanousek redakci k využití, byla ještě krátká specifikace týkající se suchého humoru: *“Konečně: snad nejoblíbenější naší humornou knihou je „Saturin“ Zdeňka Jirotky, který nijak netají svůj jasný vzor v rozsáhlém díle Angličana P. G. Wodehouse, jehož hrdinou bývá rovněž sluha - jen jeho jméno je jiné.“*

*) Při krácení delší odpovědi zde vypadlo pár dovysvětlení: u tvorby kreslených vtipů pro rádio šlo o poznámku *„hlavně ten beze slov!“* A jak dlouho má vtip být na obrazovce? Někomu se zdá ta doba krátká na to, aby pochopil, pak ověřil a nakonec zbyl ještě čas, aby si divák vychutnal pointu. Jenže vtip je pryč a je tu nový... Jinému může vadit, že tam vtip visí moc dlouho. Už jen deset vteřin je pro dnešní způsob vysílání s rychle se střídajícími záběry nepřijatelný. Případné rozpohybování běžné kresby vyžaduje od vysílající redakce speciální zručnost a smysl pro humor, který nemusí být vždy po ruce.

**) Některé ilustrace k rozhovoru jsou díky internetovému prostředí vyřešeny jen odkazy na adresy. Tento úvodní článek z UK jsme si sem dovolili zařadit přímo.

+++) Mimo jiné jde o adresy na <http://www.cartoongallery.eu/kniznica/casopisy/e-gag/>, kde jsou nabízena celá čísla e-GAGu (viz výše) nejen z aktuálního a minulého ročníku.

(red)

Almanach k 32. výročí
založení České unie
karikaturistů

CET

JUBILEJNÍ VÝSTAVA
Jaro 2022
Praha

Slovo úvodem

Když byla Česká unie karikaturistů počátkem devadesátých let minulého století založena skupinou kreslířů kolem pánů Ivana Hanouska, Josefa „Kobry“ Kučery, Miroslava Bartáka, Vladimíra Jiráčka a Honzy Vyčítala.

Bylo to v době, kdy se díky změnám ve společnosti měnilo vše kolem nás (o tom ale podrobněji a fundovaněji v příspěvku od Ivana Hanouska). Tehdy ani „Otcové Zakladatelé“ neměli tušení, kam jejich poněkud absurdní nápad spojit tehdy specifickou a nesourodou skupinu individualit tvůrců kresleného humoru do jediné spolkové organizace, nazvané ve zkratce ČUK, povede.

Dodnes si pamatují, že třeba „Kobra“ Kučera se tomu nikdy nepřestával divit. Inu stalo se, a do jisté míry se to i povedlo. Je to nyní již přes třicet let, z pohledu lidského se jedná v podstatě o jednu celou generaci.

Díky zakladatelskému počínu výše zmíněných a následné práci dalších mnoha členů spolku, kteří ze svého života byli ochotni darovat část svého drahocenného času pro jeho činnost a propagaci, udrželi společenské povědomí a kvalitativní úroveň českého kresleného humoru až do dnešních dní.

Od založení ČUK na začátku „devadesátek“ doposud se v našem spolku vystřídala pestrá tvůrčí společnost milovníků KrHu, jak se mezi námi říká. A byly jich desítky, možná stovky. Od již dnes legendárních jmen, jako jsou namátkou: Jiránek, Neprakta, Vyčítal, Hrdý, Renčín, Klos, Kantorek, „Kobra“ Kučera, až po legendy stále žijící a tvořící, které

raději nebudu jmenovat, abych na někoho nezapomněl. Ti známi a populární tvůrčí díky svému úspěchu byli vždy inspirací těm ostatním, zejména autorům začínajícím. Nedá mi, abych tu také nezminil osobnost Ivana Hanouska, který je respektovaným hybatelem, nekompromisním kritikem a nezpochybnitelným špičkovým teoretikem kresleného humoru, jehož činnost dodnes daleko přesahuje náš spolkový prostor.

Autorský katalog, který si dnes prohlížíte, je malým připomenutím tvorby autorů, kteří za ta léta prošli naším spolkem. Autorů, kteří stále členy jsou a také autorů, které na tomto světě již nepotkáme, protože odešli do „Kresliřského nebe“. Musím, když tu takto vzpomínám, zmínit i skupinu členů našeho spolku, kteří sice nekreslí, ale svou činností pomáhali a pomáhají ČUK v její činnosti. Tento katalog má být i jakýmsi připomenutím toho, že humor, ať je doba jakákoliv, je nezníčitelnou a všude přítomnou formou lidské povahy a pro mnohé z nás i životní filozofii a nezbytností. Takže. Ať žije humor a ten kreslený zvláště!

Radovan Rakus
předseda České unie karikaturistů

R. RAKUS

Rodil se dlouho, možná ani ne těžce, ale těžký je. K obsahu Almanachu ani není možné se nějak zvlášť vymezovat, neb jeho obsah, tím i úroveň, jsou dány samou podstatou - vyšel k 32. výročí České unie karikaturistů a je tedy vlastně členskou výstavou se všemi mouchami, z nichž tou hlavní, přímo masařkou, je nevyrovnanost v kvalitě prezentovaných děl: někdy je slabá jejich „výtvarnost“, jindy námět. Jen sporadicky obojí. V této chvíli jsme však plácačku pustili z ruky a pro nečleny spolku (abonenty GAGu) tu sdělíme základní fakta. Kvalitní

J. Bernard

Ztratit hodinu života při přechodu na letní čas není jen tak.
My jepice to snášíme obzvlášť těžce.

tisk na 142 stránkách kvalitního papíru je tím prvním, čeho si člověk povšimne. Uvnitř pak vyjmenování necelé stovky stávajících členů (každý má dvě stránky na své dva vtipy) a také pětatřiceti členů bývalých, ať již zesnulých anebo na členství rezignujících (v poměru 17 ku 18), kteří se museli vejít se svým vtipem na stránku jedinou. Úvodní slovo předsedy Radovana Rakuse milé až státnické a následujících pět stránek se třemi dokumentárními snímky z ustavující valné hromady ČUK je zase ohlednutím zakladatele - přečíst jste si ho mohli v minulém čísle GAGu. To jsme netušili, že Almanach, který teď držíme v ruce, tehdy ještě nebyl k dispozici každému (ač má na zadní straně obálky dataci Listopad 2021).

Kresby: Jiří Bernard, Bohuslav Šír a Marek Simon (za stávající členy)

Kresby: Jan Vyčítal, Michal Hrdý („*Takhle krásnou slečnu už snad nikdy v životě neuvidím!*“), Pavel Starý („*Ale Popelko, co ty tu děláš?*“), Pavel Kantorek („*...Zase tady má jedna bakterie rozmačkanej ksichtíček!*“), Miroslav Fojtík („*Pořáde málo světla. Potřebuji, abyste alespoň na chvíli vystoupili z jeho stínu*“) - (za členy už nestávající)

Výběr vtípů z Almanachu (viz výše) byl osobní, ale veden nikoliv sympatiemi, ba ani posuzováním kvality autorovy prezentace... Bylo to mnohem prostší. Člověk, který nemá možnost sledovat soustavně tvorbu všech autorů, má zde možnost glosovat ukázky jejich tvorby. U Bernarda je až fascinující, jak se po celá ta léta drží svých baculatých děvenek. Bohouš Šír zase pěkně vybočil a zmátl člověka nápaditou bublináží hodnou samotného Taussiga. Marek Simon jako kdyby vyslyšel debatu poroty Novinářské ceny, která jeho dílo uznala za myšlenkově bohaté, ale... Že by autorova cesta od zobanů výš až k samému *Homo sapiens* vedla nakonec přes hmyzí figurky?

A jsme na samém konci - má číslo. 142. Tak trochu mi tu chybí pověstná Hanouskova důkladnost, s níž by níže podepsaný ještě vypočítal souhrnný věk členstva ČUKu a dělil je počtem členů - tedy těch, co od strany 10 po stranu 100 prezentují páry svých kreseb. Zjistil by tak (s pomocí kalulačky) průměrný věk průměrného ČUKaře. Sám už na to sílu nemám, a můj odhad není příliš optimistický což já, ač kritik, bytostně jsem. Ke zviditelnění spolku tu možnosti jsou stále. Ale o tom až jindy a na lepším místě, než na konci této přehlídky... (IH)

Ešte pred pandémiou sa chystala ČUK, čo je skratka Českej únie karikaturistov, na oslavy 30. výročia svojho založenia. No vírus ich odložil až na koniec apríla t. r. Tie sa konali v Malostranskej besede, ktorá bola dlhé roky ich domovským miestom s pravidelnými výstavami kresleného humoru nielen svojich členov, ale i ďalších autorov či zoskupení a rôznych iných podujatí. Viackrát tam vystavovali aj členovia SÚK (Slovenskej únie karikaturistov), ktorá však už pred viacerými rokmi zanikla.

Ja som sa na tzv. Valnej hromade, ktorej súčasťou bola aj výstava členov, zúčastnil osobne, keďže som čestným (*hmm...*) členom ČUK. Ako taký sa teda nechcem vyjadrovať k súčasnému stavu tejto organizácie, ale napriek tomu, že je to spolok humoristov, na komorný priebeh osláv nebol príliš veselý pohľad, keď bolo aj s členmi výboru prítomných asi 20 členov, oproti 150 členom pri začiatku existencie ČUK v roku 1990, ako spomína spoluzakladateľ ČUK Ivan Hanousek v Almanachu, vydaného k výročiu. Ale nielen súčasný stav ČUK-u, ale ani jej ďalšia perspektíva nevyzerá nijako nádejne. Útechou nie je ani skutočnosť, že SÚK (Slovenská únia karikaturistov) zanikla už dávnejšie... Ale to je snáď parketa pre členov a jeho vedenie na čele s Radovanom Rakúsom, ktorý obhájil post predsedu.

V spomenutom Almanachu sa Ivan Hanousek obširne zaoberá najmä okolnosťami vzniku tejto stavovskej organizácie, spomína otcov-zakladateľov (okrem neho Mirek Barták, Vladimír Jiránek, Josef KOBRA-Kučera, Jan Vyčítal...) ktorí už vtedy zdôrazňovali potrebu vzniku nového časopisu (v Čechách ešte vychádzal *Dikobraz*, na Slovensku *Roháč*), ktorý by bol jedným z predpokladov zmysluplnej existencie spolku karikaturistov....

***

Ešte sa chcem zmieniť o výpravnej asi 250-stranovej knihe s tvrdou väzbou (titulná strana na reprodukciu) s názvom **VELKÁ KNIHA ČESKÉHO HUMORU**, ktorú dostali všetci členovia ČUK darom a teda by sa asi nepatrišlo sa k nej kriticky vyjadrovať, najmä keď tam mám i ja svoje miesto aj s fotografiou a kresbami. Názov však vzbudzuje dojem, že je to prehliadka toho najlepšieho, čo doteraz v tejto oblasti v Čechách vzniklo. V takom prípade by tam mali byť zastúpení aj autori, bez ktorých si český kreslený humor či karikatúru len ťažko predstaviť. Mám na mysli také mená, ako Vladimír Jiránek, Vladimír Renčín, Dušan Pálka, Mirek Barták, Stanislav Holý, Pavel Matuška, Jiří Winter-NEPRAKTA, Jan Vyčítal, Jiří Slíva, ale aj Vlasta Záborský a mnohí ďalší.

Keď som knihu (neplést s výše zmieneným Almanachem!) dôkladnejšie prelistoval, uvedomil som si, že kniha je venovaná len (terajším) členom ČUK, čo je pri okružlom výročí dosť podivné, pretože tam mali byť aj bývalí členovia, bez ohľadu, že sa s organizáciou z rôznych dôvodov rozišli (napr. Barták, či teoretik Ivan Hanousek, ktorý mal dostať slovo na úvod*), alebo sa výročia nedožili (Vladimír Jiránek a ďalší). Takže kniha sa mala nazývať inak, napr. *Kreslený humor členov ČUK* alebo nejako podobne.

Napriek tomu za milý darček organizátorm ďakujem - a nezlobte se.

Fedor Vico

*) Jmenovaný Hanousek dostal slovo na úvod v Almanachu, ale *Velkou knihu českého humoru* ani zdálky nezahliedl, pretože má (díky šlechetnému dárci J. Kopeckému) päť predchádzajúcich "Velkých knih". Chýbi tak v rozsiahlej zbierke publikácií venovaných domácim i svetovým karikaturistom, ktoré odkáže verejné inštitúcii. Ale sám názov té veľké knihy je nešťastný, zdá sa že redakční práce nakladateľstvi postráda základní znalosti běžné terminologie: Haškův *Švejk*, Jirotkův *Saturnin*, Menzlův

film o Hrabalových *Skřiváncích na niti*, *Pudr a Benzin* od V+W, *Eva tropí hlouposti* a Anton Špelec ostrostřelec, *Žákovi Študáci a kantoři*, povídky *Šimka* a *Grosmana*, natož pak Cimrmanovy hry totiž ve *Velké knize českého humoru* - nic toho v knize nenajdete. Zřejmě se grafikovi slovo “*kresleného*” na obálku nevešlo. A prošlo mu to!

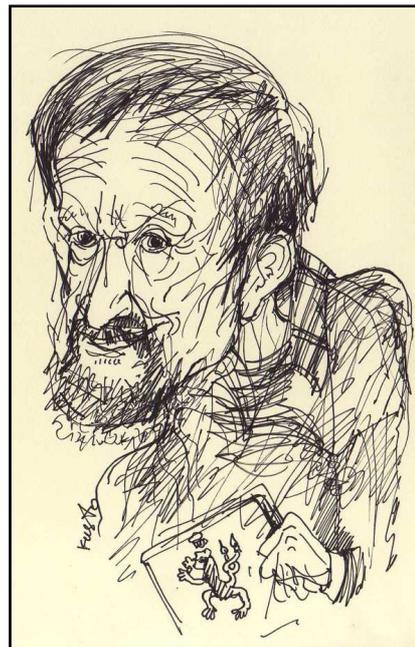
Znalec kresleného humoru Ivan Hanousek mal 80 rokov

Teoretik kresleného humoru, novinár a publicista (diplomovú prácu na Univerzite Karlovej v Prahe venoval oblasti kresleného humoru v tlači), a spoluzakladateľ ČUK (Českej únie karikaturistov), sa 14. mája dožil okružnej 80-ky. Ivan Hanousek presadil kreslený humor vo všetkých tlačovniach, kde pracoval ako redaktor. Napr. v športovom týždenníku *Stadión* presadil aj vznik medzinárodnej súťaže so športovou tematikou s názvom *Emil Stadiónu*, lebo do toho zainteresoval aj legendárneho atléta Emila Zátopka, ktorý mal za úlohu každoročne osobne zagratulovať oceneným autorom. Po roku 1989 bol istý čas šéfredaktorom týždenníka kresleného humoru *KUK*.

Je všeobecne považovaný za najkomplexnejšieho teoretika kresleného humoru v Československu a t. č. vydáva obsiahly internetový časopis *e-GAG*.

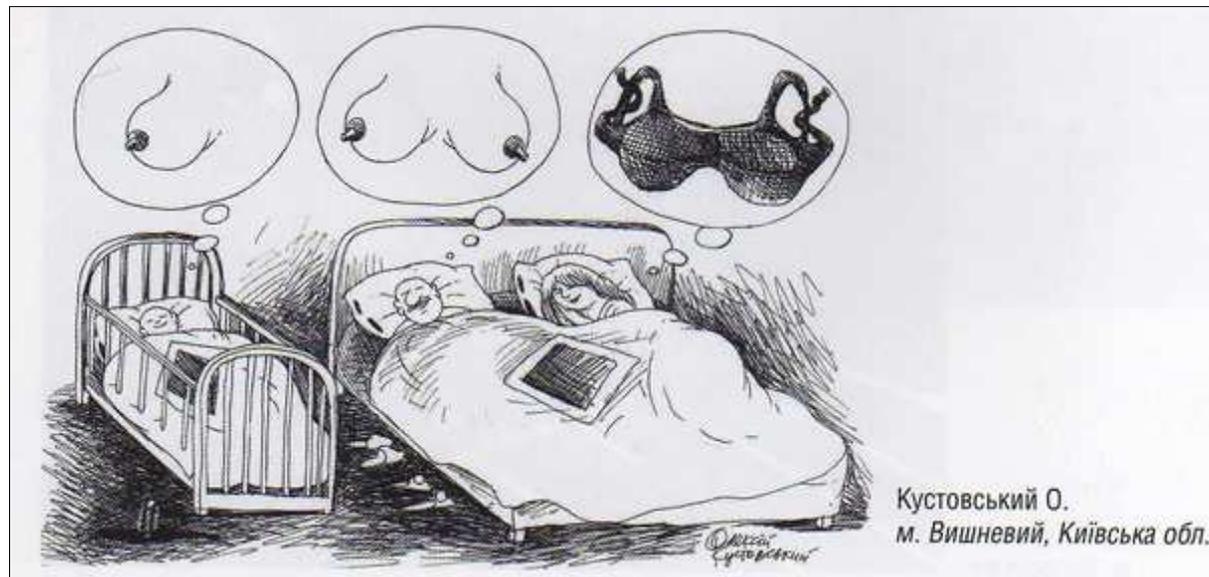
Fedor V i c o

Portrét *Ivana Hanouska* z pera ukrajinského karikaturistu **Olexija Kustovského** (*Písek* 2010)

S Kustovským v Písku

A keď už sme nahlédli do ateliéru ukrajinského karikaturistu, vzpomeňme si na zlaté časy nášho ČUKu, spolupořadatele vysokoúrovňového mezinárodného Bienále cartoons zajišťovaného skvele Městem Písek (osoby nejmenuji). Kam jsme si na historicky poslední *Cartoon Meeting Point* v tamní krásné Sladovně mohli dovolit pozvat na spoločné kreslení, povídaní a

vystavování to nejlepší, co kreslilo vtipy v Evropě. Jako byli Bernie Bouton z Francie nebo **Fedor Vico** ze Slovenska k setkání s Miroslavem Bartákem. A můžeme být hrdi i na náš výběr teprve začínajících autorů, dnes již hvězd kresleného humoru, jako byl **Oleksij Kustovskij**, k seznámení s mladšími členy našeho spolku Jiřím Koštýřem či plzeňským Vhrsti.

Právě nad kresbou Kustovského, kterého jsme před dvanácti lety pozvali na *CMP* do Písku, si připomínáme dobu, kdy ještě Rusové nevrhli ničit Ukrajinu. Kdy Oleksij ještě poblíž Kyjeva vymýšlel milé obrázky (**viz výše**) pro různé soutěže. Na rozličná témata. Kresby s chytřým nápadem... beze slov... a bez Putina!
(han)

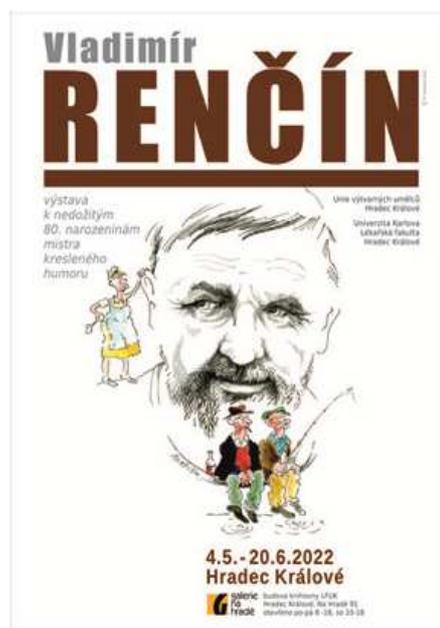
Vladimír Renčín na správném místě

Věnujeme tomu zvláštní pozornost v rubrice **“Přebřáno”**. Výstavu s prostým a naprosto výstižným názvem zahájili 4. května v Galerii na hradě (v budově knihovny LFUK v ulici Na hradě č. 91/13) a - co je fajn - trvá ještě dnes. Tedy aspoň pět dní dává příležitost k návštěvě každému, kdo si zatím nenašel na to potěšení čas.

Připomene mu to jistě plakátek (**viz vpravo**), na němž je Mirek se svými figurkami zpodobněn *Pavlem Matuškou*. Tak pro jistotu: otevřeno mají od 8 do 18, v sobotu jen od 10 do 18 hodin. (r)

Kreslené vtipy v městském plenéru

Známa smíchovská ČUKolobby uspořádala od 22. 3. do 14. 4. 2022 ještě před oslavami **30. výročí** založení spolku před kostelem Sv. Václava výstavu **"3CET + 2"**. Viselo na ní 70 kreslených vtipů na oboustranných panelech - to vše pod patronací MČ Praha 5.

Nová kniha: **Smolmen se (po smrti) dočkal samostatné publikace...**

Tady je obálka nové knihy, která se ale na běžném trhu nevykazuje a pokud se k ní přiblížíme, dáme vědět víc o obsahu. Zatím tedy jenom, že má 211 stránek a že název je **„...To je živo-T“**. A že autorkou je

Marcela Filipová

Cena díla je 380 Kč. S tím, že poštovné a balné po Česku je již v ceně.

A co o albu uvádí jeho nabídka?

Walter Mende / SMOLMEN (1924-2015) současník Neprakty, Kantorka, autor a tvůrce bezpočtu vtipů, ilustrací a perokreseb. Autorka publikace - jeho dcera, nás v ní souhrnně seznamuje s jeho plodnou činností v těchto oblastech. Kniha obsahuje desítky vtipů, které v letech 1978 - 1984 publikoval v humoristických časopisech pod svým jménem i pseudonymem SMOLMEN, po zákazu činnosti v době normalizace.

Kniha je rozdělena do několika částí, které uvádějí čtenáře do všech výtvarných oblastí, kterým se věnoval. Jsou tu vtipy z časopisů, jako je Dikobraz, Roháč..., ale také ilustrace z časopisu Svět práce, kde v osmdesátých letech vedl výtvarnou část.

Kniha obsahuje ukázky z knih, které ilustroval, dále nepublikované kresby, grafiky a vtipy z knihy **Kůs/Smolmen** (svazek o 144 stránkách vydalo Severočeské nakladatelství Liberec v roce 1976 s textem Miroslava Horníčka). Nová kniha má formát 210x210mm. Připomínáme též další knihu: **Groszová Sylva, Mende Walter Za volantem žena. Stránek má 206** a na nich dokonce **68 obrázků**. Ano - obrázků! Jsou umrněné, což si jejich výtvarná kvalita nezasloužila. Styd' se v hrobě, NADASi. (sek)

Začal úpadek *Chodby v Ratajích n/S?* No, vystavoval MARVIN

Škoda, že už tu s námi není Kobra, ten uměl pochválit i toho největšího neumětele. A takhle to v GAGu, který je soustavnou kronikou dění na poli kresleného humoru zbylo na GAGmena. Tak raději jen stručně. Už nedávno při prezentaci *Tupý-Vostrý* to tam bylo za hranou. Ale kdo zná vytrvalou vlezlost západočeského podnikatele s humorem, mohl mít pro výstaváka *Otu Kmínka* pochopení. Jenže nyní už to vypadá, že v malé galérce, kde vystavovaly i velké postavy české karikatury, dochází nejspíš k trvalému sešupu z přízemí do suterénu. To, co předvádělo v dubnu svými velkohlavými figurkami duo MARVIN, patří maximálně na stránky *Tapíra* či obdobných tiskopisů pro prostý i sprostý lid (**viz vpravo!**). Časy, kdy jsme se u nás těšili na výstavy karikaturistů z okruhu časopisů jako *Literárky*, *Reportér*, *Mladý svět* jsou prostě pryč - a tak jsme i v těch příjemných Ratajích nad Sázavou svědky výstavy autorů hodných maximálně *Trnek-Brnek*. Ach jo... Pardon: Ach ne...! (G)

Slíva ve Špejcharu

Ano, nikoliv **na Špejchaře**, což je ikonická pražská křižovatka. Tento Špejchar se týčí kdesi u Soběslavi, ale má už stálé místo nejen v GAGu (výstava *Neprakty*) a nejen pro svou velikost. K výstavám (**viz vlevo!**) totiž vydává nad běžné poměry vydatné katalogy. O tom Slívově píšeme jinde, zde tedy jen zpráva o jeho výstavě grafik "*Česká chloubka*" v místě Želeč, kam se

Slíva vypravil, a-by svou osobou dodal na síle její dennisáži.

Podepisoval, pobesedoval a potěšil návštěvníky **Muzea a obrazárny Špejchar Želeč**, kde výstava visela pouze jeden jarní měsíc.

(red.)

Na Bartáka (skoro) bez Bartáka...

Na zahájení výstavy kresleného humoru **Miroslava Bartáka** v galeri Českého rozhlasu se mnozí těšili, ale umělce na místě už nezastihli. Ale pěkně popořádku, jak jdou po sobě snímky: Obrazy v rámech musl umělec pro výstavu nejen vybrat, ale také uvést do správného stavu v rámech, jak se sluší a patří. Takže divačka na snímku (vlevo nahoře) měla na co koukat. A všichni mohli také poslouchat hezké zpěvy v části prostoru věnovaného historii rozhlasové techniky. Barták sice vše pečlivě instaloval - a to i 3D exponáty - avšak pak ho už sklátila choroba a na vernisáž nemohl. Přišel tak o přípitek jak se starým rozhlasákem, jinak karikaturistou **Václavem Hradeckým**, galeristkou **Zuzanou Foglarovou** a s **Jiřím Slívou**, který zde už svou výstavu měl (tak jako před tím i Renčín, Lichý a Hradecký).

Ale diváci nakonec o Bartáka nepřišli! Na dolních snímcích vidíte, jak návštěvníci při zahájení tleskají, když jim kurátorka zprostředkovala na živo alespoň marodův hlas. Dolétl éterem na rádioadresu Vinohradská 12 až od kreslířovy postele z nadberounkovských Řevnic.

Výstava se těšila zájmu pouze v daných dnech a hodinách měsíce března a pak dubna, s jehož koncem také skončila...

Marie si vybrala pro život místo se sluníčkem

Trvalá Brňanka **Marie Plotěná** se rovněž v dubnu (a květnu) svým dílem rozkročila přes hranice až na Slovensko, aby v Novém Meste nad Váhom ukázala, že **Úsmev vyžaduje prekonanie gravitácie** (viz **pozdávka vlevo hore**). Výstavu uspořádala tamní **Galéria kresleného humoru** - to třeba zdůraznit, protože takovou nezná ani Brno, natož pak nějaká Praha.

The image displays four posters for art exhibitions. The top-left poster is purple and white, featuring a woman with a backpack and a signpost with arrows pointing to various celestial bodies. The top-right poster is white with a cartoon illustration of a woman pouring water over a man's head. The bottom-left poster is light orange and features three figures in traditional attire. The bottom-right poster is white with a heart-shaped logo and a drawing of a man's head with a crown.

MARIE PLOTĚNÁ
MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO NOVÉ MESTO NAD VÁHOM
GALÉRIA KRESLENÉHO HUMORU NOVÉ MESTO NAD VÁHOM
ÚSMEV VYŽADUJE PREKONANIE GRAVITÁCIE
9.4. 2022 o 16.00 h
VÝSTAVA FOJRVÁ DO 27.5. 2022
GALÉRIA KRESLENÉHO HUMORU

JIRÍ WINTER - neprakta
ILUSTRÁTOR - BADATEL - SBĚRATEL
3.5. - 5.6. 2022
SRDEČNĚ ZVEME NA ZAHÁJENÍ VÝSTAVY
V ÚTERÝ 3. KVĚTNA V 18:00 HOD V MĚSTSKÉM MUZEU

Variace
Jiří Pliva - Grafiky
Kostel sv. Jana Nepomuckého
Husova ulice | Kutná Hora | 8. 7. - 31. 7. 2022
Otevřeno všude 20:00 - 22:30 a 13:00 - 17:00 | Provoz: Město Kutná Hora
kutná hora

Komponovaný večer
s výtvarníkem a básníkem
Jiřím Plivou
a básníkem, textařem a redaktorem
Františkem Novolným
nijn o jejich společné knize
Básničky na tři slova
STŘEDA 16. 3. 2022
SÁL KK VYSOČINY
17 HODIN, VSTUP VOLNÝ
Výtvarný Humor Jiřího Plivy můžete obdivovat
v Galerii výtvarného umění v Masarykově Boudě od 18. 3. 2022

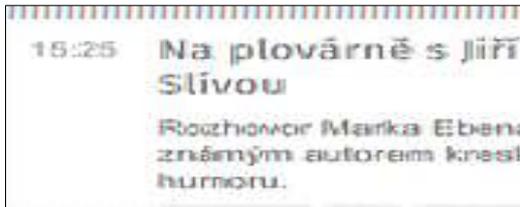
Neprakta v Lázních

Jen do pátého června byla v **Mariánských lázních** ke shlédnutí výstava **“Jiří Winter Neprakta - ilustrátor - badatel - sběratel”**. A jak uvedla **Daniela Winterová** v pozvánce spolupodepsané **Nadačním fondem Jiřího Wintera** šlo na výstavě o díla známého malíře a neúnavného obdivovatele ženských

půvabů. Jak se uvádí na pozvánce (**na minulé straně**) výstava se konala po celý květen v Goethově domě, v němž sídlí Městské muzeum. (red)

Slíva ještě dvakrát...

Abychom byli /tedy snad/ úplní, nemůžeme opominout další dvě aktivity, jejichž **názvy najdete, na předchozí stránce**: grafiky s názvem **Variace** v kostele sv. Jana Nepomuckého v Kutné Hoře v červenci (od 8. do 30. 7.) teprve na svou chvíli čekají; naopak komponovaný večer s ukázkami z knihy **“Básničky na tři slova”**, které splodili **Jiří Slíva s Františkem Novotným**, už diváky 16. března t.r. v Havlíčkobrodském KK Vysočiny pobavily. /r/

Jiří také u Ebena...

Nejen ve Špejcharu, ale i **Na plovárně!** Je obdivuhodné, co všechno **Jiří Slíva** stihne. Naopak my jsme nestihli rozhovor s **Markem Ebenem** shlédnout, tak aspoň poskytneme tip - takto to vypadalo v programu vysílání ČT 2 - pohříchu jsme zjistili přesnou hodinu, ale nikoliv potřebné datum...

Šourek v Plavech. A též v “5plus2”!

Z regionálního vydání bezplatného týdeníku 5PLUS2 jsme pro archiv uchovali jednu starší stránku. Pro GAG je jen v nečitelné verzi, protože jde spíš než o slova o ty obrázky, z nich ten spodní je věnován Kantorkovi, ale ten horní je od Emila Šourka - jde o jeho známé dílo **“Mona s hranostajem”** a patří do cyklu potečkových děl. Tak jako za skoromlada, tak i za skorostara je Šourek velmi akceschopný a jak je zřejmé z novinového titulku, dokáže jako dlouholetý úředník několika ministerstev proměnit i místní úřad ve výstavní síň. Jen v tom pokračuj, Emile. Chválime!

Emil je svým rodem z obce Plavy

Text je opravdu o **Emilovi Šourkovi**, protože i tamní starostka Plav (sever Čech) tu potvrzuje, že Šourkovi předci pocházejí právě odtamtud! (r)

Chodba v Ratajích už zase nad hladinou: tentokrát Modrá výstava mokrého vodáka Macase

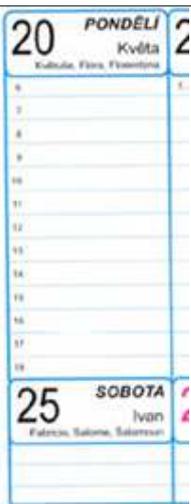
V Ratajích nad Sázavou bývala kdysi na všech mapách vyznačená vodácká zastávka. Už pár let tomu tak není. Vodáci staví o pár jezů dál. V Ledečku. Mají tam vše. Tedy skoro vše. Hospodu u řeky, obchod, pro vodáky masťáčky i hotel. Ale nemají tam stálou síň pro výstavy vtípů!

Proto se na Klub Čtrnáctka a jeho **Galerii kresleného humoru Chodba** obrátil kreslíř a vodák z vodáků nejvodákovatější, **Karel Macas**. Člověk, který kromě **Vodáckého zpravodaje** dělá i další akce a také kreslí vtipy. Takže vernisáž Karlovy **Mokré výstavy** proběhla 7. května v Klubu

Čtrnáctka; kdy končí tušíme, protože už víme, kdy začne ta následující, o které tu povíme... Autor se netají svým amatérismem, kterým neuráží ani profika a je proto automaticky tím pravým pro místní publikum, vždyť Kobra v malostranských Salónech také dával příležitost kdejakému trampovi, co si rozhodně nehrál na výtvarného umělce. (g)

“Ivan Hanousek - 80 let” (oznámil svým členům ČUK)

Je to tak. Pan Ivan Hanousek, novinář, publicista a v současnosti asi největší znalec kresleného humoru u nás, oslaví 14. 5. své 80. narozeniny. Ale hlavně, v roce 1990 založil spolu s Bartákem, Kobrou, Vyčítalem, Jiránkem a ostatními, naši Českou unii karikaturistů. A byl dlouhá léta v jejím vedení. Přejeme mu hodně zdraví a elánu do dalších let. Vedení ČUK

Narozeniny měl Ivan Hanousek v květnu na Bonifáce, ale jmeniny má až v sobotu 25. června - na sv. Ivana. V kalendáři se pod obrázkem Neprakty (viz!) praví: **Ve víně je možná pravda, ale u piva se zase líp do všeho vidí.**

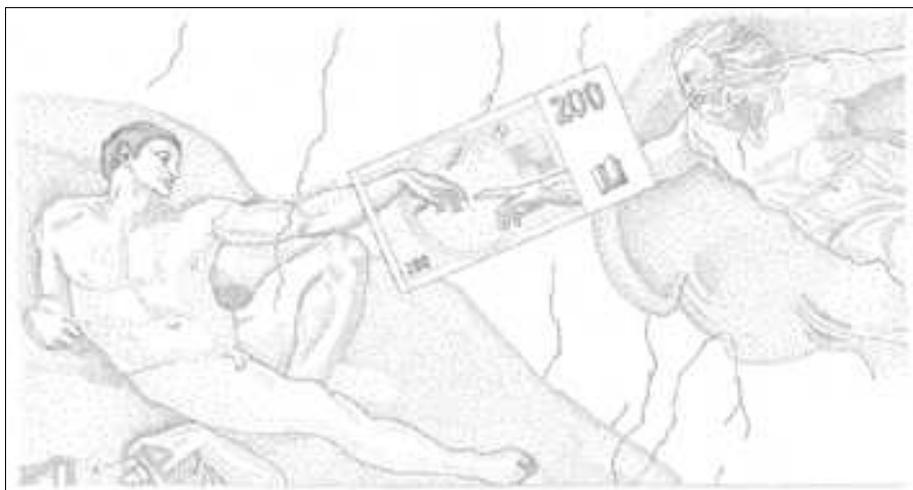
Tím se mnohé vysvětluje: Hanousek se totiž od svých 45 let (a od infarktu) vína ani piva už nenapil! Ve zbytku života se tak oddal řeholi poustevníka, jehož jméno mu neuvážně dali rodiče jen dva týdny před zahájením *Heydrichiády*. A ještě ke všemu se narodil v Londýnské!

Poděkování za blahopřání k Osmdesátce je tu a výběr z gratulací najdete v rubrice „Z pošty“.(r)

V Tapíru by se radovali, v motolské nemocnici se zděsili

Přes 180 vtipů na “zdravotnické” téma se ocitlo ve FNM zbytečně. Jak sdělil autorům z ČUK iniciátor akce **Michal Vaněček**: “Proti výstavě se postavilo vedení nemocnice, které se obává, že humor do nemocnice nepatří, může se nikoho dotknout, jiného pohoršit a další pošle na ředitelství stížnost.” Jistou naději dává obsahu kolekce kreslíř **Jiří Hiršl**, který má nápad na nemocnici ve svém Hodoníně.

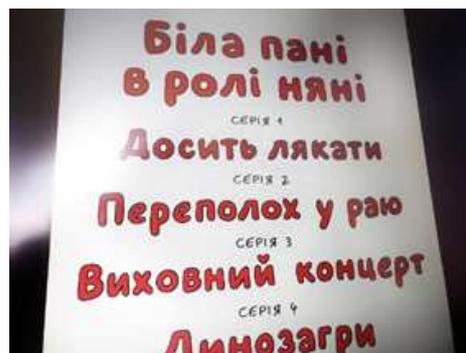
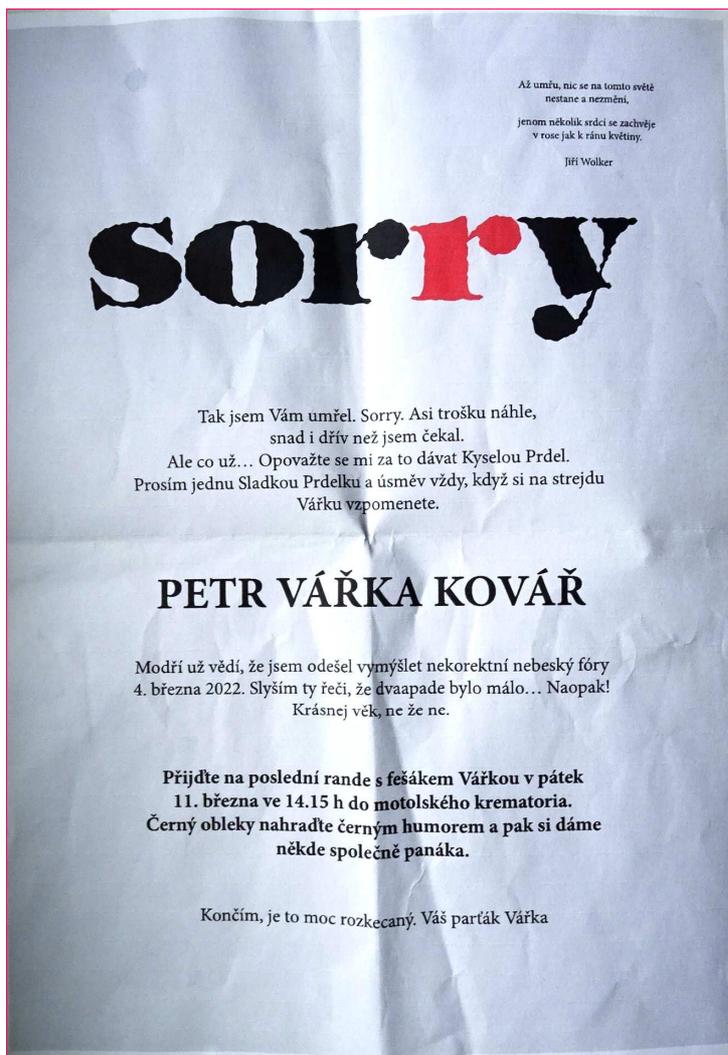
Černá nad Černou - tak by se mělo říkat *Lomnici nad Popelkou* během letošního jara. **Turné černého humoru** pod hlavičkou “*The Tap Tap načerno*” totiž zavítalo do Zámecké galerie v Lomnici. Soubor vtipů **Hrdého, Fefíka, Vrány, Košťýře, Rakuse, Setíka a Douši** prošly přísnou kontrolou (cenzurou) členů kapely tělesně postižených muzikantů kapely *The Tap Tap*, takže jiné než drsné a nekorektní vtipy na výstavě nespátříte. Pokud ovšem stihnete dorazit do 16. června 2022. Černoši mají **nekorektně vstup zdarma!**

Vytečkováný Adam z dvoustovkou od Pánaboha

Nová varianta starého dobrého *Michelangela* v typickém podání přípražského autora ilustruje název výstavy “**Tečkovaný svět Emila Šourka**” v Táboře. Sama výstava už byla zahájena v půli května a jelikož pozvánka dělá obec-

ně oblíbenou chybu - neuvádí do kdy bude výstava kreseb (včetně těch humoruplných) otevřena návštěvníkům. Ale už to víme: Kdo do Tábora zajede, tomu patří adresa: **Galerie u Rudolfa II.** je v *Údolní ulici* číslo 2997/6 a otevřeno má od úterý do pátku 10 - 17 v sobotu 12 - 17 hodin. A to až **do 26. 6. 2022!**

Vhrstič umí ukrajinsky:

“Něco vám prozradím: večerníčková **Bílá paní na hlídání** bude po češtině, francouzštině, němčině a angličtině mluvit taky ukrajinsky. Zrovna kreslím titulky.”

Opravdu nekonvenční parte vydalo **Sorry** k úmrtí jednoho z šéfredaktorů měsíčníku. Nasadte si brýle a pusťte se do toho... Oprava: Nasadte si černé brýle a čtěte!

Blechovi bylo 70!

Expozice karikatur a kreseb slavných osobností **Josefa Blechy** je k vidění v pražské **Galerii La Femme**. Výstava, kterou galerie pořádá k umělcovým sedmdesátým narozeninám, potrvá do 19. června. (jk)
Adresa: Praha 1, Bílkova 3.

Na výstavě jsou karikatury slavných českých a světových osobností jako Marilyn Monroe, Brigitte Bardotová, Jim Carrey, Wayne Gretzky, z českých Bohumil Hrabal, Jaromír Jágr, Jiří Šlitr, Jiří Suchý a další.

Josef Blecha působí jako manažer v České republice. Karikaturou se zabývá od mládí, v 15 letech ho upoutala výstava Hoffmeisterova žáka Ladislava Rady, byly to karikatury hudebníků, kteří hráli v Praze na koncertě Luise Armstronga. Krátce nato vytvořil svého prvního Duka Ellingtona. Nejdříve kreslil spolužáky a učitele, pak si troufl na Jiřího Stivína, kresba vyšla v časopise *Melodie*.

Blechovi bylo teprve 18 let. Od té doby se začaly jeho karikatury objevovat v časopise Gramorevue, později i v Playboyi. Vycházely také v zahraničí, pravidelně například v New Yorkeru a ve víkendové příloze deníku New York Times. Dosud udělal tisíce karikatur, ale vyhýbá se politickým karikaturám, přesto jich několik vytvořil – **Winstona Churchilla (viz kresba vedle!)**, na objednávku přátel několikrát portrétoval oba Václavy: Havla i Klause.

Přestože se karikatura od portrétu odlišuje většinou chápáním ve směšné rovině, Josef Blecha považuje své kresby spíše za portréty vytvořené zjednodušenými tahy a zvýrazněním rysů. V roce 2007 vydal monografii *Karikatury – slavné tváře v čárách*, v níž je otištěno přes 200 kreseb. (*La Femme*)

Tvorba **Jiřího Slívy** začíná v těchto týdnech přímo „filatelistickou“ érou Další kousek je v rubrice „Ze světa“. Na ukázkách vedle vidíte jednak novou známku, jednak celý aršík s vloženými potištěnými kupony.

Známky vyšly k 50. VÝROČÍ FILATELISTICKÉ OLYMPIÁDY MLÁDEŽE dne 18. 5. 2022

a mají rozměr 23 x 40 mm.

Písmeno „B“, prozrazuje cenu za vnitrostátní obyčejné psaní – standard do 50 g

- a to je ke dni vydání **19 Kč**

Námět známky: mladý chlapec, který v ruce drží poštovní známku

Námět na kuponech: sportovní symbolika se známkami

Konto Bariéry - Fond Ukrajina. Jiří Slíva (vpravo!)

Slíva se obešel beze slov - ale časopis Filatelie k věci promluvil hned delším textem, v něm mimo jiné:

Ruská federace, která se nezakrytě považuje za nástupce a pokračovatele SSSR, přepadla svého souseda, mučí a vraždí jeho obyvatele a celému světu hrozí jadernou válkou. To všechno pod praporem údajného boje proti nacismu – a přitom sama používá nacistickou rétoriku, argumentaci a postupy. Rusko, největší země světa, nechalo rozkrást nezměrné zdroje svého přírodního bohatství příslušníky a podporovateli svého autokratického režimu, a aby od toho odvrátilo pozornost, útočí na své sousedy a snaží se jim zabrat další kusy území.

O nacistickém uvažování ruských politických elit nás nemusí přesvědčovat ukrajinský tisk, stačí si poslechnout něco z oficiálních výstupů ruských představitelů. Slova o tom, že „Ukrajince je nutné vyvraždit“, že „Odpůrce války je třeba zatknout, vykastrovat a zavřít do koncentračních táborů na převýchovu“, že „Je třeba shodit na Varšavu vodíkovou bombu“ či že „Stačí jedna mohutná ruská jaderná zbraň, kterou budou potopeny celé Britské ostrovy“ a mnohá další v tomto duchu, zaznívají z prvního programu ruské státní televize. Adolf Hitler se vyjádřil, že pokud Němci prohrají válku, kterou rozpoutal, jako národ si ji nezaslouží přežít. Současní ruští představitelé jdou ještě dál – pokud by Rusko mělo prohrát, ať zhyne v jaderném infernu celý svět!

S Ruskou rozpínavostí mají zkušenost mnozí jeho sousedé. Řadu nezávislých států před sto lety Rusové krvavou cestou včlenili do Sovětského svazu. Polákům vrazili nůž do zad v roce 1939, kdy SSSR jako blízký spojenec Hitlera napomohl rozpoutat druhou světovou válku. Následovali Finové, Estonsko, Litva, Lotyšsko ... a mohli bychom dlouho pokračovat – vlastně až do současnosti. Maďari mají krvavou zkušenost z roku 1956, Československo za osvobození zaplatilo ztrátou Podkarpatské Rusi a čtyřiceti lety ujařmení, posíleného ruskou okupací v roce 1968. Jak se říká, kdo se nepoučí z historie, je odsouzen k tomu ji opakovat. Válku na Ukrajině tedy nemůžeme vnímat jako vzdálený konflikt, do kterého nám nic není. Nebo si někdo může myslet, že v případě vítězství by se Rusové zastavili na slovenské hranici?

Jak dlouho by trvalo, než by svou chamtivou ruku pod nějakou záminkou natáhli i přes ni?

A pak i přes tu českou?

CYKLISTY U KOKOŘINA TORPÉDUJE KÁNĚ (24. 5. 2021 v MfD)

“Dravec útočí na hlavu cyklistů, brání mláďata u cesty.” Redakci na to upozornil údajně myslivec (spíš lesník?) **Petr Slaba**. Kdo to je a co dělá v e-GAGu místo v revue **Myslivost**?

SLABA PETR

Narodil se 6. 8. 1967 v Praze v rodině zedníka a prodavačky. Po základní škole vystudoval lesnickou školu, kde také složil myslivecké zkoušky. A též se v této době věnoval kreslení, jak uvádí, inspirován velkými vzory: Zd. Burianem, Bimbo Konečným či Jaroslavem Kerlesem. Po základní vojenské službě se přestěhoval do Želíz u Mělníka a po roce 1989 začal pracovat jako živnostník v lese. V té době začal i publikovat v tisku kreslené vtipy a jeho amatérské kresby

jsme otiskli v KUKu a postupně se objevovaly i v dalších časopisech.

O kulturní úrovni autora svědčí třeba spolupráce s časopisem **Ano**. (**Ano**, to je ten paskvil vydávaný pro vidláky, kterému se od té doby vysmívá v tiráži satirický časopis **Sorry**). Slabův obrázek se dostal i do rukou prezidenta Klause, který mu předala před kamerou **Novy samolibá** osoba zvaná **Bobopípa**. Zaměření části lesnických vtipů na les a zvěř je vy-světlitelné (**viz obr. výše**) právě tak jako jeho členství v druhořadém spolku amatérských kresličů kolem časopisu **Tapír**. Dnes žije v Dubé na Českolipsku, kde pracuje jako lesník.

A už jsme zase na **Chodbě** - tak tedy do třetice (tentokrát jen **DOBRÉHO**):

“Sláva Ukrajině!” volají v Ratajích nad Sázavou. Až do 30. 6. 2022.

Kdysi někdo chytrý řekl: „ve válce mlčí múzy“. Nemyslím, že měl ten latinský učenec pravdu. Ve válkách vznikala velká díla, těmito válkami více či méně ovlivněná. A tak je tomu i dnes, sami se můžete v Ratajích přesvědčit do konce června. Když jsem uvažoval, zda tuto výstavu vůbec realizovat, byl jsem velmi dlouho na váškách. ale nakonec jsem si řekl: Výstava bude. Aby ožralá soldateska z východu viděla, co si o nich myslíme. A také proto, aby přestali umírat sotva dospělí kluci a holky. Možná i budoucí kreslíři humoru.

Výstavu obeslali kreslíři včetně těch zahraničních. Po skončení výstavy ji okopíruji a pošlu do Dejvic na Ruskou ambasádu. A pošlu vám pak reakci, pokud nějaká bude.

Ota Kmínek

Kresba: **Oleksij Kustovskij**, Ukrajina

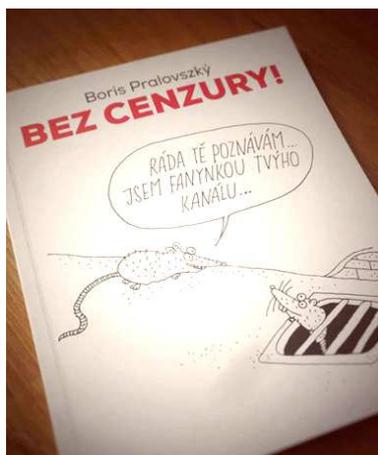

Hurvínek ve vesmíru!

Trochu to trvalo, než se Spejblův synáček osmělil a nasedl do rakety Falcon v rámci balíku s českou družicí Planetum-1. Skleněný **Hurvajs** se bude snažit žákům na Zemi vysvětlit fungování vesmíru. No to teda bude ...! V každém případě to s ním bude větší psina, než předvedl ukřouraný cestovatel **Krteček**.

Vít Olmer přijede do Františkových Lázní

Z časopisu **Tapír** jsme se od režiséra Víta Olmer dozvěděli, že přijede natáčet na festival kreslených vtipů do Františkových Lázní, aby pro dokument ČT získal obrázek o současném stavu české karikatury.

3 x humor od B. P.

Boris Pralovszký - 100x Bez Pardonu! - kniha.

Běžná cena: 149 Kč. Starší kniha **Stokrát bez pardonu** má (dle anoncí) 80 stránek a lesklou obálku.

Boris Pralovszký - Bez cenzury! - kniha.

Novější kniha "**Bez cenzury**" má prý stránek trochu víc a cenu vyšší... Co víme, víme jen z internetu, kde se píše:

Ten, kdo má rád humor, měl by

se ale začít do knihy *Borise Pralovszkého*, "*Nohama na-před*". A jelikož je autor také karikaturista, je jeho prací i vtipná obálka a ilustrace. Protože nemáme po ruce recenzní výtisky ani jednoho zde zmíněného titulu, musíme důvěřovat kladným větám propagačního typu (**viz výše i níže!**)

V knize **Stokrát bez pardonu** představuje kreslíř a karikaturista **Boris Pralovszký** kreslený humor drsný a absurdní, ale důmyslně vypočítaný. Do knížky vybral přesně stovku nejlepších kreslených vtipů, ve kterých mají důležité místo zvířata a vedle nich lidé v komických situacích. A protože všichni mluví, každý vtip *bez pardonu* odhaluje, co má na mušce. (sek)

Vydavatel e-GAGu a jeho edYtor se dočkal neobvyklého dárku k 80. narozeninám

(viz vlevo!)

Dlouhý rozhovor přes šest stránek magazínu DNES se dotýká kresleného humoru, ale spíš jde o humor, jak se prolíná Hanouskovým životem. Ale nejen humor.

Protože se tak rozhovor vymyká zaměření e-GAGu, přinášíme ho jen jako scan **v příloze** tohoto čísla. Někteří machři hlásí, že se dá nalézt i na webu **Magazínu MfDNES** z 28. 4. 2022.

A ještě jednou:

Protože, jak známo našim čtenářům, pomatený (odborně řečeno bludný) neuron Hanouska zbavil některých životních funkcí, takže už déle než rok nemluví. A dokonce už ani neskřehotá. Rozhovor tak proběhl prostřednictvím e-lektronické pošty. Obdobně se tak zrodil i další rozhovor, tentokrát zaměřený právě a jen na problematiku výtvarného humoru - tedy i GAGu, ČUKu a v zemi zcela unikátní sbírky alb cartoons. Ke čtení je od 18. května 2022 na adrese

<https://hlidacipes.org/kronikar-ceskeho-kresleneho-humoru-kreslene-vtipy-v-novinach-zabily-devadesatky-a-internet/> <<https://hlidacipes.org/kronikar-ceskeho-kresleneho-humoru-kreslene-vtipy-v-novinach-zabily-devadesatky-a-internet/>>

V méně učesané podobě ho najdete i v tomto čísle ve speciální operaci nazvané "80" (red.) Jsme na domácí scéně a přeče...

Rychle do Francie; přesněji na Malou Stranu, kde sídlí ambasáda. Francouzský velvyslanec vyznamenal hned tři Češky titulem *Rytíř Řádu umění a literatury*. Jednou z rytířek je komiksová scenáristka a výtvarnice **Lucie Lomová**. Jak uvádí vševědoucí *Vhrstič* na svém webu: *“Nejznámější je pravděpodobně díky komiksovému seriálu pro děti Anča a Pepík, ale za pozornost stojí hlavně její komiksové knihy pro dospělé – Anna chce skočit, Divoši nebo Na odstřel. Právě s těmito komiksy pronikla i na francouzský knižní trh.”* Je škoda, že schopní výtvarníci dnes prchají od jiskřivých vtípů k těm nudným a zbytečně natahovaným kresleným příběhům. Ale zřejmě vědí proč. (G-men)

Nové mesto nad Váhom vystavilo diela Brňanky Marie Plotěné

V Galérii kresleného humoru bola do 27. mája vystavena diela Marie Plotěnej **pod názvom „Úsmev vyžaduje prekonanie gravitácie.“** Mrknout se na to můžeme na:

<https://terajsok.sk/2022/05/11/kulturne-tipy-v-novom-meste-nad-vahom/>

Vernisáže sa zúčastnil popredný slovenský karikaturista **Vladimír Pavlík**. Ako Novomešťan to nemal ďaleko a ako kolega – karikaturista, si nenechal ujst' príležitosť byť pri tejto udalosti.

„Ja si vážim u kresieb karikaturistky Marie Plotěnej, že to robí bez slov. Ja som tiež zástanca kresleného humoru bez slov, pretože kreslený humor bez slov je čitateľný po celom svete a nepotrebuje žiaden komentár. Aj preto sa Marie Plotěná objavuje veľmi často na zahraničných výstavách a my máme dnes možnosť vidieť skutočne kvalitné výtvarné diela,“ poznamenal **Vladimír Pavlík**.

Marie Plotěná sa narodila v roku 1946 v Brne. Vyštudovala Strednú umeleckopriemyslovú školu a Pedagogickú fakultu Masarykovej univerzity. Tvorba Marie Plotěnej bola prezentovaná na 86 autorských a viac ako 200 kolektívnych výstavách doma i v zahraničí. Za výtvarnú tvorbu jej bolo udelených 15 domácich a 16 zahraničných cien.

Plotěná pak odstartovala do Zlína, kde strávila pár dní na Filmfestu, kde jistě dražili i její výtvarnou verzi filmové klapky. A také všechny zve na aktuální kolektivní výstavu Sdružení Q, jehož je členkou a která již probíhá v Hustopečích. Městské muzeum a galerie tam sídlí v domě Jakuba Huttera, významného protestantského kazatele...

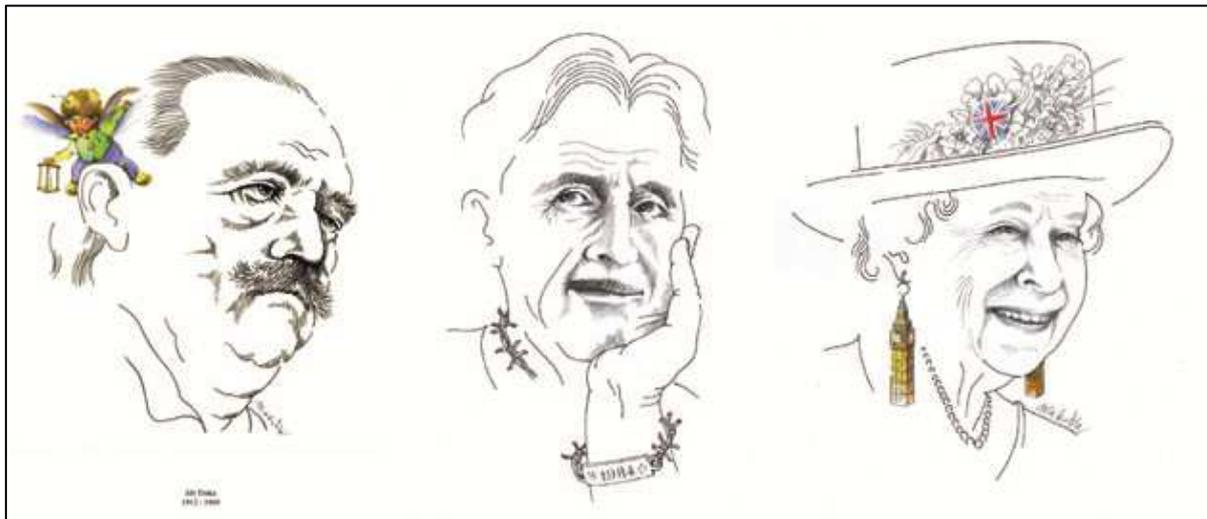
Pavel Matuška vyrazil do Prahy a...

...tady to vidíte. Když má člověk (umělec-neumělec) nápady, je jedno jak je realizuje. Pavel Matuška si zvolil těžší cestu malování. Čím a na jaký podklad, neřešme. Prostě tvoří vtípné obrazy. Ale i kdyby malovat neuměl, tak by mu k realizaci nápadu stačilo cokoliv - třeba fotoaparát (dnes kdejaký mobil). Matuška prostě i fotí vtípně. Když ho výstava ČUK 30+2 přilákala do metropole, využil toho k přidruženému skoku do výšky - až na Pražský Hrad. A nedalo mu to, aby pořídil triumvirát, s hlavním formálním nápadem Ať je to monolit, který se dotahuje (vytahuje?) na hlavní chrámovou věž, anebo socha sv. Václava, který si troufá pózovat s prezidentskou standartou! Ne PRAVda, ale PRAporečník vítězí? A hamburské monarchyni klidně vetkne do účesu vlajku Československé republiky. A když se jí zahledíte na profil, možná, že nad tím Masarykovým nápadem zrovna ohruje nos. A víte, co za ní stojí za budovu nikoliv přímo v tereziánském slohu? Ministerstvo kultury. Přitom tu budovu postavili před válkou pro

sirotky! Pak se člověk musí jen divit, že si umělci pořád stýskají, co jsou u nás za chudáky. Přitom těm nejpotřebnějším zabrali pro své kulturní úmysly jejich krásný útulek. (g)

Ale jinak se věnuje portrétům, vypadá to skoro jako by pomýšlel shrnout je do jednoho svazku. Tady jsou (opět) tři kousky - z těch čerstvě pořízených:

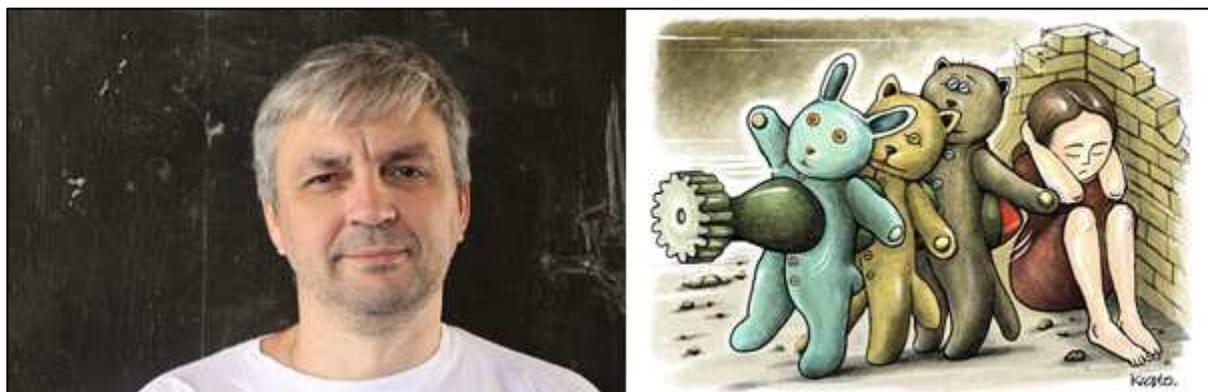
Co bude?

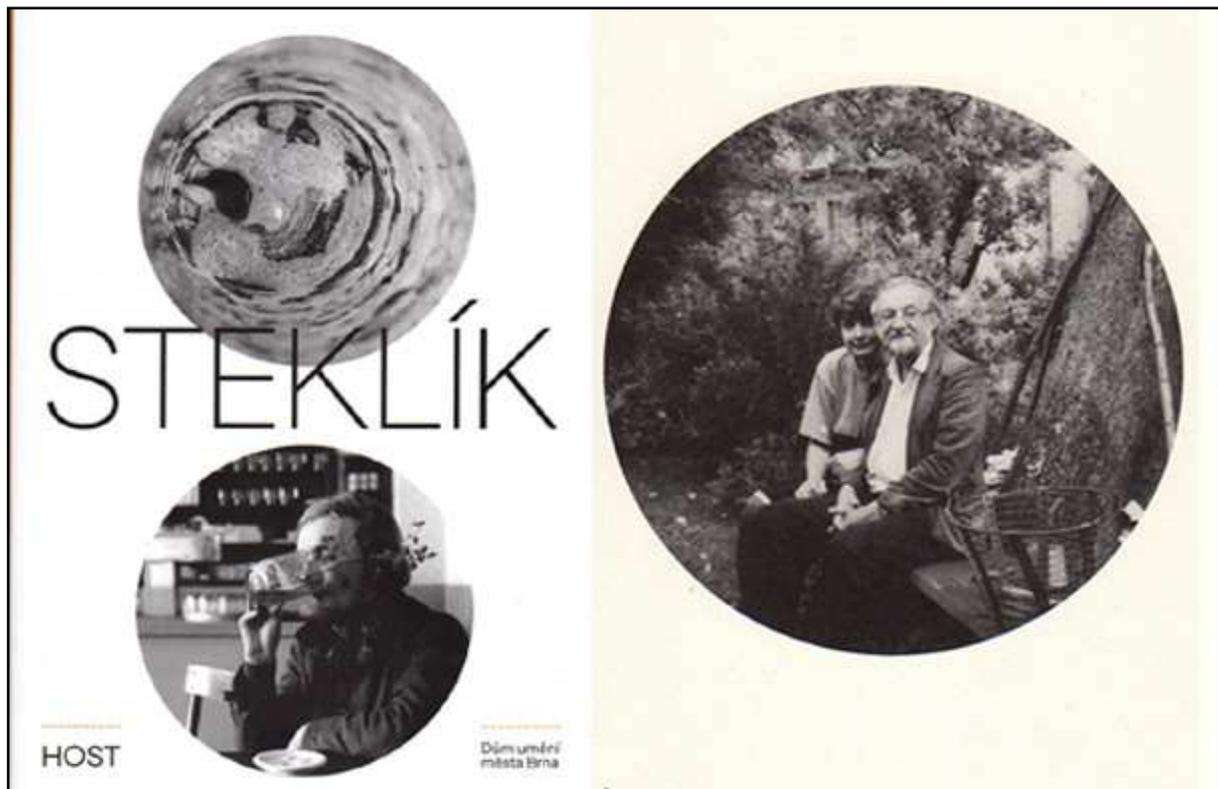
Lucie Seifertová - vtipná ilustrátorka periodik, původně autorka vtipů do *Sorry* Kresby a medailonek autorky vyjde v Mediažurnálu - více v příští Gagu. **Ukázka vlevo:**

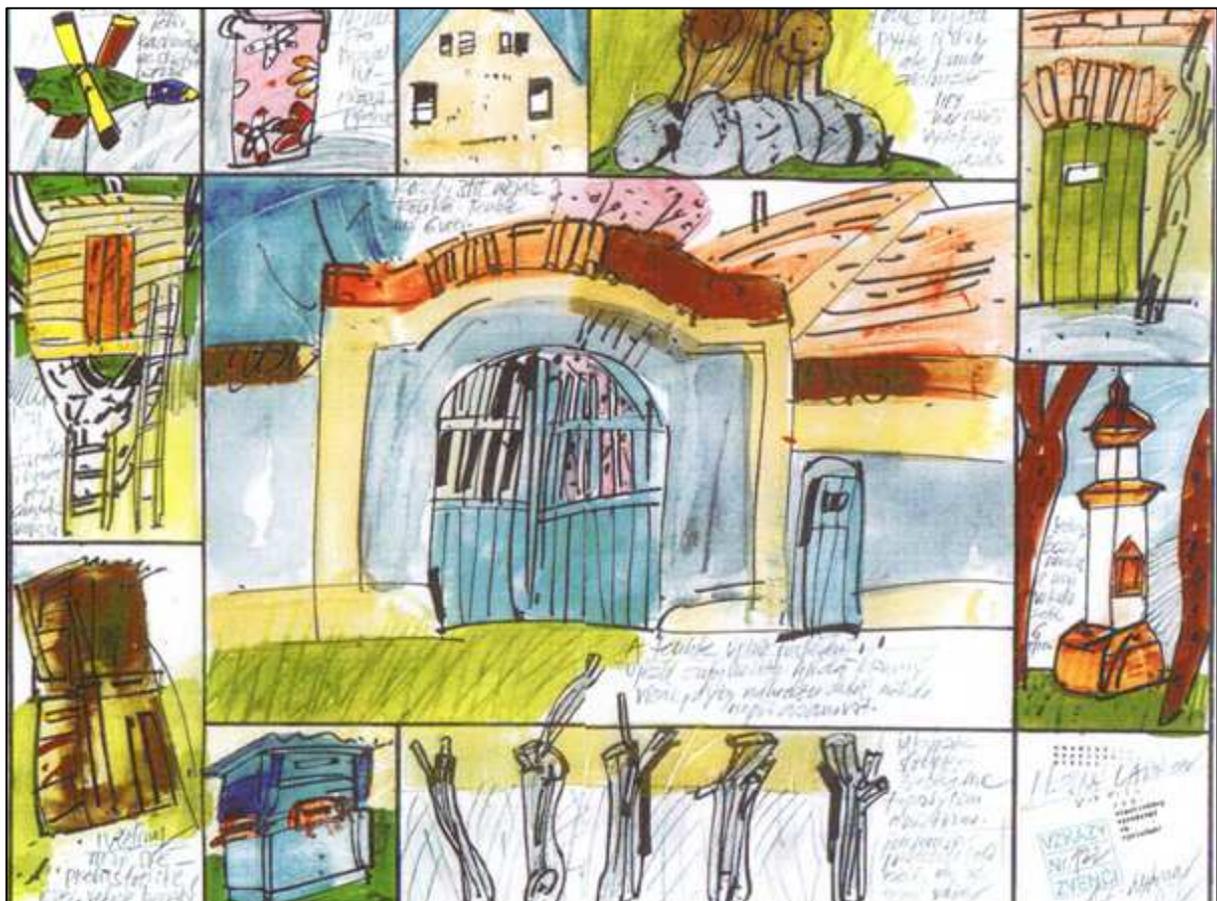
A co právě bylo?

Dva řečníci patří k stabilitám vernisáží výstavy v *Ratajích nad Sázavou*. Tentokrát měli k posluchačům blíž, neb 4. června jich neměli více, než dvě desítky. Ze země, již se karikatury nejen ukrajinských autorů týkaly, je na Chodbu v srdci Evropy daleko (i z Prahy). Ale doba umožňuje až neskutečné možnosti, jak lze z takové roztomilé "díry" šířit správné a vtipné myšlenky. "**Sláva Ukrajině, táváryš Putin!**" Na snímku **vlevo Vít Hrabánek** - **vpravo Ota Kmínek**/zahajují výstavu. Foto: **Růžena Kučerová**. A to hlavní nakonec: autor a jeho kresba - **Oleksij Kustovskij** (Ukrajina).

Toto je anonce: V Brně vyšla obří monografie *Steklíka* KŠ (obálka a foto se ženou z roku 2010) A tady důkaz aktivity ak. mal. *Ladislava Hojného*: tak vypadá jeden z obrazů z cyklu *Vzkazy z venčí*. Má pořadové číslo 123 a je z vsi Dalešice - obec Neveklov. To to ale letí. Pamatujeme, jak Steklík a Hojný roku 1972 sedávali u stejného stolu v pražské putyce "U Svitáků" (IH)

KUK / a ČUK (závěr)

Nejenom první spojení **ČUK a GEK**, které ani střední generace už nemusí chápat, ale i další "podobnost" se zrodila v samém zárodku převratného roku 1990. Do konce se i trochu lépe rýmuje: **ČUK a KUK**...

O tom, jak se KUK zjevil na scéně (tedy na pultech trafik) jsme tu už psali. Byla to volná kapacita jedné velké novinové rotačky a nabídka ředitele Novináře: nevíte někdo, co na volném stroji s velkou kapacitou vyrábět = vydávat? Jako člověk zkušený nejen v novinářině, ale i v polygrafii, mi bylo jasné, že tady nemá šanci ušlechtilý časopis s početnou a nákladnou redakcí se spoustou stránek. Ve Škrtu mi bylo už těsno a tak jsem vytáhl králíka z klobouku školních let. Ale až těch univerzitních. V diplomce jsem, jen tak pro ilustraci, jak jsou důležité a též nosné už samotné kreslené vtipy, že s nimi jde říci vše, takový časopis nahodil. S kresleným úvodníkem, komentářem, fejetonem i s poetickým vtipem... Na to teď však nebyla vhodná doba, ale ani čas.

Na týdeník postavený jen na kreslených vtipch a na který bych stačil sám s početnou skupinou jejich dodavatelů, by místo bylo.

Nápad uspěl a jako zakladatel nového spolku se zkratkou ČUK, nemohlo jít o nic jiného, než o oficiální "orgán" českých karikaturistů. A název KUK, jako noviny na koukání, byl spontánní a asi i vhodný. Heslo se nabídlo samo: **ČUK vydává KUK**. Nulté číslo uspělo u desetitisíců a kdyby se hned vydávání spustilo, mohlo to od dubna prosperovat. Červen už v tomto ohledu tak nevyhovoval, což jsme nevěděli... Ale ještě k té vazbě: ČUK potřeboval svůj znak, své logo a KUK na to měl stránky. Zde vidíte sedm návrhů, z nichž ten vpravo nahoře od předsedy Miroslava Bartáka byl jen znakem pro záhlaví časopisu. V hlasování pak zvítězil opičák *Michala Hrdého*, s jazykem vyplazeným ne na diváky či hosty, ale dychtícím (jako nejen jeho autor) po pivu. Písmena jsme k němu jen tak ve spěchu přisadili... A bylo to! (IH)

VÍTĚZEM MICHAL HRDÝ

Autorské soutěže o nejlepší návrh na znak České unie karikaturistů se do uzávěrky 30. dubna zúčastnilo 37 členů. Z užšího finále, do něhož se probjovalo šest návrhů, odměnila porota (složená z nesoutěživších členů předsednictva) I. cenou znak jednacího Míchala Hrdého (500 korun), II. cenou kolekci Bedřicha Hořínka (200 Kčs) a premiemi návrhy J. Chadima, P. Starého, E. Sourka a L. Vaňka (à 100 Kčs). Vítěze zároveň pověřila novým zpracováním návrhu podle připomínek a ve variantách pro různé použití (odznak, razítko, placka, samolepka, obálka a dopisní papír).

Založení ČUK jak si to pamatuje Kobra, který si toho jinak moc nepamatuje *)

Nejdříve jsme zazvonili klíči, pak se spolupředsedové *Strany mírného pokroku v mezích zákona* Dr. Vít Hrabánek a Josef Kobra Kučera obrátili na Ivana Hanouska s nabídkou, aby se stal šéfredaktorem nového humoristického časopisu, jehož vydávání už bylo zajištěno v nakladatelství Novinář (pořád jsme ještě v roce 1989), což tento odmítl, ale byl při jeho zrodu jako redaktor a později byl šéfredaktorem KUKU – týdeníku ČUKu, který vycházel nejdříve v nakladatelství Novinář, později v nakladatelství KOBRA zanikl. V té době se začaly konat schůze Svazu československých výtvarných umělců, ale Hanousek byl natolik rychlý a pilný, že se mu podařilo sehnat dohromady všechny české karikaturisty k založení **České unie karikaturistů** (mimo hloučku, který byl zvyklý kreslit Strýčky Samy a disidenty), která je poprvé zmiňována v tisku 7. 2. 1990 – registrace byla provedena 18. 9. 1990 na MV ČR, federálně jsme se neregistrovali.

Schůzí, kde se rušil Svaz a vznikala Unie výtvarných umělců jsem se zúčastnil (do svazu jsem byl přijat v roce 1988) už jako zástupce ČUKu spolu s Mirkem Bartákem. To jsme ještě netušili, že tato organizace, na rozdíl od ČUKu, je zřizována proto, aby postupně a potupně rozdělila několika zbohatlíkům a nadacím nemalé peníze komunistického Svazu. Ivan Hanousek vytvořil, ač neprávnick, stanovy. O jejich kvalitě svědčí to, že za 15 let existence ČUK jsme je nemuseli měnit. Členská základna by se mohla v začátcích označit takto: všichni slušní.

Časem se počet zmenšil, ale pořád, na demokratických a velice svobodných názorech, které jsou obsaženy ve stanovách, tvoří členstvo ČUKu většinu u nás kreslících humoristů.

Otec zakladatel Hanousek měl situaci jednodušší o to, že všichni naši špičkoví kreslíři si ho jako teoretika, kritika a popularizátora kresleného humoru vážili. Což trvá. Trvá i ČUK a rok před oslavami 15. jubilea se stal spolkem, kde vzájemná informovanost (díky GEKu) a nasazení při společných akcích je mimořádná. Nepotřebuje k patnáctinám občanský průkaz, protože dokazuje svoji občanskou a všeobecně lidskou angažovanost.

Až budeme psát obsáhlou a bohatou historii ČUKu, tak se mnoho věcí doplní a upřesní. Ale k tomu se hned tak nedostaneme, protože patnáctiletý ČUK doslova pádí dopředu, žije budoucností.

Howhg **KOBRA**

/text visí na výstavě VÝROČÍ/

(i. h. děkuje KOBROVI za pěkná slova, jen by rád poznamenal, že sice neví, zda si ho karikaturisti nějak vážili, ale určitě jim nevadil, neb sám nekreslil a nekreslí, což je pro funkci v takovém spolku hotový poklad.)

*) Až nyní Ivanem Hanousekem objevený text k 15. výročí ČUK před 15 lety. Dnes je ČUK třicetiletý, takže to bylo v poločase. Nechci psát v poločase rozpadu, ač by to asi bylo "vtipné" ... Omlouvám se současně, že jsem tento stručný, leč pro historii cenný Kobrův text našel a přetiskuji až nyní. A dovolím si ale-

spoň opožděně charakterizovat svůj text v minulém GAGu jistou modulací Kobrova titulku (viz nahoře):

Založení ČUKu jak si to pamatuje Hanousek, který si toho už též moc nepamatuje...

Rusáci prý za vše nemohou. Ale za to, že Major vybarvoval svoje vtipy pro Mediažurnál zbytečně, mohou bezpečně. Protože v MŽ je barevný vtip jen na obálce, je třeba takových kreseb nabídnout víc - aby seděly co nejlépe k úvodnímu článku. Jenže tentokrát se vtip z obálky musel klidit - k textu o masakrech působených Putinovou armádou na Ukrajině, se prostě žádný vtip nehodí.

Pavel Vorel se proto tedy kromě fotoportrétu představil českým novinářům jen vtipy černobílými. Těch osm vybraných do čísla se však může těšit z toho, že kromě stejného formátu mají i stejnou, navíc slušnou velikost. Text o autorovi vidíte níže a abyste o barvu kvůli Rusům nepřišli v mírumilovném e-GAGu, aspoň jeden takový vtip jsme sem vložili.

Kreslíř Mediažurnálu: Pavel Vorel "Major"

Tak stylově jednotné kreslené vtipy jste snad v Mediažurnálu ještě neviděli. Jako by je autor modeloval na nějaké lince. Aby také ne - vždyť coby absolvent *Střední průmyslové školy strojní* je vyučen v oboru dřevomodelář a vzápětí také tak pracoval. Přechod Pavla Vorla (narozen 27. 12. 1955 v Praze) od dřeva k modelování postaviček na papíru začal brzy, ale byl velmi pozvolný a nikdy se nestal jeho dominantní činností. Kresleným humorem se však zabývá už od roku 1976.

Kdybyste ho chtěli někde najít, neptejte se po panu Vorlovi, ale po Majorovi. Také my jsme kdysi hledali na doporučení členů hudební tramské komunity na festivalu *Slunovrat* kdesi v Posázaví pana majora Vorla... ale nikde žádná uniforma...dost se nám tam pak smáli. Jak k přezdívce Major přišel? To si necháme v záloze. Zatím jen prozradíme, co obvykle uvádí nad

svými vtipy: "Protože se snažím ušetřit rodinu veřejné ostudy a hanby, tvořím pod jménem Major." Tak jako ve svém profesním zaměření, přistupuje i k vymýšlení vtípů řádně a poctivě. A samozřejmě i s vtipem. Je vtipný v rozhovoru i v korespondenci, ale nepatří k vtipálkům, co ze sebe chrlí anekdoty. Právě naopak: umí vtipně reagovat na cokoli včetně nečekaných situací.

Než přišel Listopad 89, pracoval postupně jako referent investiční výstavby, stavební dozor investora, referent školícího střediska PC - te

dy samé profese, které vyžadují vážnost, ale i pružnost. Pak však přišel zlom a byl ve svém živlu - od té doby až do dnes se bavil a živil hudbou folk and country. Až do roku 2011 byl manažerem a grafikem agentury Folk & Country. Což byl vydavatel stejnojmenného hudebního měsíčníku a pořadatel příslušných festivalů. A pak až do konce roku 2021 byl výkoným ředitelem rádia Samson a regionálního rádia Západ.

Kreslení vtípů ho tedy neživilo, ale bavilo. Takže po šesti letech kreslení měl už první samostatnou výstavu v rámci Salonů kresleného humoru v Malostranské besedě. Následovala dvacítko dalších výstav rozestých po mapě republiky. V roce 1990 se stal členem nově založené České unie karikaturistů (ČUK), vystavoval pak samostatně i na společných výstavách a v rámci řady festivalů karikatury.

Jeho manažérské schopnosti využila a vzápětí ocenila právě ČUK, když navrhl a zrealizoval mezinárodní festival kresleného humoru k výročí známé napolenské bitvy u Slavkova. Při slavnostním vyhlášení vítězů jsme v Brně přivítali nenápadného Francouze, který od poroty získal 1. cenu. Vůbec jsme netušili, že za pár let se Bernard Bouton stane (a dodnes je!) předsedou anebo generálním sekretářem celosvětové Federation of Cartoonist Organizations (FECO). A že Major bude, v rámci působení v ČUK, pro změnu zakládajícím členem a viceprezidentem zrozeného FECO klubu ČR...

Až později jsme vypátrali, že k výtvarnému umění měl Pavel blízko již od dětství a to především díky svému otci, který amatérsky maloval a kreslil. A také jako vnuk akademického malíře Josefa Vorla. Na počátku 3. tisíciletí se Major stal jedním z prvních českých karikaturistů, který si sám vydal album vlastních vtípů. Knihu se sebeironickým názvem "Když múzy trpí" vydal v roce 2005 na popud své ženy Majdy pro radost sobě a přátel v krásném nákladu tisíc výtisků, a nedával ji ani do distribuce, jen rozdával... Že měl komu, o tom svědčí i rozsah jeho koníčků: Kromě kreslení jsou to ještě motocykly, tramping, práce na chalupě a také "vymýšlení blbostí", jak rád přiznává.

Tak to bylo i s tím Majorem. Spolu s devatenáctiletými kamarády z internátu chtěli Silvestra roku 1974 trávit v jedné vinárně. Pavel tam přišel jako první, tedy vůbec první. Personálu nahlásil, že tam má s přáteli rezervaci stolu. A dozvěděl se, že jediná rezervace je na jméno majora Mladějovského. Zaujal tedy vojenský postoj, zsalutoval a pravil: "Major Mladějovský k vašim službám!" Když kamarádi dorazili, oslovovala ho tak už celá vinárna... Také se provalilo, jak to vzniklo. Kamarád, který měl zajistit rezervaci byl líný, a raději to učinil po telefonu a aby objednavce dodal důležitosti, rezervoval stůl na jméno Majora... Brzy tak začli Majorovi říkat Majore i kamarádi... proto se přidal a podpisoval své básně i obrázky přezdívkou. Říkali mu tak i syn a jeho žena Majda. Major dokonce z legrace tvrdí, že se o jeho skutečném jménu, po čtyřleté známosti, dozvěděla až z úst odávajícího.

Major 66

Díky tomu, že odborný magazín e-GAG každým rokem bilancuje úspěchy českých karikaturistů v mezinárodních soutěžích, nebyl problém najít i několik ocenění, kterých se Majorovým pracem dostalo. Bylo to na Mezinárodním bienále kresleného humoru v Písku, Dvakrát si dojel pro ceny ze soutěže "Zlatý sudok" až do slovenského Prešova a v posledních letech i pro dvě ceny do Františkových Lázní. Získal

je doma, ale též v mezinárodní konkurenci.

Právě před uzavěrkou tohoto vydání Mediažurnálu jsme našli na webu i jméno Pavla Vorla v seznamu čestných uznání, o nichž na jednom chorvatském ostrově rozhodují v létě nejen porotci, ale i diváci na letní výstavě - včetně četných turistů. Pokud si čtenář projde vtipy v tomto sešitu, bude mu celkem zřejmé, že autor nekreslí pro "pražskou kavárnu", že jde o vtipy "z naší hospody", ale ne hloupě vulgární. Spíš prozrazují, že autor ví z médií dost o aktuálním dění v české politice. A také, co si o ní myslí. Prostě typický český autor jak na dlani.

Jaroslav Kopecký, který je nejen superodborníkem pokud jde o tvorbu Neprakty, ale patří zároveň k znalcům českých kreslených vtipů vůbec, zareagoval na předchozí díl tohoto cyklu. Všiml si několika otázek, které z přehlídky různých hlav vyplynuly. A doplnil tyto ukázky o dvě podstatné odpovědi. Zde je nutno připomenout, že jsme neměli možnost zkoumat zařazené zdroje, které jsme měli už déle v redakci, a uvádíme, že dobrou polovinu jsme získali až loni z archívu zesnulého Kobry...

Aby bylo jasné, oč jde, připojujeme znovu (ovšem jen ve zmenšeném formátu) dva panely s portréty tuzemských karikaturistů, které Jaroslav Kopecký opatřil potřebnou faktografií. Zde je:

A) **Karikaturisté Dikobrazu se sami ztvárnili** v týdeníku číslo 31, který vyšel 31. 7. 1958. Byl to 14. ročník. **(Viz panel s tvářemi vlevo!)**

B) **Tablo charakteristických figurek z kreseb známých karikaturistů** vzniklo pů-

vodně pro plakát výstavy **DIKOGALERIE** ve výstavní síni *Umění knihy* ve Vodičkově ulici v Praze 1, která se konala v roce 1972. Následně byl plakát pro další akce *Dikogalerie* aktualizován, tedy doplňován dalšími tvářemi postaviček od aktuálních autorů týdeníku, jako kupříkladu pro výstavu „S ÚSMĚVEM DO 7. PĚTILETKY“ v lednu 1981 tamtéž.

Přehlídku figur použila redakce *Dikobrazu* ještě několikrát, např. ve „VELKÉM VÁNOČNÍM TESTU“ v prosinci 1981 **(viz obr. vpravo!)**.

C) **Portrétní karikatury autorů Dikobrazu kreslil Jiří Daniel** někdy od roku 1976.

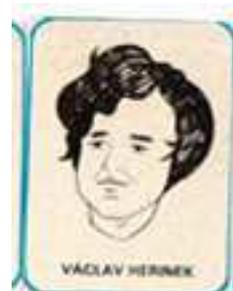
Tehdy se začaly uveřejňovat sloupky některých přispěvatelů (např. Wintera, Švandrlíka, Vyčítala či Švejdové...) Celkem jich nakreslil skoro padesát **(viz malý výběr na ukážku vpravo)** a celý katalog použila redakce při vyhlášení Velké čtenářské soutěže **ZLATÝ OSTEN** v 1. čísle roku 1983.

informace k tabům upřesnil ještě Jiří Mikulka, který se zkoumáním kresleného humoru už dost dlouho zabývá a také jeho autory či jeho „nosiče“ (jen někdy) zapisuje do Wikipedie:

K dolní **galerii portrétů kreslířů** v novém e-GAGu můžu podat nějaké informace. Když jsem dělal knihu o dvojici MIKL, tak jsem tam portréty Václava Mikoláška a Karla Klose z této galerie použil. (Portrét K. Klose v ní zůstal, portrét V. Mikoláška jsem nakonec z knihy odstranil, protože pan Mikolášek se k tomu vyjádřil v tom duchu, že na něm vypadá jako "děvka".)

Galerii nakreslil Jiří Daniel a byla v roce 1983 použita k asi prvnímu ročníku dikobrazí soutěže o Zlatý osten, či jak se to jmenovalo. Byly v té galerii portréty jen těch karikaturistů a psavců (autorů povídek), kteří se soutěže zúčastnili. Kromě otočeného *Michala Hrdého* je však v této galerii ještě jedno *faux pas*. Pod vtipy bratří H. bylo (a asi pořád je) vždy napsáno "Václav a Petr Herinkovi", v tomto případě snad poprvé v Dikobrazu jméno uvedli v jednotném čísle a napsali "**Herinek**" (viz obr. vedle!). Čemuž jsem uvěřil a až do loňského roku i používal, než mě Václav taktně upozornil, že se jmenuje "**Herink**".

Ono se vůbec v *Dikobrazu* (ale i v jiných časopisech) často bojovalo s překlepy ve jménech autorů vtipů. Snad nejvíc si v tomto vytrpěl **Miloslav Martenek** (viz kresba níže!).

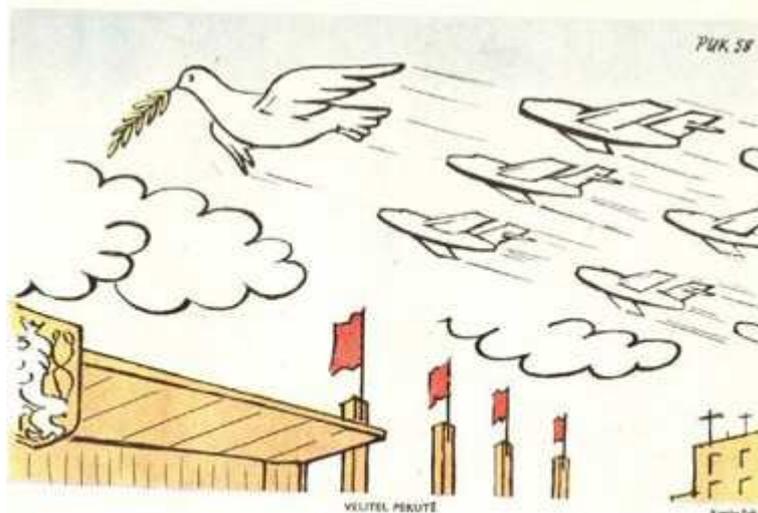
U Švandrlíka byli ochotní používat jméno Miloslav, u pana Martenka však na přeskáčku používali Miroslav a Miloslav. Později pak raději psali Sláva Martenek, ale dokonce jsem viděl jen podpis Martenek bez křestního jména (asi zjistili, že existuje i samostatné jméno Sláva, nebo že se Sláva může říkat i Jaroslavovi apod.).

Nevím ovšem, zda všechny tyto překlepy byly dílem nepozornosti sazečů *Dikobrazu**)

Možná si některé úpravy ve jménech vynutili sami autoři. Mám na mysli třeba *Oldřicha Dvořáka*, který dříve měl pod vtipy Oldřich Dvořák. Nebo *Emanuel Holý*, který po dlouhé roky byl *Emanuel Jakub*. (Ví někdo k těmto "změnám" jmen něco bližšího?)

Ke **Galerii portrétů** (z roku 1958) se moc vyjádřit nemohu. Tito autoři kreslili, když jsem byl ještě na houbách, ale někteří samozřejmě byli činní i "za mě". **Nějaké vtipy od všech autorů jsem ale už taky viděl, tedy i ty (dá-li se to nazvat) vtipy od seskupení PUK** (viz ukázka nalevo). Jména těchto tří autorů však neznám a je možné, že i když je uslyším, tak mi nic neřeknou (ale možná se pletu).

Na **Galerii figurek** si matně vzpomínám, ale netuším, kdy a proč vznikla. Jména zkusím přiřadit, snad nebudu jediný, kdo se o to pokusí :-)

Hlavín, Renčín, Born, Barták, Jelínek, Švejdvová, Juřena, Winter, Slejška, Daniel, Seyček, Holý, Vyčítal, Dostálová, Motyčka, Molín, Pop, Ceplecha, BAPE.

Napsal abonent GAGu s podpisem **Jirka Mikulka**

*) Již jsme v GAGu uvedli případ, kdy si grafik **D. Motyčka** nelámal s hledáním jména autora hlavu a když ho nenašel na zadní straně čtvrtky, napsal tam třeba **Kužma**. V korekturách to nikdo nezachytil a byla z toho **Renčínova** "radost" z otištění vtipu v *Dikobrazu*.

Dvacet postaviček čeká na štěstí. Čeká, aby ho mohli předat svým čtenářům - jde o PPF Podvorazu pro rok 1994. A čeká i na potvrzení nároku na svou další existenci. Naštěstí se jim ho dostalo, i když jen na krátký čas. Podvobraz měl ještě šanci, ale ani jasný odkaz na Dikobraz, ani solidní zázemí u *Ivo Železného* nemohlo tento typ časopisu v tu divnou dobu udržet nad hladinou. Nebudeme raději dlouhou frontu figurek známých autorů jmenovat jednu po druhé, jak tu stojí za sebou. To necháme na odběratelích e-GAGu, ať si ještě naposledy zkusí vydolovat správná jména z té pomalu odcházející paměti... Je jich dvacet, ale ty manžele Pivrcovic počítáme za pouze jednu postavu, abychom zde nikomu nenadržovali - prostě a jasně, nebudeme tu dělat žádné nekorektní výjimky...

A teď ještě něco - Miss Dikobraz!

Tak, jak vidíte tu přehlídku při předvádění na molu, si z Dikobrazu pamatovat nemůžete. Táhla se celým číslem hezky za sebou, ale abychom ji mohli zde rekapitulovat v slušné velikosti (dámy si to jistě zaslouhují) rozstříhali jsem ten průvod a zase složili, aby se ty roztomilé bytosti pěkně předvedly na celých dvou stránkách GAGu. Jak vyplývá z přilehlého textu, tak po 7. květnu roku 1967 z nich čtenáři zvolili Miss Dikobrazu. Protože jméno vítězné krásky neznáme, musíte počkat do příštího vydání e-GAGu, pokud ovšem nejste tak nedočkaví a nevyhledáte si příslušné číslo týdeníku sami (a pak nám to prozradíte)...

K nápadu, který se nám líbí i dnes tedy jen krátký komentář. Kresby jsou opravdu díly uvedených karikaturistů, ten Bidlo je opravdu Josef (a ne starý František), Kučera si nejsme jisti - na Jaroslava si nevzpomínáme, jeden byl snad Karel, druhý Josef. Novák Jiří ještě neprozradil, ten Josef byl zasloužilým profesorem na pražské VŠ UMPRUM (1902-1987). Vlastimila Pecha jsme si také nijak nevybavili, Jiránek tu nefiguruje, Renčín a hlavně Vyčítal jsou ještě na samém začátku své výtvarné polohy (soudě dle podoby svých hrdek). Miloš Vrbata asi něco vyhrabal ze starého časopisu a Kerles i Ceplecha tu chybí. Born, Kremláček, Kantorek a Molín svými nápady potěší. A vůbec - tohle dikobrazí tablo je asi zatím tím nejzdařilejším z naší nabídky. (G)

Názory / Ke stavu kresleného humoru v Česku

O karikatuře v českém tisku

Jsem velký obdivovatel Vladimíra Jiránka. Když ale vidím jeho kresby z konce 60. let, tak slabota. Jak dosáhl obrovského zlepšení, asi tréninkem? Mohl byste mi k tomu stručně napsat. Pár čarami pak dokázal nakreslit postavu se vztekem, trapností, radostí i blbostí atd.

Dnes ujdou kresby a vtipy V. Teichmanna, M. Kemela, P. Reisenauera v Respektu. Nenápadný je B. Kovařík třeba ve Sport Magazinu v pátečním Sportu. Pak je dost kreslířů bez stop nadání a nápadů. To je můj názor poučeného laika, který nikomu nevnucuji. Konec nevyžádané recenze.

J. Řezníček, Praha

Pokus o odpověď:

Jistě je v tom píle a pracovitost, prostě vývoj, kterým prošel kdekterý karikaturista. Osobně snad k tomu mohu jen dodat jeden faktor: změna životní pozice. Vladimír se dlouho potýkal se závislostí na alkoholu a ten měl na jedné straně zásluhy na originálních a někdy odvážných nápadech vtipů, na druhé straně zavinil často až odbytou formu, z řady kreseb bylo cítit, že je zplodil na rychlo až po urgencích zadavatele. Ale už v roce 1988 se pod vlivem nového vztahu s pitím rozloučil a vydržel to až do konce života. Díky tomu měl na svou práci větší klid a čas, který využil úžasně po Listopadu 89, kdy se díky prostoru, nejprve především v Lidových novinách, pustil do toho, co mu sedělo nejvíc - vtipného glosování politiky a společenského života, v čemž projevil až nečekanou schopnost pro zpodobňování významných osobností. Ale důvodů může být více; třeba souběh kreslení pro filmy, kde mohl procvičovat uvedenou schopnost vyjádřit jednoduše charakter i náladu tváří.

O tom jsme se však nikdy nebavili - stýkal jsem se s Vladimírem především v časech té první rozjeté éry, víceméně do roku 1991, kdy ještě nebyl autorem zcela neslyšícím.

GAGmen

O karikatuře v podání České unie karikaturistů (za 32 let)

Jubilejní výstavka v pražské MB, jinak tu malou expozici nazvat nejde, která měla udělat dojem a být průřezem našeho kresleného humoru za 32 let, ta rozhodně neoslňuje. Ona ostatně skončí a nezanechá žádnou stopu. To se ale nedá říct o slušně vytištěném Almanachu 3+2CET ke 32. výročí založení České unie karikaturistů, o 138 stranách. Ten tady zůstane jako doklad o více než 30 letech svobodné tvorby autorů a lidí činných v oblasti kresleného humoru po listopadu 1989. Doklad o specifické odnoži výtvarného umění, zastřešovanou po tři dekády Českou unií karikaturistů. Dojem, který ale na mě tento Almanach udělal - mám na mysli jeho obsah, úroveň a zastoupení jednotlivých kreslířů, až na několik výjimek - je mírně řečeno nepěkný až neveselý. Některé zařazené kresby jsou té úrovně a od té kategorie autorů, kvůli kterým jsem já sám před lety ČUK opustil. Svěřuji se tu s osobním názorem a pocitem zklamání při vzpomínce na atmosféru v ČUK v jejich počátcích a na tvorbu těch, kteří už mezi námi nejsou. Myslím, že především oni by si zasloužili důstojnější připomínku své odvedené práce na poli českého kresleného humoru.

Berte to jako mé osobní sdělení pocitu nad současným stavem našeho humorového kreslení a malování (se kterým se asi nedá vůbec nic dělat, to je prostě realita), ale také jako výzvu či povzbuzení k nabrání sil k vytvoření opravdu důstojné a plnohodnotné publikace o českém předlistopadovém a polistopadovém kresleném (výtvarném) humoru.

Pavel Matuška, Třebechovice p/Or

Snaha by tu byla:

Pavel Matuška konstatuje nejspíš převažující názor autorů výtvarných vtipů především ze "zlaté generace" (těch žijících). Jelikož jde o osobní sdělení G-menovi, text jsme zkrátili a hlavně oprostili od drobných "soukromálií", které by čtenáře zaváděly od autorova osobního názoru na stav naší karikatury. Tu výzvu k shrnutí historie našeho žánru od Pražského jara přes Listopadový převrat až k dnešnímu stavu adresoval *Ivanu Hanouskovi*, jehož věk a zdravotní stav už nedovolí potřebné dílo plnohodnotně vypracovat. To neznamená, že by rezignoval. Rád poskytne (písemnou formou) podklady tomu, kdo na takovém díle bude pracovat. Též kompletní ročníky GAGu, které jsou (bez příloh) veřejně přístupné, jsou úschovnou faktů i různých názorů, sporů a zdrojem informací a odkazů na ně. A kdo se probere posledními čísly tohoto časopisu, zjistí, že se k těmto tématům vracíme.

Ještě: Další **názor** na situaci v karikatuře v tomto čísle projevuje i přespolní *Fedor Vico*.

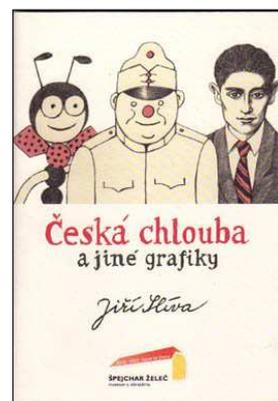
GAGmen

Nahoře vidíte Witolda Mysyrowicze, **dole** Reinalda Pagána Ávilu. První je Polák, druhý Kubáнець. Obaly katalogů **vlevo**, ukázky z díla **vpravo**. Místo a datum konání najdou jen ostrozrací čtenáři, prozradíme tedy jen, že tiskoviny má e-GAG od **Jiřího Slívy**, který vyklízí další regál v knihovně, aby měl kam ukládat vlastní tvorbu. Ale otočte list, tato rubrika pokračuje!

Jiří Slíva: Česká chloubka a jiné grafiky

O výstavě a katalogu (viz obálka vpravo!) jste už četli anebo číst budete v rubrice „z domova“. Zde si povšimneme právě katalogu, který k výstavě sestavil, vydal a nabízí návštěvníkům výstavy Špejchar Želeč (k 10. výročí založení obrazárny) a s podporou obce Želeč. Hlavní osobou, co to má všechno na svědomí (anebo na starosti?) je kurátor jménem Pavel Šmidrkal, katalog upravil Daniel Zavoral a sazbu měl na triku Martin Dlouhý, vytiskli to v blízkém Pelhřimově v roce 2022 (tedy letos). Katalog začíná životopisem umělce a jeho snímkem před jeho zarámovanými grafikami na stěně. Úvodní slovo nazvané Smyšlenky Jiřího Slívy na straně 5 podepsal zmíněný Šmidrkal obsahuje věty jako třeba: „Někdy se obrázek podobá kreslené grotesce, jindy z jeho sdělení zazní i varování. Stříhne si klidně cokoliv. Překvapuje zkratkou. Vymýšlí nesmysly, které myslí vážně. Nekrotí fantazii v její rozpínavosti...“ Co dodat? Asi jen že 4 obrázky, co jsme sem vybrali, jsou využitím postav, které si s Prahou spojujeme a nepotřebují dlouhé vysvětlování. Jen ten Budha by se měl už rozhodnout, zda má raději Kafku nebo Haška.

CZECH BUDDHA

OLD CZECH JAZZ

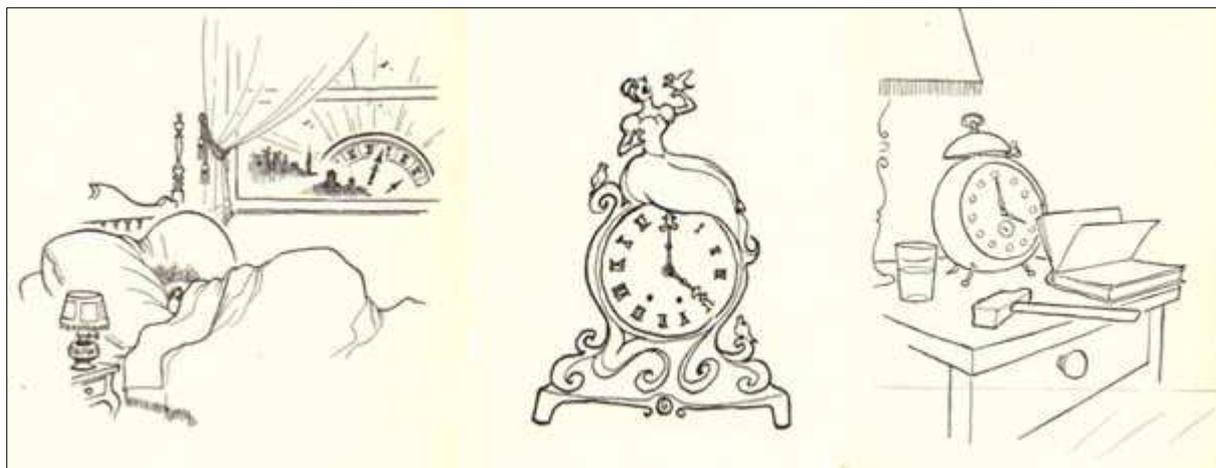

Žádný čas? V jisté části života by taková ztráta nevadila. Ale v jiné... se mi to vůbec nelíbí. Čas někdy (v hodině ruštiny) utíkal k vzteku pomalu a zvonek nezazvoní a nezazvoní. Jindy zase utíkal až moc rychle, třeba v posteli... myslím tím minuty, než budík zařinčí: Vstávat!!

Kniha **Alberta Fremury** je na dlouhé prohlížení krátká. Těch třicet listů a na nich třicet kreseb lze probrat a pochopit (či dokonce vychutnat) klidně mezi stanicemi metra A na Špejcharu a na Míráku. Pro mladé a venkovské čtenáře: Hradčanská a Náměstí míru.

Jde vlastně o vtipy beze slov, ale vždy je na protější straně nějaký citát, který se (snad) ke kresbě hodí, či spíš vztahuje. Autory jsou G. B. Shaw, Heinrich Heine, Molière a tak dále. Je to v němčině a tudíž se bez těch vět obejdete. Ale je to upozornění, že ta útlá knížečka je ze Švýcarska - a patří ke klenotům naší bibliotéky cartoons, neb je dopravena vlastnoručně a do ČSSR donesena vlastnonožně v září 1968 - jako jedna z edice nakladatelství Diogenes, kterých dnes v regálu máme deset. Šest těchto a čtyři ležaté. Mají lesklé (a barevné) obálky, stály (tehdy) kolem 6 Sfr anebo DM. Mezi nimi Sempé a Bosc. A měly pro nás cenu zlata. A byly formátem vzorem pro desítky obdobných knížek vydávaných v DDR i jinde na naší straně železné opony. Fremuru jsme sem vybrali, protože je to (asi) Ital a (určitě) není u nás známý. Ale i proto, že při bilancování života jsme se nad tou osudnou cestou do Švýcarska a zpět dost zasmáli (nad tím, co jsme dopravili za všechny našetřené koruny, co jsme si v Praze stihli vybrat a vyměnit za tvrdou měnu. Ach ano, měly také úžasné tvrdé obálky!

Kniha má podtitul „Ein neues Stundebuch“, vyšla v roce 1965 v Curychu (Zürich) v edici „Ein Diogenes Tabu“. O autorovi a jeho díle v ní není ani slovo. Kde jsme vzali to křestní jméno Alberto, zkusíme vypátrat. Co ho dohnalo k cyklu hodin, už těžko zjistíme. Ale to, že jsou to ještě poctivé hodiny bez digitálních číslic a bez nutnosti elektřiny (tedy s nulovou kyslíkovou stopou) je docela milé. Úplně je slyšíme, jak bijou a dokonce, když jdou pozpátku, tak někde straší duch (nejlépe přímo v těch hodinách - tvrdí Fremura). /IH/

Václav Bartuška: Polojasno / A také Vladimír Renčín - vlastně hlavně Renčín

Aby bylo jasno - kniha to vůbec není. Ale do knihovny ten svazek patří jako rovnoprávné dílo. Jak po stránce obsahu, tak pokud jde o ilustrace. Poněkud neobvyklé jak z hlediska tématu uvedeného díla, tak z pozice ilustrátora, který se tak otevřeně k politice moc svým humorem přilíš nehlásil. Ale když se podíváme na datum vydání, je hned vše jasnější. Jako příloha týdeníku Mladý svět číslo 25, to vyšlo koncem června roku 1990!

POLOJASNO

(Pátrání po vinících 17. listopadu 1989)

VACLAV BARTUŠKA

KUSTRACE VÁCLAV BARTUŠKA
FOTO: MIROSLAV ŽALC

Úterý 26. listopadu 1989

Jak jsem sešel a v divadle Děk se opět přišlo dělat. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Právě dnes a konkrétně v tomto okamžiku se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Málokdy se ve své práci a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Přijímám to a vracím se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

...jak jsem sešel a v divadle Děk se opět přišlo dělat. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Právě dnes a konkrétně v tomto okamžiku se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Málokdy se ve své práci a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Přijímám to a vracím se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

...jak jsem sešel a v divadle Děk se opět přišlo dělat. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Právě dnes a konkrétně v tomto okamžiku se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Málokdy se ve své práci a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

Přijímám to a vracím se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce. Člověk se vrací do své práce a vrací se do své práce.

PROLOG
Miroslav Žalc

JAKY PŘEDVÝVĚ ŽIVOT VEDEME, ALE STRAŠÍ BEZPEČNOST SE O NÁS NEZAJÍMÁ

PĚKNĚ, ALE MY SE PTALI, KDO POVOLÁ DO PRAHY MILICE?

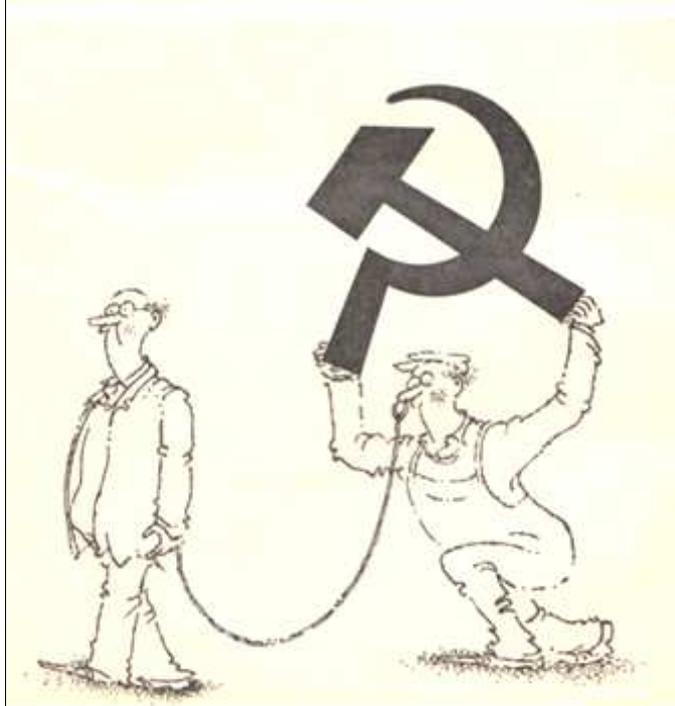

JAK KTEROU DNES, O BUDULÍNKOVÍ NEBO O MECHANISMU MINISTERSTVA VNITRA?

Pamětníci to mají (v paměti!) zaškatulkované jako dlouhé jednání zvláštní parlamentní komise, která měla (chtěla) a musela vyšetřit, jak to vlastně bylo s tím zákrokem na pražské Národní třídě, který ve svém důsledku přinesl radikální změnu poměrů v naší zemi, o které jsme už (v takové síle!) ani nesnili. Bartuška (dnes z televize známý coby hlavní osoba přes

jadernou energetiku) byl jedním ze studentů, kteří / Mejstřík, Bubeník, Žáček, Chaun aj./ stáli

v prvních řadách studentů nejprve stávkujících a pak též už vážně zasahujících do naší politiky - někdy dokonce i v novém parlamentu.

Dvaasedesát stránek tištěných tím nejmenším možným písmem (dnes by to vydalo na stránek asi 124) shrnuje výsledek, který asi byl nejmožnější z nemožných. A všechny další sněmovní komise tento vzor poslušně (až do dnes) následovaly. Tři komunisti v komisi vyšetřující komunistický brutální zákrok vedený komunistickým ministerstvem vnitra jsou dobrým důkazem o její kvalifikovanosti, nemluvě o kuchařce n. p. Jitona, člene branného a bezpečnostního výboru sněmovny lidu... Jak ze zprávy plyne, byly to hodně pohádky (ale ne ovčí babičky).

O tom však tento příspěvek není, "pátání po vinících 17. listopadu 1989" je zajímavé tím, že zatím co text je bez brýlí nestravitelný, ilustracím - tedy vtipům - věnoval grafik na dnešek až neuvěřitelně velký prostor. A Renčín ho bezvadně využil, když se v něm náhle mohl rozletět, dokonce bez křídel.

Vyhrál si nejen se slovy pod obrázky, ale také se symboly. Se slovy i znaky totiž ještě před rokem v tvorbě nepoužitelnými. Ba hrozícími zničením existence karikaturisty.

Těch kreseb je celkem 18 a hned sedm z nich tady představujeme. Jak na jedné z našich ukázek vidíte, několik jich jde dokonce přes dvě stránky! (sek)

Tímto už tuto rubriku ukončujeme, naším hlavním cílem při jejím nedávném zavedení mezi stálce našeho časopisu bylo na co nejmenším prostoru představit co nejvíc knížek kresleného humoru anebo s kresleným humorem. Tedy ne slovy, ale přímo obrázky. Také v tomto čísle je slov habaděj a tak je naše rubrika KNIHOVNA takový dobroděj, vyčarující očím potěšení z vtipných obrázků různých autorů a rozličného druhu. Dnes pětadvacet!

Co do poměru stránek CIZINCI - DOMÁCI je to remíza 3 : 3. co do osob jde o těsnou převahu HOSTŮ 3:2. ®

Krajina kresleného humoru v Čechách očima Reflexu z roku 1995

Jak to u nás vypadalo před osmi lety vyšlo v roce 2003 v *Almanachu T-GEK*. Po dalších devatenácti letech, tedy celkem **po sedmadvaceti letech stojí za to připomenout, jak to tehdy u nás s humoristickým tiskem vypadalo**. A asi by stálo za to doplnit či opravit situační zprávu slovy zbývajících pamětníků již bez tehdejšího osobního zanícení různě zaměřených skupin a osamělých velikánů... Dnes to stojí možná za připomenutí při listování “přeživšími” Trnko-Brnkami a “novým” Tapírem, který se však nezdá být (přes obdobnou úroveň kreseb) už zdrojem miliónů pro vydavatele natož pak čas-tých tisícikorun na kontech karikaturistů.

V čtyřstránkové “SONDĚ” týdeníku Reflex č. 45/1995 otiskl zkušený novinář **Pavel Kovář** velký materiál s nadtitulkem:

“Hlavní město českého kresleného humoru leží dnes na Valašsku”

a s titulkem

„K SMÍCHU I PLÁČI“

Začíná krátkým prologem:

„Docela obyčejná rodina Jaroňkových vydává ve Vizovicích měsíčník Trnky-brnky, postavila dva domy a vydělává milióny. Kdysi slavný Dikobraz prodává v Praze prostorný dům a bude se tísnit v paneláku na Jižním Městě. Neúnavně provokující Fefík a spol. vydávají svůj měsíčník Sorry hlavně díky majiteli Večerníku Praha, který má pro ně slabost. V hospodě U Pivrnce se každou středu schází první liga autorů kresleného humoru, aby si „poplakala“, že nemá kde publikovat.“

(Autor pak mapuje svět českých humoristických časopisů v jednotlivých kapitolách: Dikobraz, Potmělúch, Trnky-Brnky. Sorry, NEI humor, Podvobraz. Je to velice zajímavé čtení a i když si nejsem úplně jistý některými údaji (fakty), je dobré to pro historii zachovat. Dnes vybírám z prvé a poslední kapitoly, které jsou, myslím, dodnes živé - napsal k tomu tehdy edYtor I.H.)

DIKOBRAZ

Vít Špaňhel (43), prezident Studia dobré nálady a majitel Dikobrazu, mě ve své pracovně vítá slovy: „Když jsme v roce devadesát navázali kontrakt se Springerem a Dikobraz měl půlmiliónový náklad, tvrdili Němci, že do tří let takový náklad hodně klesne. U nás nevychází žádný humoristický list, říkali, a vaši lidi budou mít brzy taky jiné starosti. Ukázalo se, že měli pravdu.“ Dikobraz, dlouho synonymum humoru v zemi, patřil do rodiny vydavatelství Rudého práva; v dobách glasnosti, jak si pamatujeme, se docela dal číst. Po „listopadovém třesku“ se s ním začaly dít věci. Jejich popis by vydal na samostatný a dost dlouhý článek. Stručně: Nejdříve jej Vít Špaňhel a Oldřich Dudek vymanili z rudoprávního držení a pozměnili mu titul na – Nový Dikobraz. Posléze došlo k odchodu první ligy kreslířů v čele s Vyčítalem, Urbanem, Hrdým, Klosem, Hradeckým, Skoupým, Novákem a dalšími, kteří založili konkurenční časopis Podvobraz. Motivy byly osobní, politické i podnikatelské. Do Dikobrazu, mezitím zbaveného přívlastku „Nový“, z někdejších autorů kreslila a kreslí jen hrstka – Kantorek, Lochman, Žáček, Slejška, Schinko. V prosinci 1993 změnil časopis svou tvář: přešel na novinový formát. Chtěl se odlišit od Podvobrazu, ale zejména se vyráběl levněji. Náklad však klesal dál a nezvedl se, ani když Podvobraz po roce existence zkrachoval. Před dvěma lety (tehdy ještě jako týdeník) se Dikobraz držel na sedmdesáti tisících, dnes (od června 1995 měsíčník) je náklad o více než polovinu nižší. Pouze tříčlennou redakci vede Pavel Kácha (48): „Problémy? Například distribuce; pénesku nezajímají malé náklady... Chceme být rodinným časopisem, ale víme, že čtenář chce i černý a erotický humor. Určit hranice není jednoduché. Co ale jednoznačně odmítáme, jsou vtipy proti lid-skosti.“ Dikobraz netají problémy s opožděným proplácením honorářů. To má za následek odliv některých autorů. Současně tím vzniká šance pro jiné, byť začínající kreslíře. Vít Špaňhel doplácí na Dikobraz v rámci firmy z jiných vydavatelských aktivit a přeje si zvednout náklad minimálně na šedesát tisíc výtisků: „Kdybych měl alespoň trochu jistotu, že nám k tomu pomůže takzvaná první liga kreslířů, zapomenou, jak na nás útočili, a pozvu je ke

spolupráci. Ale tu sílu v nich nevidím. Zatím vím jen jedno: chce to čas!“ Do Dikobrazu (34 stran, cena 15,90 Kč) se vejde kolem šedesáti kreseb, k výběru jich je kolem tří set (asi od dvaceti autorů).

PODVOBRAZ

V pražské hospodě U Pivrnce, nedaleko Staroměstského náměstí, která patří kreslíři Petru Urbanovi ze Smržovky, se každou středu schází *první liga* českého kresleného humoru. Na pivo, na utopence, ale hlavně na kus řeči. Samozřejmě pokaždé tu nejsou všichni. Třeba Urban to má trochu z ruky, Vyčítal často hraje na koncertech nebo nahrává desky. Pokaždé se tu však mluví o kreslených fórech a o situaci, ve které se tento žánr u nás ocitá. Stačí lehce provokativní zmínka o Podvobrazu, který spoluzakládali v domnění, že konečně vznikne něco pořádného, aby se rozpovídali. Například Karel Klos, výzkumný pracovník, podepisující kresby Mikl, se umí rychle rozehrát: „*Nemá smysl mluvit o katastrofální distribuci, ale naprosto šílené bylo vedení Podvobrazu a děsivá úroveň jeho literární části. Vydavatel Ivo Železný měl svatou trpělivost, když po půl roce, co ty trapné povídky vycházely, držel časopis při životě ještě další půlrok. Vrcholem všeho ale bylo, když si poté tenhle titul koupil bohatý vekslák a hasič z Hradce Králové a jeho hysterická milenka. Přijel ve fáru, červeným saku, s mobilním telefonem, kterej ale ani jednou nezazvonil, hehe, a dosadil do redakce svého grafika, strašlivého patlala, kterej si hned do časopisu začal cpát své slabomyslné vtipy. V tu chvíli kde kdo věděl, že je konec.*“ Při tomto barvitém – a mnohem delším – líčení se všichni kolem stolu usmívali. Jinak se ale zdá, že tohle téma je pro ně trauma. Patří bezesporu k elitě kresleného humoru, ale s jednou vadou – nemají šanci se uplatnit. „*Dělat pro Trnky-brnky nebo NEI humor? To prostě nejde. Nemáme ani sílu to číst. Nemůžeme se znásilňovat, jít tak nízko,*“ tvrdí víceméně unisono. Co jim zbývá? Na vánoce připravují vydání jakési kuchařky (...) A hodně nesměle hovoří o tom, že z popudu Petra Urbana by v dohlednu snad mohl vzniknout nějaký konečně už pořádný humoristický časopis. Zatím však u stolu humoristů není dvakrát veselo...

HLASY K SITUACI:

VÍT ŠPAŇHEL: „Humor byl dobrý, když šel proti něčemu, například proti režimu. Lidi v něm hledali a nacházeli tyhle hrany. Když ale někdo půjde proti režimu dneska, dostane se tam, odkud Dikobraz vyšel, ke komunistům...“

IVAN HANOUSEK: „Je zaznamenán zajímavý trend - kreslený humor v civilizovaných zemích Západu pomalu končí. Zanikají anebo živoří slavné časopisy – Punch v Anglii, Nebel-spalter ve Švýcarsku, Pardon v Německu. Kreslený humor se stěhuje na Východ. Do post-sovětských republik, do Turecka, kde mají deset humoristických časopisů, do Indie, Malajsie a hlavně do Japonska.“

JAN VYČÍTAL: „Za bolševika měl národ strašně moc času a nebyly tu žádné zábavné časopisy. Takže kreslený humor kvetl a vznikl dojem, že pokvete pořád. Chyba. Dneska jsou lidi rádi, když si aspoň prolistují noviny. Na časopisy už jim nezbývá čas.“

SORRY

„*Původně nás napadl titul Prdel, ale vydavateli Fidelisovi Schlée se nelíbil. Takže Marek Douša vymyslel Sorry, podle francouzského listu Le pardon. Vydavatel prohlásil, že si můžeme dělat co chceme, jenom nesmíme napsat o jeho psu Karlovi, že je ošklivý. Pouze jednou nám zasáhl do práce, když chtěl, abychom dali kyselou prdel Kudláčkovi. My to ve stejnojmenné rubrice udělali. Ale s dovětkem: chtěl to Schlée,*“ vypráví Milan Podobský (29) alias Fefík. Spolu s ním jsou v týmu nefunkčních šéfredaktorů, jak stojí v tiráži, Marek Douša, Jiří Gambrinus Havlíček, Mi chal Hrdý, Švarckopf (Lubor Černošlávka) a Vilas (Vilém Svoboda). Základ týmu vznikl na fakultě žurnalistiky UK, v revolučním roku 1989 tam vydával první stránky Famyzdatu. Jeho několik čísel se fefíkovci později pokoušeli vydat samostatně nebo jako přílohu v Annonci, posléze jej celý rok měsíc co měsíc otiskovali v Reflexu: „*Famyzdat vycházel z tradic někdejší bulvární žurnalistiky, používal bombastické titulky. Když jsme sami vydali a taky si prodávali první číslo, řvali jsme v metru: ‚Havel bude viset!‘ Vstupovali jsme do zakázaných komnat. Havel byl modla. Tak šup s ním z pedestalu dolů,*“ pokračuje Fefík. Není se co divit, že se rozešli s Annoncí, Reflexem, nedohodli se na spolupráci s Mladým světem, přestali účinkovat v Divadle Jiřího Grossmana. V humoru neznají tabu. Například

Marek Douša namaloval vtíp, ve kterém mladík říká matce své nastávající: „*Dovolte, abych vás požádal o kundu vaší dcery.*“ Když tohle Fefíkovi připomenu, zajásá: „*To je přesně ono, takhle vzniklo Sorry! Douša měsíc šťoural do Kobry, šéfa tehdy nového a dnes dávno zaniklého časopisu Škrt, aby mu otiskl tenhle fór, ale nešlo to. Michala Hrdého vyhodili pro změnu z Mladé fronty s vtípem, kde se říkalo: ‚Mareček vám pero nepodá, drží hladovku.‘ Tak jsme se udělali sami pro sebe, potřebovali jsme tvůrčí svobodu a tu nám vydavatel Schlée dává.*“ Původně mělo být Sorry součástí Večerníku-Praha, ale právníci listu, který čte převážně střední a starší generace, se toho báli. Takže vznikl samostatnýměsíčník, poprvé vyšel v březnu 1992, nejvyšší náklad měl dvacet sedm tisíc, dneska se ustálil na dvaceti tisících a není prý vůbec výdělečný. Nejvíc práce s ním má Fefík, je nejzodpovědnější a nemá ani jiný džob. Do čísla (16 stran, cena 7,- Kč) z přibližně padesáti vtípů vybere pětadvacet. Poslední dobou se zdá, že šéfredaktoři jsou trochu unaveni...

HLASY k SORRY:

JAN VYČÍTAL: „Do Sorry bych kreslit nemohl. Moc bych se musel přemáhat. Obrázek, jak jdou esesáci Lidicemi a tam jsou cedule Zimmer frei... To tedy ne. Nebo uřezaná hlava, ruce, nohy. Tohle kreslit, měl bych strach, že se rouhám. Že by mi auto ujelo nohu a já bych si akorát řekl: A máš to... Kluci ze Sorry jsou o generaci mladší, chtějí zaujmout černým humorem, chtějí provokovat. Mám pocit, že se jim to nedaří, jak by chtěli.“

VÍT ŠPAÑHEL: „Je dobré, že se v Sorry sdružují a profilují kreslíři různých typů. Na druhou stranu musím říct, že nemám rád vtípy proti lidskosti, a těch je tam nemálo.“

Josef DŘÍZHAL: „Kdybych byl o čtvrt století mladší, budu nad Sorry řvát nadšením. Takhle mi ale připadá surové a morbidní. Je určeno specifické skupině lidí, přesto mu v kategorii humoristických časopisů dávám momentálně primát.“

NEI HUMOR

Pražský novinář Josef Dřížhal stál na jaře roku 1990 u zrodu NEI reportu, dodnes nejznámějšího a nejrozšířenějšího erotického periodika u nás. Publikoval v něm texty i kreslený humor. „*Tehdy mě napadlo, že za totality mohli autoři kreslit erotický fóry jen do šuplíku, ale teď že by je konečně mohli tisknout. Vyzvali jsme je ke spolupráci a do redakce NEI reportu přišlo přes metrák obrázků! Takže v únoru 91 mohlo vyjít první číslo NEI humoru,*“ vzpomíná dnes jediný redaktor i šéfredaktor Dřížhal (48). Postupně vznikl kmenový tým kreslířů i psavců dvouměsíčníku a za rok (až dodneška) měsíčníku. „*Chtěli k nám kreslit někteří i velmi renomovaní tvůrci, ale mnozí to museli vzdát. Litovali toho. Říkali: ‚teď maluju večerníčka, nemůžu si dovolit kreslit pyje pro NEI humor.‘ Chápal jsem to. Ti, co k nám kreslí a podepisují se celým jménem, nesou kůži na trh. A protože je společnost dost prudérní, jsou to svým způsobem hrdinové.*“ Na otázku, co je na stránkách NEI humoru ještě povoleno a co už ne, šéfredaktor odpovídá: „*Není povoleno to, co zakazuje zákon – tj. erotika a děti, sex se zvířaty a ostatní možné zvrhlosti.*“ Osvědčilo se, že jednotlivá čísla jsou monotematická. Téma se kreslířům (jejich počet se stabilizoval asi na šedesáti) zadávají – například rybáři, somráci, myslivci, pohádkové bytosti, úředníci. Původní náklad časopisu (32 stran, cena 9.90 Kč) se pohyboval přes sto tisíc, dnes je to prý podstatně méně. Bližší údaje nechce pan šéfredaktor prozradit. Místo toho uvádí jiná čísla – do jednoho čísla se vejde asi stodeset vtípů, které on sám vybere ze tří až šesti set obrázků.

HLASY k NEI humoru:

MUDr. JAROSLAV ZVĚŘINA: „Jsou to neškodné čuňárny, konzumují je spíš mladší lidé středostavovské vrstvy. Něco si kompenzují, ale nejde o devianty. Je to publikum, které kupuje komerční erotické tiskoviny.“

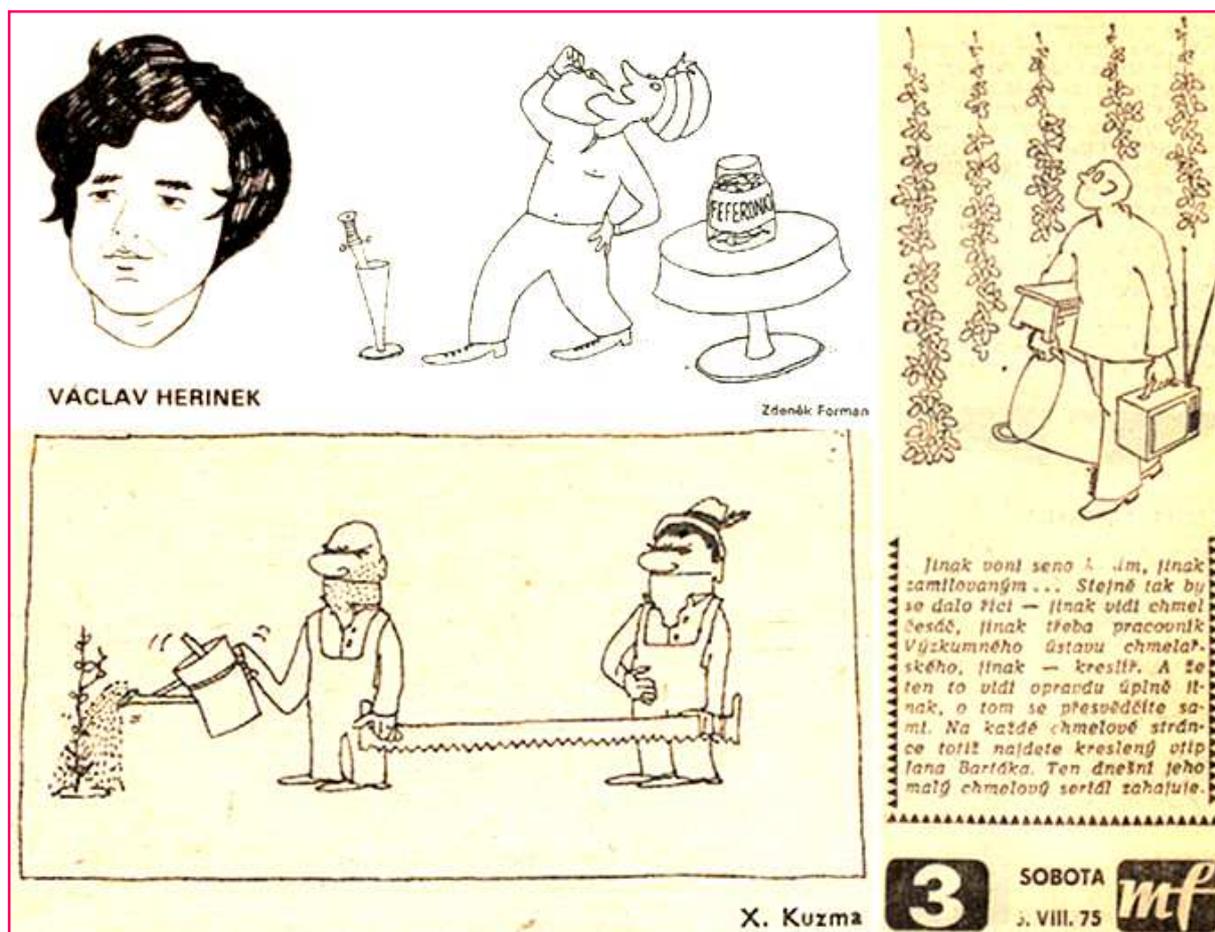
PETR URBAN: „O mně je známo, že kreslím sprostý fóry, ale na prasárny v NEI humoru bych neměl odvalu, ale hlavně žaludek.“

JOSEF DŘÍZHAL: „Vím, že nás mnozí odsuzují, ale těm říkáme: pokud si nás koupil puritán, udělal chybu.“

(PK)

*****

Pavel Kovář je otcem zesnulého Kováře „Vářky“ ze Sorry, o jehož smrti jsme psali v minulém čísle. A jehož vtípné „parte“ najdete na jiném místě v tomto e-GAGu.

XX

Tak pozor - čtěte pečlivě. Poznáte oč tu jde? Ano, ta jména! Jsou prostě špatně. Čeští karikaturisté v českém tisku se špatně napsanými jmény pod svými vtipy... Ukázky nejsou nejmladší, možná souhlasíte, že je to hlavně proto, že žádné vtipy v současném českém tisku korektoři ve věci chybných písmenek zkoumat nemusejí... Vtipů je hrozně málo a i ta redakce, která ještě karikatury z nejasných důvodů publikuje, má jen svého jediného autora - a tomu snad jméno nezprasí, pardon, nepopletou. Jako třeba tady:

Vlevo nahoře: Václav Herink má ve jménu písmeno “E” navíc. Upozornil nás na to *Jiří Mikulka* a přečtete si o tom v našem cyklu **Parodie**, kde se tento portrét z ruky *Jiřího Daniela* vyskytl; chyba byla odhalena v tablu autorů *Dikobrazu*...

Nahoře uprostřed: Vtip nakreslil **Zdeněk Hofman**, z kresby lze usoudit, že ještě na samém začátku svého působení ve výtvarném humoru. Ovšem to neomlouvá toho, kdo pod jeho obrázek umístil ke jménu *Zdeněk* cizí příjmení **Forman**. Kresba je z “pradávného” roku 1990 a vyšla v *Dikobrazu*.

Vlevo dole jsme přidali ještě jeden známý (i z našeho časopisu) faul na **Vladimíra Renčina** na samém počátku jeho úžasné kariéry. Víme i to, že to způsobil grafik *Dušan Motyčka*, který vtipy od autorů do týdeník zařazoval. To “X” je vysvětlitelné, ale toho **Kuzmu** pro začínajícího kreslíře si mohl odpustit. Každý, kdo si vybaví svou radost z publikování svého prvního článku, básničky či obrázku, ví, jak taková maličkost mladého autora zabolí.

A kresbu na téma chmelové brigády od **Miroslava Bartáka** z Mladé fronty ze srpna 1975 i dnes poznáme dle kresebného stylu - bez jména autora. Až když si přečteme doprovodnou kurzívu, dozvíme se, že “vtipu beze slov” průvodní slova přiřkla **Bartákovi** - ale **Janovi**.

Stanislav Martenek

„Vždyť jste přece říkali, že mám přitáhnout nějakou kámošku z kra-
vina.“

Miroslav Martenek

„Fakt, úplně normálně jsme pásli ovce ... a najednou začalo
sněžit.“

Miloslav Martenek

Sláva Martenek

Martenek

„To je snad jediná možnost, jak vytáhnout našeho tatku do přírody.“

Neprakta a film

Spolupráce **Jiřího Wintera** s filmovými studii je podstatně chudší než spolupráce se studii televizními. Od zahájení pokusného vysílání Československé televize v roce **1953** nakreslil pro různé pořady kolem dvou tisíc obrázků. Nejvysílanější kresba, alespoň v těch prvních letech, byla bezesporu ta s rozzuřeným divákem, jak s napřaženou sekerou hodlá zničit televizor, ale nápis mu oznamuje, že **Závada není na vašem přijímači!**

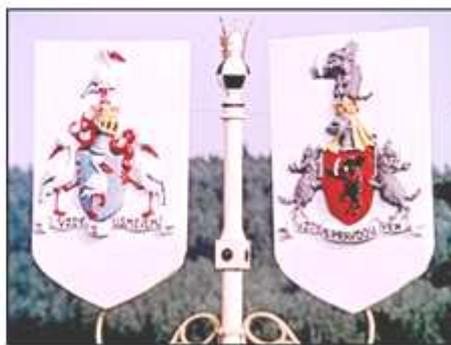
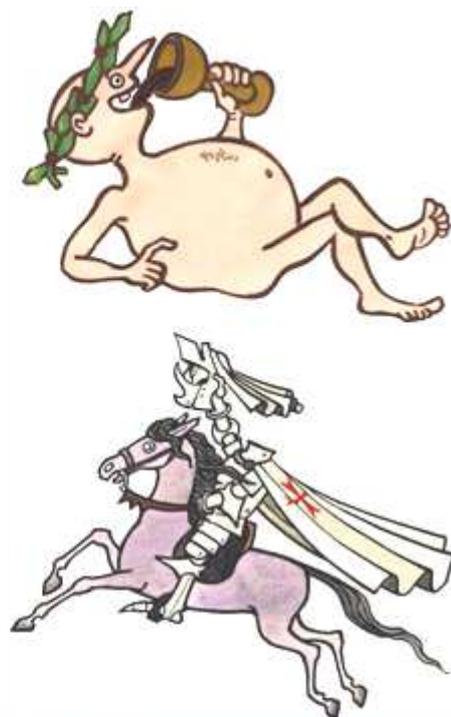
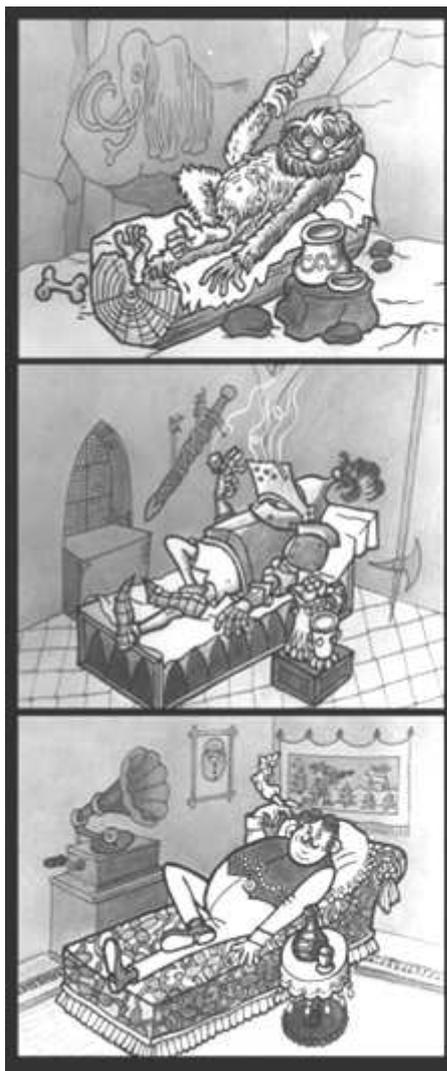
Nejstarší filmový záznam Nepraktových kreseb pochází z filmu režisérů Kádára a Klose **Tři přání** z roku **1958**. Kulisy s postavami dívek v módních šatech zdobily pódium televizní soutěže. Další filmový počín pochází z roku **1960**. Oblíbené animované filmy, promítané před hlavním kinoprogramem, získávaly i mezinárodní uznání a byly dobrým vývozním zbožím. Studiu kresleného a loutkového filmu v Krátkém filmu Praha zůstaly na kontě nějaké finanční prostředky, které bylo nutno do konce roku vyčerpat. Režisér Eduard Hofman navrhl natočit pětiminutový snímek – písničku, která v tu dobu byla šlágre, **Červenou aerovku** v podání Rudolfa Pellara. K výtvarnému zpracování byl vyzván Neprakta, známý rychlou a kvalitní realizací zakázek. Podle scénáře Ludvíka Ráži nakreslil příběh o malíři v červeném autíčku, jak projíždí šedivou krajinou a za ním se radostně a barevně rozvíjí kytičky a stráně se starým hradem. Jen nafoukaný pán v černé limuzíně kazí tu pohodu, ale poté co se vybourá, je mu přehlížená aerovka dobrá k odtažení vraku zpět do města. Novinová kritika se pozastavovala na tím, jestli si tvůrci filmu myslí, že s aerovkou dojedeme včas do socialismu. **(Viz obr. nahoře!)**

V průběhu let 1962 až 1964 probíhala oficiální vzpomínka na mírové poselství, vypravené králem Jiřím z Poděbrad s cílem utvořit společenství evropských států k zajištění všeobecného míru. Neúspěšná cesta k francouzskému králi Ludvíku XI. se stala předlohou dokumentárního filmu **Poselstvo krále Jiříka** (1963).

Film natočil režisér Jaroslav Kořán s několika animovanými sekvencemi Nepraktových kreseb. Československý Filmexport využil 400. výročí významného činu a snímek rozeslal na diplomatické úřady v zahraničí. Shodou okolností dorazil do Buenos Aires v momentě, kdy v místě probíhal filmový festival a náhodou vyhrál druhou cenu, **Stříbrnou loď**. Stejně jako v případě Červené aerovky se jednalo o tzv. ploškový film **(viz obr. vedle)**.

Režisér Fedor Kaucký natočil v Krátkém filmu Brno v roce **1961 agitku**, nabádající pracující lid k aktivnímu odpočinku po kvalitní práci. Ve filmu je několik animovaných scén z Nepraktových černobílých kreseb. Patnáctiminutový snímek na rozdíl od Červené aerovky nezanechal žádný divácký ohlas. **(Viz sloupek černobílých obrázků na příští straně vlevo!)**

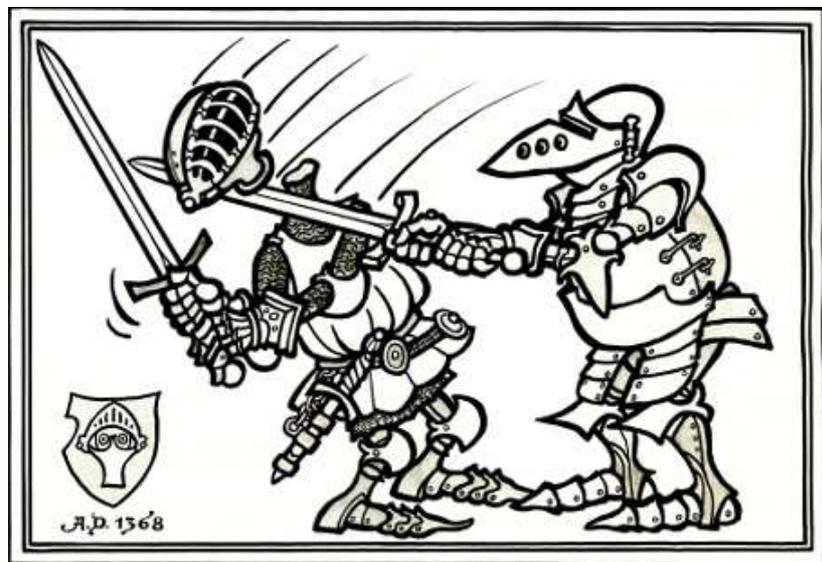

Klasickým zpracováním, tedy rozkreslením fází na fólii, vytvořil Jiří Winter v roce **1964** pro Studio *Bratři v triku* několik scén kresleného filmu *Hra o naftu*. Dokument, odsuzující nečistou hru kapitalistického západu o světová ložiska nafty natočil režisér Ladislav Čapek, a kromě Nepraktových kreseb využil i spolupráce s Kamilem Lhotákem nebo Jeanem Effelem (**obr. vpravo nahoře**).

Pražská strašidla (1966) natočil Jaroslav Kořán s kameramanem Janem Špátou. Z řady desítek strašidel v pražských ulicích si scénárista vybral jen několik: kouzelníka Žita s černými kohouty, vyšehradského čerta a čerta z Emauz, vltavského vodníka

Kabourka a také bezhlavého rytíře z Templářské ulice. Průvodní komentář namluvil Jan Werich a kramářský moritát nazpívala Eva Pilarová (**obr. vpravo uprostřed!**).

V roce 1968 měly premiéru dva filmy, na nichž Neprakta spolupracoval při návrhu rekvizit, některých kostýmů a výtvarného provedení. Pohádka Bořivoje Zemana *Šíleně smutná princezna* (**viz erby vpravo**), s tehdejšími hereckými a pěveckými hvězdami vznikla ve Filmovém studiu Barrandov, stejně jako detektivní veselohra *Rakev ve snu viděti* režiséra Jaroslava Macha (**viz obr. níže**).

K propagaci filmu vytvořil plakát a rovněž i k filmům *Příště budeme chytřejší, staroušku!* a *Když rozvod, tak rozvod*, oba z roku **1982**. Poslední film, v němž se objevily Nepraktovy kresby se jmenoval *Divoké pivo*. Na Barrandově ho natočil Milan Muchna v roce **1995**. Jednalo se o satiru na divokou privatizaci státních podniků. Neprakta nakreslil plátno k jarmareční písni, zpívané Jiřím Sovákem.

Jaroslav Kopecký

2. Vymezení pojmu karikatura

2.1 Základní názvosloví

Ve světě kresleného humoru existuje několik pojmů, které se navzájem prolínají a někdy nemusí být zcela jasné, co znamenají. V úvodu práce proto považuji za nutné objasnit a roztrždit základní pojmy, mezi které patří karikatura, kreslený vtíp, ale i anglické slovo *cartoon*, které nemá svůj český ekvivalent. V literatuře pojednávající o kresleném humoru jsem se setkal i se slovním spojením *comic strip*, jež evokuje příbuznou uměleckou formu komiks. Oba termíny mají ke karikatuře a kreslenému humoru blíže, než by se mohlo na první pohled zdát. Všem těmto pojmům, s výjimkou komiksu (ten totiž nemusí být vždy humorný), je nadřazeno slovní spojení *kreslený humor*. Samotné toto spojení nepotřebuje bližší vysvětlení, pro potřeby své práce jej uvádím jako zastřešující obecný pojem. Zahrnuje v sobě příliš širokou škálu významů, proto se na něj zaměříme nejdříve. V objasňování dalších termínů budu postupně přecházet od obecných ke konkrétnějším.

Pod kresleným humorem si můžeme představit rozmanité druhy uměleckých děl, ale i takzvané hospodské vtípky, které dostaly podobu kresleného vtípu. Kreslený humor precizně definoval slovenský autor Kornel Földvári, podle něj jde o „bezeslovní poselství, která jsou zašifrována do obrazů, kde je slovo spíše na překážku, jsou adresované intuici, podvědomému vnímání.“¹⁾ Jakým způsobem působí kreslený humor na lidskou intuici a podvědomí podrobně vysvětlím ve třetí kapitole. Významově pod kreslený humor spadá pojem *cartoon*. Slovo samotné nemá český ekvivalent, pochází z italského „*cartone*“ a

holandského „*karton*“, což v překladu znamená tvrdou desku papíru neboli lepenku.

„Původně se jako *cartoon* označovaly rozdílné formy vizuálního umění a ilustrací. Význam termínu se ale postupem času měnil. Význam slova vychází z výtvarného umění pozdního středověku a renesance, kde se tak nazývaly skici pro umělecká díla, tapisérie a malby.

V 19. století se už pod pojmem *cartoon* skrývají humorné obrázky v časopisech a novinách a začátkem dvacátého století se takto označovaly *comic strips* - kreslené příběhy.“²⁾ Jinými slovy jde o první komiksy, které také můžeme zahrnout pod pojem *cartoon*.

Aby toho nebylo málo, s nástupem televize přijal termín *cartoon* ještě další význam. V moderním slovníku se takto nazývají animované příběhy a jiná kreslená filmová díla. Z tohoto důvodu je v českém prostředí nevhodné překládat slovo *cartoonist* jako karikaturista, i když je to jeden z jeho významů. Umělci a publicisté, kteří kreslí do žurnalistických médií, by mohli být zaměněni s animátory a kreslíři z filmového a komiksového průmyslu. To už se dostáváme do světa Jiřího Trnky a Walta Disneye a přesáhli bychom pole zájmu bakalářské práce.

Další z výše uvedených pojmů – *comic strip* – je významově konkrétnější než *cartoon* a překládáme jej jako kreslený příběh, kreslený seriál, ale také jako komiks. V novinách a časopisech se s ním setkáváme v podobě kreslených skečů typu *Hana a Hana*, satirou jej důsledně naplňuje Zelený Raoul, nebo jako příběhy kocoura *Garfielda*, které slouží spíše k odreagování. Tyto kreslené seriály ale nejsou stěžejním předmětem bakalářské práce. Chci se zde zabývat především karikaturou. K tomuto pojmu musím postoupit ještě o jeden stupeň na pomyslném schodišti ke konkrétnosti. K pojmu *karikatura* – ta už totiž nepředstavuje tak rozsáhlou škálu významů, přesto jsem při jejím bližším zkoumání narazil na značné množství definic.

V následující podkapitole vysvětlím, co přesně *karikatura* znamená. Pomocí syntézy vyberu nejvhodnější definici a ostatní terminologicky zařadím.

----

¹⁾ FÖLDVÁRI, Kornel. *Levice*: 2006. s. 15

²⁾ BECKER, Stephen. *New York*: 1959.

2.2 Nejlepší definice karikatury

Nejdříve považuji za nutné vysvětlit, odkud se vzalo slovo karikatura. Vzniklo v 17. století z italského - respektive latinského - výrazu caricare, který se do češtiny překládá jako naložit, zatížit nebo přehánět. Přeneseně má tak slovo karikatura tři základní významy: Nadsazení, což znamená zkresení určitých vlastností, případně jejich vytržení z kontextu. Patří sem přílišné zdůraznění charakterových rysů.

Dalším významem je napětí, které s sebou nese zaměření se jen na některé jevy, jako jsou válka, peníze, politika, a úmyslné opomenutí vedlejších jevů. Nesmí chybět třetí část významu, které můžeme říkat útok nebo zasažení. Je cílené na osobu, skupinu lidí nebo stát. Velmi pečlivě význam termínu karikatura vysvětluje Akademický slovník cizích slov: Podle něj se jedná o „zkratkovitě zesměšňující nebo satiricky odsuzující výtvarné nebo literární zobrazení některých rysů osobnosti, lidského projevu nebo společensky závažné skutečnosti přehmáním jejich nápadných znaků.“³⁾ Vysvětlení je ale příliš obecné, protože se snaží postihnout celou paletu významů slova karikatura. Jelikož nám jde o žurnalistický pohled na pojem karikatura, budeme si

jej muset, pro účely této práce, zúžit a přesněji vymezit. Další definice karikatury jsou o poznání konkrétnější, ale většina z nich dostatečně nevystihuje její podstatu. Přesto si zaslouží terminologické uspořádání. Seřadil jsem je do čtyř skupin, podle rysů, který v definici převládá. První kategorii (satirická větev) zastupují definice, které zdůrazňují jednu ze základních funkcí karikatury – nenechat na karikovaném nit suchou. Druhá kategorie definic (čistě komická) zdůrazňuje základní funkci kresleného humoru, zaměřuje se na směšnost. Do třetí kategorie jsem zařadil definice, jež vycházejí z formální podstaty karikatury, neboli z techniky jejího vzniku. Konečně ve čtvrté kategorii představují nejkomplexnější a podle mého názoru nejlepší definice, na které jsem při svém bádání narazil.

2.2.1. Kategorie první: Pranýřovat a rozcupovat

Jedna z hlavních vlastností karikatury je její dehonestující funkce. Poněkud obecné začlenění přináší Martina Peterová, podle ní je „cílem karikatury vyvolat e-motivní reakci, tedy hněv, odpor, nesouhlas, ale i smích, přitakání.“⁴⁾ Používá k tomu výtvarné prostředky mezi něž patří zkresení a deformace. Karikatury nejčastěji zobrazují osoby z reálného života, ale jejich předmětem zájmu se mohou stát i „neživé objekty, jakými jsou politické strany či výtvarné směry. Na straně druhé se vyskytují karikatury pracující s obecnějšími typy, jako jsou měšťáci, chudáci, kapitalisté apod. Jedním z nejznámějších je v českém kontextu typ maloměšťáckého 'pandoura', vytvořený Františkem Bidlem.“⁵⁾

Mezi největší zastánce bojovné karikatury patřil Adolf Hoffmeister, podle něj se karikatura snaží: „Přehnat skutečné vlastnosti lidí ad absurdum, až se jejich směšnost objeví v celé tragikomicke, to je první krok ke karikatuře. Vybrat si pak jako předmět svého zájmu toliko nepřítelovy špatné vlastnosti, abychom je zesměšlili, znemožnili, prozradili, to už je karikatura.“⁶⁾ A druhým dechem dodává, že „karikatura musí mít podobu a vtip.“⁷⁾ Tímto dovětkem si Hoffmeister otevírá prostor i pro dvě následující kategorie.

³⁾ PETRÁČKOVÁ, Věra a kol. Praha: 2001.

⁴⁾ PETEROVÁ, Martina. Přerov: 2001. s. 10

⁵⁾ CHROBÁK, Ondřej, WINTER, Tomáš. Praha: 2006. s. 88

⁶⁾ HOFFMEISTER, Adolf. Praha: 1961. s. 79

⁷⁾ HOFFMEISTER, Adolf. Praha: 1961. s. 88

2.2.2. Kategorie druhá: Směšnost především

Karikatura by měla rozesmát čtenáře, a to i v případě, že se nachází v nelichotivé situaci a moc mu do smíchu není. Humor jde ruku v ruce s groteskou ve jménu sloganu „smích skrz slzy“ a druhá kategorie je toho důkazem. V tomto duchu píše o karikatuře Radko Pytlík. „Bývá charakterizována jako nadsázka, zveličení jistého rysu, jež je zaměřeno k vyvolání směšného účinku.“⁸⁾

Dalo by se říct, že jde o zvýraznění protikladných vlastností. Karikatura přesto patří do sféry komična, „jehož základem je kontrast dvou odlehlých významových oblastí. Je to vlastně druh srovnávání jako v básnické metafoře. Kreslený humor a karikatura tedy nepracují s nápodobou skutečnosti, ale se zvláštním způsobem zobrazení, jež je dáno zvýrazněním struktury zcela svébytnými prostředky: hyperbolickou konturou či vyhocenou situací.“⁹⁾

Karikaturista tak musí být vybaven nejen citem pro štetec, ale zároveň musí ve svém díle umět vytvořit obraz světa humornou formou. Jedná se o náročnou profesi, která s sebou nese úskalí. Britský teoretik umění Tim Batchelor přirovnává karikaturistu ke komikovi, když tvrdí, že „komik (podobně jako karikaturista) si musí osvojit určité filozofické vlastnosti. Musí se dívat na svět, analyzovat dění a potom podat zprávu formou vtípu. Filozofové však mají výhodu nesrozumitelnosti. Pokud jste umělec, je lepší, když vaše dílo osloví publikum. Pokud jste komik, lidé se potřebují vašim vtípům smát.“¹⁰⁾

2.2.3. Kategorie třetí: Otázka formy

Z technického hlediska se pro laika může zprvu zdát, že karikatura je pouhou změť čar. A ono tomu tak opravdu je. Čím jednodušeji a úsporněji se dokáže autor vyjádřit, tím je jeho dílo lépe ceněno. Šetřit čarami doporučuje Földvári. „Myslím, že mnohem důležitější než bravurní kresba je pro karikaturistu cit pro míru.“¹¹⁾

Jak má tedy karikatura působit na čtenáře? „Neměla by do nás jako zázračné pilulky cpát poučky, co je správné a co ne, jako šablony vzorného chování.“

Jednoduše se nehodí, aby umění dělalo něco podobného. Ne poučování, ale rafinovaně zakódované poselství o hodnotách, svědomí, představách a tužbách.“¹²⁾

V podobném duchu, i když mnohem více satiricky a ostřeji, hovoří Hoffmeister, podle něj - nadbytek stravy způsobuje žaludeční potíže, stejně tak nadbytek čar nečitelnost písma. Právě technika kresby má co dočinění s uměleckou tvorbou, tady hraje hlavní roli estetika. Důležitost formy vedoucí až k asketismu si uvědomuje i Radko Pytlík. Podle něj je karikatura jako typ výtvarné tvorby na první pohled experimentem. „Namísto konkurence plochy a prostoru, která vzniká při kresbě, a namísto problémů kompozice a barvy, jež patří k základním tvůrčím otázkám malířství, setkáme se u karikatury s něčím, co lze nazvat 'rytmem invence a zjednodušení'.“¹³⁾

⁸⁾ PYTLÍK, Radko. Praha: 1988. s. 8

⁹⁾ PYTLÍK, Radko. Praha: 1988. s. 8

¹⁰⁾ BATCHELOR, Tim a kol. London: 2010. s. 12

¹¹⁾ FÖLDVÁRI, Kornel. Levice: 2006. s. 15

¹²⁾ FÖLDVÁRI, Kornel. Levice: 2006. s. 27

¹³⁾ PYTLÍK, Radko. Praha: 1988. s. 8

Scott McCloud, který patří mezi současné teoretiky a také aktivní kreslíře, se ve své teorii komiksu také zabývá formou a funkcí karikatury. Její vliv vysvětluje na jednoduchém ikonku – kolečku s dvěma tečkami a čarou (smajlíku). McCloud přináší na rozdíl od ostatních autorů jednoznačné vysvětlení toho, proč je ve světě karikatury důležité zjednodušení. Přestože se podle něj jedná pouze o kolečko s tečkami a čarou, „je tento ikon pro náš zrak pořád přijatelný. Proč nám připadá stejně skutečný jako ty ostatní (méně abstraktní ztvárnění úsměvu)?“¹⁴⁾ Tady se dostává k samé podstatě karikatury, prostřednictvím zjednodušení totiž dochází k zesílení jejího vnímání. „Když výtvarník demontuje obraz až na jeho zásadní význam, zároveň tím tento význam zesílí tak, jak to realistické umění nedovede.“¹⁵⁾ Tvůrce karikatury tak může pomocí míry abstrakce kresby zaostřit čtenářovu pozornost na myšlenku, kterou chce sdělit. Podrobně toto téma rozeberu při zkoumání funkcí karikatury (v kapitole 3.1.4.1.).

2.2.4. Kategorie čtvrtá: Nejkomplexnější definice

Za nejhodnotnější definici pokládám tu, již přinesl (ve své knize O karikatuře) Kornel Földvári. Podle něj je karikatura „cosi jako čínské znakové písmo: pomocí jeho znaků se bez problému domluví všichni, co jím píší - dokonce i v takových odlišných jazycích, jako je čínský a japonský; jejich zvukové podobě vůbec nemusí rozumět. Jejich tvůrci mají touhu vyvolat smích a až v druhém sledu atakovat mozkové závity. Prostořece ventilují společné civilizační problémy, ale i to, co celkem konkrétně znepokojuje a trápí je osobně i lidi na kousku země, kde žijí.“¹⁶⁾

Nebyla by to správná satira, kdyby se nezval nespokojený domnělý poškozený, místo toho aby byl rád za publicitu, v duchu „je dobře, že je o mě slyšet, ať už v jakémkoli smyslu.“ Přesto pokud karikaturu v novinách najdeme, bude to věčný boj, což je samozřejmě žádoucí.

Jinak by se minula účinkem. Slovenský autor myslí i na tuto součást satiry, když připomíná, že „karikatura je na věčném pranýři. Dějinami se nese ukřivděný chór postižených, kteří ji vždy znovu obviňují, že jí jde jen o znetvoření a výsměch z lidí a hodnot, které reprezentují. Není možné popřít, že deformace je opravdu jediným, dokonce nejviditelnějším prostředkem karikatury. Opojně dobrodružství o nevyzpytatelné říši forem, ale především hledání původního tvaru, úsilí o návrat k opravdové podobě charakterů i věcí. V pokřiveném světě deformace narovnává deformované, chce se dopátrat podstaty.“¹⁷⁾

Koncem šedesátých let představil **Ivan Hanousek** ve své diplomové práci pro karikaturu zásadní termín - *výtvarná publicistika*. Funkcím karikatury, výtvarné publicistiky a kresleného humoru se podrobně věnuji v následující kapitole.

14) MCCLOUD, Scott. Brno: 2008. s. 29

15) MCCLOUD, Scott. Brno: 2008. s. 30

16) FÖLDVÁRI, Kornel. Levice: 2006. s. 71

17) FÖLDVÁRI, Kornel. Levice: 2006. s. 18

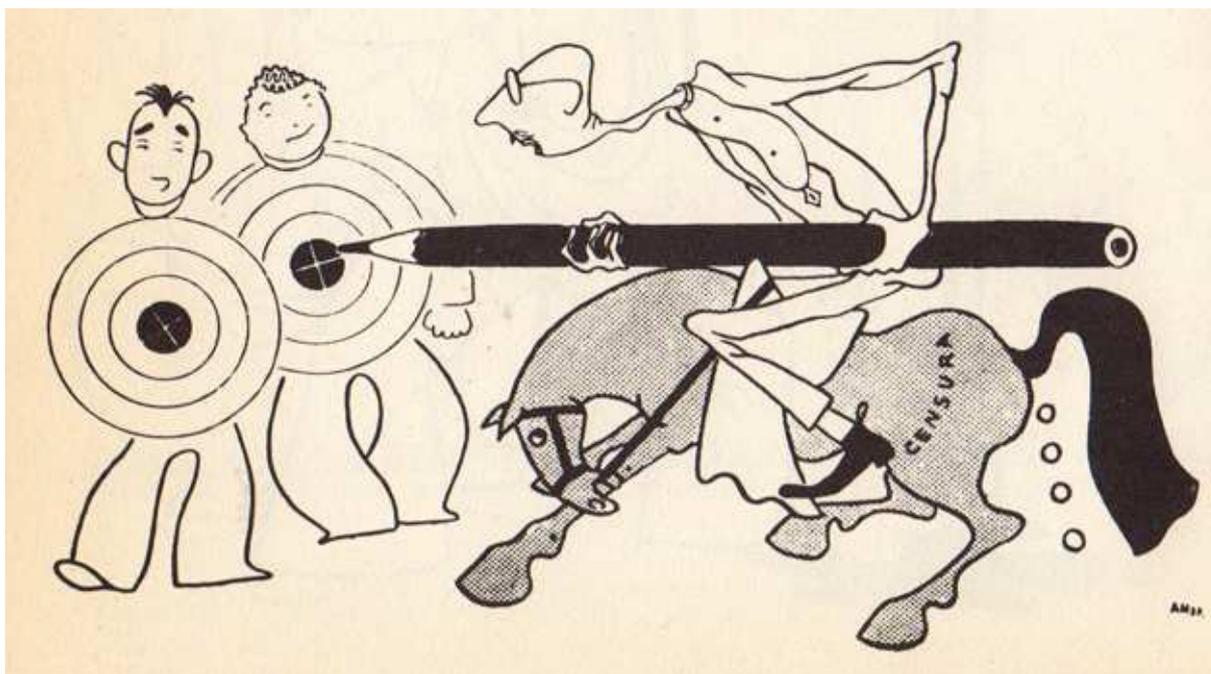
Kresba: Jiří JIRÁSEK

Ilustrace nepocházejí z citované bakalářské práce; jsou vybrány redakcí z knihy **Miroslava Klivara** „*Karikatura bojující*“ (antologie kreseb z let 1945 - 1962)

Zde naše ukázka končí. K tomu čtete poznámku redakce na příští straně.

Redakční poznámka:

Uvedenou následující kapitolu v tomto čísle GAGu nehledejte. Ale přidáme k tomu, co jste právě dočetli, že jsme na důkladnou a “výborné” hodnocení zasluhující bakalářskou práci **Davidy Superaty** (162 stran) upozornili již v loňském podzimním vydání GAGu číslo 3/2021. Pak se, želbohu, na další výňatky z unikátního průzkumu nedostalo - prostě proto, že se nám jak sama práce, tak odkaz na její umístění jaksi z hlavy vypařily. A přetlak materiálu pro obsah GAGů koncem minulém ročníku byl tak velký, že jsme se “nenamáhalí” po ní pátrat. Náhle - přesněji řečeno 10. ledna t. r. - na nás sama vyskočila po kliknutí na jednu ikonku - stalo se při mazání tlustých (na megabity) a většinou přebytečných zásob v notebooku. S jistým pocitem provinění, že jsem se ani nesnažil s autorem či jeho universitou spojit, jsme se teď do teoretického díla “obuli” a po zdolání všelijakých technických problémů s přenosem (hlavně s těmi očíslovanými poznámkami o pramenech pod čarou) do našeho formátu jsme dali aspoň jednu z kapitol “dokupy” a poněkud svévolně doplnili i o ilustrace.

Kresba: **Adolf HOFFMEISTER**: “V+W a nájezd cenzury” (1937)

Jak víte, Superata se nechal inspirovat GAGmenovou diplomovou prací (110 stran) z roku 1969 na FSVP UK. Je možné, že i proto, že se mu hodila “*Hanouskova finta*” - nápad tuto (dosud převážně za výtvarnou považovanou) činnost označit za tvorbu na pomezí výtvarného a novinářského žánru. Tím pádem jí bylo možné zkoumat i v rámci studia publicistiky. Na dílu Davidy Superaty je třeba ocenit, že tak znovu oživil zájem vědců o kreslené vtipy, že čerpal z tolika odborných zdrojů a dostal je do přehledné podoby s uváděním pramenů. Včetně těch, které v 70. a 80. letech minulého století nebyl jaksi “poruce”. Z čistě osobního hlediska se chce člověku politovat, že právě často výše citovaný zdroj *Radko Pytlík* totéž nečinil ve svém díle „*Malá encyklopedie českého humoru*“ (1982), v němž mimo jiné převzal pá originálních myšlenek z Hanouskovy diplomové práce z roku 1969, včetně užití terminologie; aniž to v díle uvedl...

Víme také, že na Palackého univerzitě v Olomouci u docenza Martina Foreta vznikly nejméně dvě další studentské práce týkající se výhradně výtvarného humoru a opět - než jsme se k tomu dostali - ztratili jsme vše ve víru jiných činností. Je to škoda, protože soudíme, že tyto práce by hodně pomohly současným karikaturistům a jejich pokusům o vydávání “humoristických” časopisů k orientaci v žánru, v níž mají viditelně nezanedbatelné mezery. Takové texty do GAGu patří a s rubrikou “*Teorie*” se tedy neloučíme! (red)

Kresba nahoře pochází z knihy “*Výtvarné dílo Adolfa Hoffmeistera*” (NČSVU Praha 1966)

Pokud jste si všimli, jak tato rubrika v posledních ročnících GAGu vyhlíží - tedy že je stavěna na postupném představování posledních čísel humoristických časopisů - s ukázkami vtipů které redakci zaujaly, máme pro vás velkou změnu! Ukázalo se totiž, že při takovém řešení jde u čtvrtletníku o příliš velký záprah; jak pro redakci, tak pro čtenáře.

Tak třeba dnes, kdy máme před sebou 7 (sedm!) různých titulů, a většinu z nich hned ve třech kusech, neb jde většinou o měsíčníky. Znamenalo by to přes tucet speciálních odstavců. A tak zkusíme upustit od přesného datování a umístění jednotlivých vtipů v čase a prostoru čísel i stránek. Výběr pak bude fandit číslům aktuálním (dnes květnovým před těmi z dubna - jde o to, že ZOH jsou už zapomenuty, zato Putinova soldateska pustošící území svého slovanského souseda je (v podání karikaturistů) stále živá...

*) pro čtenáře 18+

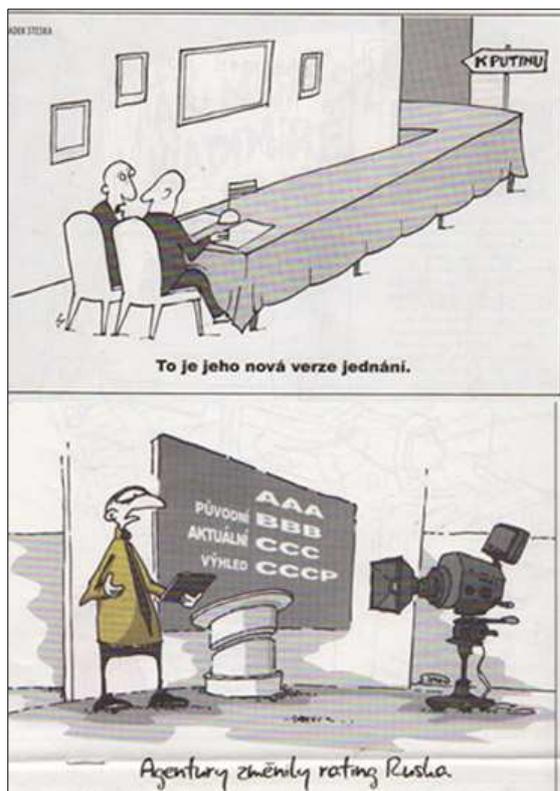
Zde vidíte i možný následek rozvolnění. Přiřadit k sobě můžeme vtipy, které jsme vybrali z rozdílných titulů...

Nahoře jde o **Sorry** a **Nebelspalter**, dole o **Eulen-spiegel** a **Sorry**. Jde o souhru námětů - trochu se zdráháme téma přesně specifikovat - tak řekněme "Putinův chuj"? Tím **mini** ho obdařil český **Setík**, tím **maxi** švýcarský kreslíř **Andreas Breinbauer**. Vlevo je téma bez problému - oba autoři zvolili "Ruskou ruletu". Nahoře ji zkouší figurka **Harma Bengena** a dole právě v ní našel řešení - podle **Tomáše Součka** - sám Putin.

SORRY

Sorry je Sorry. Takže sorry za tvrdý humor. Ale vybíráme vtipy, které jsou nové a vtipné, ne staré a sprosté. Nahoře sice vidíme obálku březnového čísla, ale kvílení sirén už první středu v červnu ohlásilo číslo 5 (obálkový vtip jste našli už na minulé stránce). Tento vlevo nahoře je ovšem nutno dovysvětlit těm, kteří nesledují přenosy z parlamentu na ČT 24 a ministři naší vlády nemají u nich (na rozdíl od osob šoubyznysu) místo. Fotograf zachytil doktora Válka, jak hraje karty. Jde o ministra zdravotnictví a tu boubelatou exministřinu financí, která teď oblažuje svou opečovávanou osobou sněmovnu (za ANO) a závidí postavu a krásné oči předsedkyni dolní komory. Dva od Jiřího Košťály, jeden od Radovana Rakuse, další od Pavla Rychtaříka a jeden tu má Kodlas Höhl. Ten je tu proto, že si hraje s formou, samou podstatou kreslených vtipů - a to se v magazínu pro autory tvořící vtipy sluší registrovat.

Další stránka dává místo ještě dalším dvěma kresbám. **Radek Steska** má neotřelou verzi již hodně karikovaného dlouhého stolu v srdci Kremle, brání cího návštěvám v bližším kontaktu s bojácným vládcem, **Marek Simon** zde zastupuje aktuální světovou politiku (i ekonomiku), která v Sorry jinak strádá. Text říká: **Agentury změnilý rating Ruska**. Vpravo upozornění: 16. června - tedy **ZÍTRA** - má vyjít speciál "O zvířátkách a lidech" o sto stránkách za 99 Kč.

Nenechte se však mýlit miloučkým názvem - bude to síla!

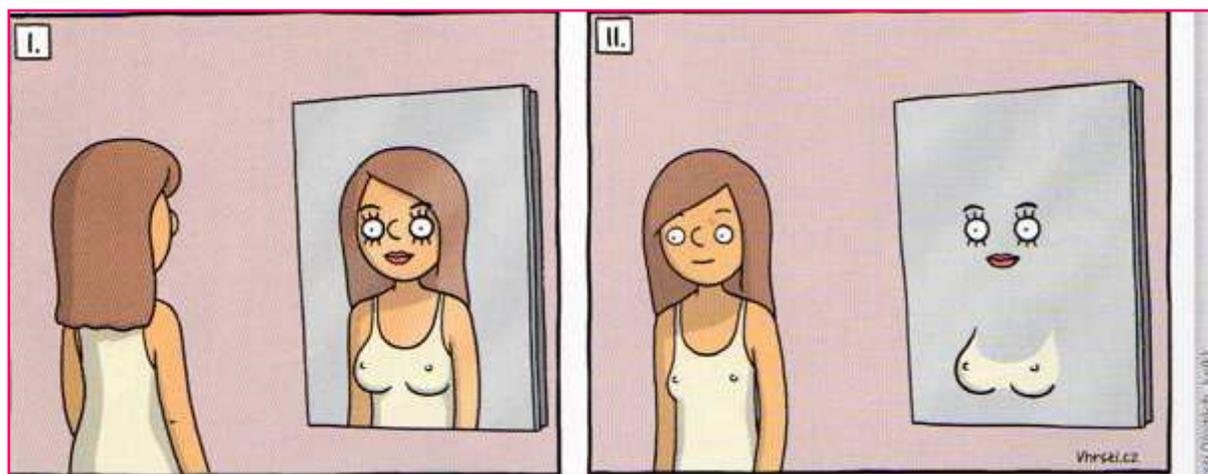
To bylo SORRY z Prahy a teď - Eulenspiegel z Berlína

Vlevo obálka z dubna, vpravo vtip z května. A na obou jsou hlavní postavy světa politiky. Vlevo té domácí, kde se kancléř SPD střílí do nohy (obálka: **Arno Funke**). A vpravo ten, kdo už nesmí být jeho přítelem. Je to ne čuně, ale prase, mířící na porážku (ne brzy, ale zaslouženě). Autorem Putina je **Frank Hoppmann**, který se svými grafickými listy - podobiznami - stává hvězdou. V rubrice *Výsledky* najdete **2. cenu** v kategorii *Portréty* z **World Press Cartoon 2021**.

Aby Putinů nebylo málo (sám superkarikovaný Trump mu teď musí závidět!) zde ještě jeden od **Klausa Stutmanna (vlevo!)**. Ale Eulenspiegel se neodtrhl od svého základu: komentování domácích věcí, politiky i ekonomiky. Zde je ukázka věnující se ovšem problému přeshraničnímu v podání **Dorthe Landschulzové**. **“Pane Bože! Cena plynu!”** leká se manželka. Myslíme, že ten vtip klidně mohl vyjít klidně u nás a nejen v *Sorry...* Nyní, když jsme si listovali německy psanými časopisy, aspoň malé shrnutí, i když půjde o dojem a ne o analýzu. Eulenspiegel vypadá lépe než Nebelspalter! Ano - Franz Mächler se v hrobě musel potočit (nebo popel v urně zatřást) když tohle čte. Je to prostě tak. *Neblík* teď vypadá ryze švýcarsky a *Eulík*, je jako by vyskočil ze západoberlínské divočiny - ač je ne rodem, ale dlouhověkým působením dederónský. Zprvu jsme to přičítali rozdílu v grafické úpravě. Nové vedení švýcarského měsíčníku zvolilo grafiku strohou, přehlednou - jednoduchou pro grafika i čtenáře. Prostě rubriky z ekonomického věstníku, jedna jako druhá, anarchie se neodpouští. Eulenspiegel naopak. Jako by neznal pruskou kázeň, ale měl snad francouzskou redakci. Přitom dlouhodobě úspěšné rubriky trvají a možná jsou pořád i na svých místech. Při druhém listování však dojde k překvapení. Nejen, že kresby v Eulenspiegelu mají různé formáty. Zatímco Nebelspalter zná jen škatulky a vtipy se tam řadí pěkně do sloupců či mají pro sebe i celou stranu, tady se na nějaký řád nedbá. A to hlavní je, že karikaturisti mají v Eulenspiegelu evidentně nad sebou výtvarný dohled. Vtipů je zde na 68 lesklých stránkách přibližně tolik jako na stejně tlustém Nebelspalteru, který má sice pevnější papír, ale dojem je, že je barevně tlumenější. Jenže kreslířský styl kmenových autorů listu z Berlína je jaksi více “švihovkový”, rozevlátější než ve švýcarském podání, kde se najdou častěji autoři, kteří by zapadli mezi tu nevýtvarnou bídu v českém Tapíru. Což o to, vtip má třeba nápad, je důkladně prokreslený, ale dojem? Kdepak nějaká výtvarná škola či zdatnost.

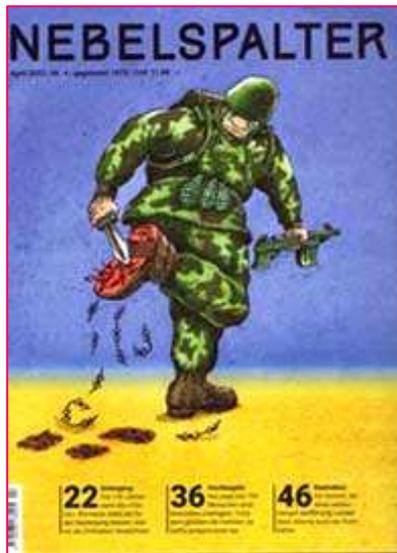
To se ovšem týká jen těch “druhořadých” autorů, protože Nebelspalter i Eulenspiegel si stále zakládají na svých hvězdách - a ty se výše zmíněnému dojmu vymykají. *Neblík* má kromě Bartáka také stabilní kvartet vtipů od *Martina Zaka*, publikuje nespoutatelného *Burkharda Fritsche* (ten hodně září i v Eulenspiegelu) pěkně výtvarná díla podepsaná *Petra Kaster* - a drží si přízeň cizinců včetně *Vladimira Kazanevského*. Z Čechů je tu k vidění ověřený *Jan Tomaschoff* (co občas publikuje i v Berlíně, kam svým volnějším stylem patří). Nově přibyl český *Vhrstí*, ten sem typem zapadá, podobně jako Slováci *L'ubomír Kotrha* a *Marian*

Kamenský - ten o dost topornějším stylem. Letos však zmizely stránky kvartet *Thulkes Welt*, Peter má v posledním čísle jen jeden vtip. Že by nemoc? Anebo spíš redakce šetří? Zatím to v *Nebelspalteru* řeší pomocí *Weys Weltu* - autorův styl rozhodně neuráží, ale chybí mu správná drsnost. Podle našeho názoru by se však na tuto roli hodil právě *Vhrsti*, jak stylem,

tak zatím i nápady.

Mít pravidelně čtveřici vtipů - tedy rubriku v prestižním (stále) titulu má svůj význam - i za cenu nízkého honoráře. Je to přece jen skok o tři patra výš - ze sólovýsadek do "Rodiny a školy". Vhrsti však dělá raději beze slov a i to může být zádrhem pro českého pracanta.

Eulenspiegel si cení stále celostránkových děl *Gerharda Glücka* a má stejného kvartána *Martina Zaka*. Je tu i *Markus Grolik* a nově zmíněný *Klaus Stuttmann*. Jenže! Už musíme končit - víme, že komentovat kresby ze stránek, které čtenář nevidí, není to nejlepší. A navíc tu slibujeme, že přidáme místo obrazové složce a ubereme textu. Tak to se teda (ne)povedlo! *Nebelspalter* jsme právě "promluvili" a viděli jste též dílo *Vhrstho* na minulé stránce. Tak ještě aspoň pár dalších.

Nebelspalter má své přednosti

Kromě toho, že se Švýcarům daří X-letý humoristický časopis (založen v roce 1985!) udržet na živu, což se *Punchu* v ještě konzervativnějším prostředí anglickém nepovedlo, jsou tu i další dobré věci.

Třeba, že **Miroslav Barták** se stal ikonou, na kterou se zatím nepodařilo sáhnout špiňavou rukou tržní ekonomiky. Jednou za měsíc si tedy může čtenář být jistý, že nový vtip starého autora /84/ ho zaměstná odhalováním šarád. Například: *Co asi bylo v té krabici, co vyprázdnila sekretářka v hudebním salonku?*

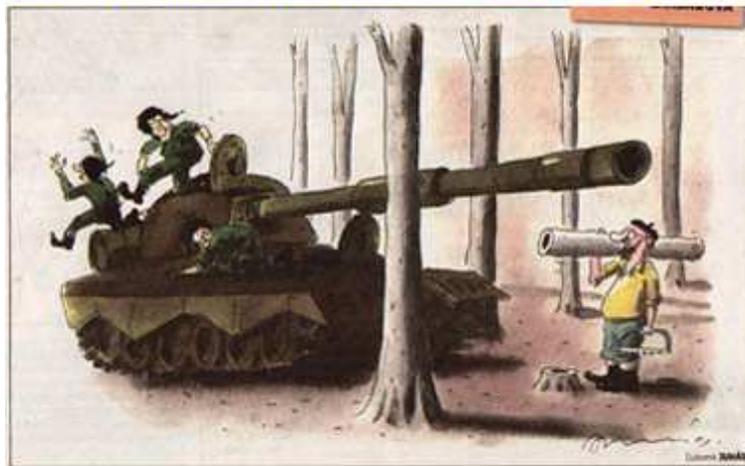
Nahoře obálka a vtip ze str. 4

z dubna, pod tím obálka a vtip ze str. 4 z května. A pod nimi ještě vtip **Jana Tomaschoffa**. Nápis přece počká. *Žádáme zkrácení pracovní do...(..by)*. Oba autoři si místo v *Nebelspalteru* vysloužili svou kvalitou. A nás těší, že máme v čem listovat. Právě díky jejich zásilkám.

Ďalšie číslo humoristického časopisu BUMerang POZOR! UŽ DNES

nem pod kresbou Vladimíra Renčina (na str. IX). Dá se konstatovat, že (na rozdíl od většiny zde sledovaných časopisů) v Bumerangu žádnou slabotu - pokud jde o kreslířův rukopis, prostě nenajdete.

BUM!

A báb ho. Jsme na Slovensku - v celé jeho šíři, tedy v málem celé délce. **Bumerang** totiž má záze-
mí v Prešově i v Bratislavě, kam se rozprostřel rodinný klan **Viců**. Oba **šéfredaktoři Fedor a Miro** si asi oddechli, když dostali nabíd-
ku udělat z Bumerangu měsíčník, nebyli totiž v tomto směru posledními - vždyť takto dopadly i časopisy, jimž na humoru neubra-
lo ani toto šetření - jak jsme na minulých stránkách prolistovali co jsme stihli. A teď je na řadě právě Bumerang, který vychází jako pří-
loha koncem měsíce. Dnes jsme vzali do parády převážně poslední, májové číslo. Také to jsme dostali v obálce přímo ze sloven-
ské metropole. Také víme, že na přílohu deník **Šport** upozorňuje vždy na první straně dole (**viz ní-
že vedle**).

Jak asi správně tušíme, o existenci tak kvalitního humoristic-
kého časopisu většina Slováků blouznících o Roháči netuší. Ani **Novinářské ceny** si těchto vtípů nevšímají, což pramení z toho, že se autoři kreseb do soutěže nehlasí. Pouze **Fedor Vico (viz vtíp nahoře!)** už ji získal, hned z kraje, **Fero Mráz** (komiks) a **Lu-
bomír Juhás (vedle třikrát!)** by jistě měli šanci, díky kreslířským kvalitám - a samozřejmě vtípnosti.

Co je na Bumerangu zvláštního, pokud jde o kreslený humor?

Jeho kvalita. Je ovšem dána i (většinou bezhonorářovým) pře-
tiskováním vtípů známých zahraničních autorů (Bosc), včetně starých dobrých českých (Jiránek). Třeba v rámci rubriky "P. F." anebo při představování obrazo-
vých publikací - i těch letitých. Vtípů od Slováků je v posledním 5. čísle 26. Od "cizinců" o pár kousků více: 29. Jednoho Slováka - Jakuba Suchého - jsme ale nepočítali, protože je uveden jmé-
nem

Charlie Hebdo (to *Hebdo* znamená dva týdny, jde tedy o čtrnáctideník) nás (“znalce” z let 60. a 70.) kdysi fascinoval jako odnož luxusního měsíčníku *Hara-Kiri*, jehož sebevražednou misi kdysi přežil... Pro dnešní generaci však znamená jen (už skoro mýtický) příběh o vyvraždění satiriků muslimskými šílenci - *To máte za našeho Proroka, vy bezbožníci!*. Nevzdělančům v oboru karikatury muselo uniknout, že nejen Mohamed, ale i vatikánský Papež, nemluvě o všelikých presidentech, premiérech a jiných posvátných osobách, jsou pro karikaturisty jen vítaným terčem jejich šípů, tedy nabroušených per... Jenže dnes je listování hebdem *Charlie* něco zcela jiného.

Styl se drží, ale prostě tu chybí jména jako *Wolinski*, *Pichon*, *Reiser* a nebo generačně spřízněný a duchem tvorby obdobně ostnatý *Siné*.

Autoři kreseb tu spíš splývají, a jejich jména se nikdo nenamáhá uvést v čitelné podobě k obrázku, by si je bylo možno zapamatovat a třeba i oblíbit. Jsou to často dovedné kresby, ale mají základní vadu - jsou doprovázeny francouzštinou. Většinou naškrábanou přímo kreslířem. Zde se raději nepochlubím svou vysokoškolskou zkouškou (ve třetím ročníku za tři), protože ani se slovníkem se prostě některé vtipy pochopit nedají. Jsou totiž také francouzské! Číslo ze 4. máje mělo navíc silně předvolební ráz - a co si má člověk počít s prokreslenými tvářemi kandidátů na “*première ministre*” (na slovo president jsem vůbec nenarazil), když je nezná v originále. Všude samý Mélenchon (Levice jsem já!), asi se Charliemu jeho “levost” nelíbí, není tu ale ani jedna Marine Le Pen - je zřejmé, že máme o “*caricature en France*” mylné představy... A ještě k tomu celá prostřední dvoustrana (šestnáctistránkového časopisu) je věnována Elonu Muskovi - to je ten miliardový Amík, co vedle elektrovozů teď koketuje s Twitem. *Charlie Hebdo* neuspěl s německou mutací. Ale v Německu je ke koupi ten originál. Díky!

No nazdar! Ruka obálkou trhla a všechno je jinak. Jan Tomaschoff poslal redakci nové číslo pařížského *Charlie Hebdo* a my nemůžeme dělat, že je počátkem června už pozdě. Protože je nám líto vyhodit pracně sestavenou minulou stránku, přidáváme raději jednu novou:

Olexsiy Kustovsky, alias Kusto

Vladimir Kazanevskiy

Oleg Gutsol

Alexander Barabanshchykov

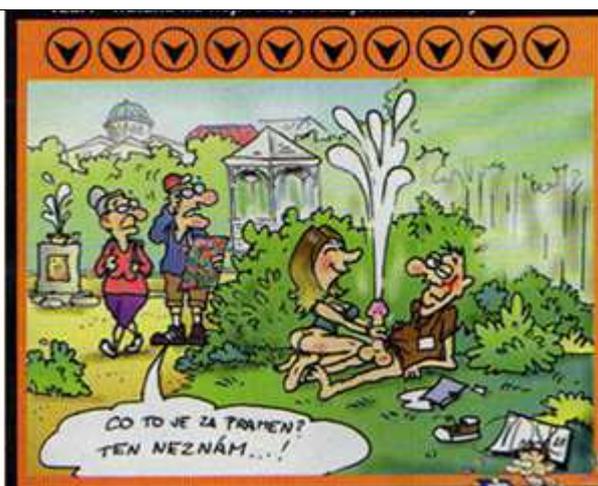
Pavel Shulyak

Yurly Zhuravel

Charlie uvnitř čísla 1557 z 25. května přináší hned čtvrt stovky barevných karikatur Ukrajinců, kteří se jasně a bez velkých šarád vyjadřují k ruskému vraždění v jejich domovině - na výstavě v Oděse. Šest kreseb šesti vybraných autorů si zachovává svůj styl a my jsme rádi, že rozšíříme záběr, který je v tomto GAGu zřetelný. Nejen *Kustovskij* a *Kazanevskij*, ale také *Goutsol* (považovaný díky své práci v Minsku často za Bělorusa), *Barabanshchykov*, *Shulyak* a *Zhuravel* ukazují nejen svůj názor, ale potvrzují i kreslířské dovednosti. A *Charlie*? Až *necharlieovsky* čistě sestavil vtipy do pravidelných šiků a opatřil kresby dokonce i čitelnými jmény tuctu autorů.

Tapír (vtipy vlevo) a Trnkobraní (vpravo) - to je pěkné nadělení!

Tak dlouho jsme se chystali rozebrat “humoristický” časopis **Tapír** a porovnat ho s o hodně starším (byť jen nevlastním) bratrem se stejnou mozkovou skupinou čtenářů, až je nakonec pozdě. Nečekaně se nám před půlkou června rozhojnil obsah čísla do nepřijatelné délky a síly. Zrovna “vyhazujeme” z tohoto čísla GAGu některé materiály, které odklad přežijí. Máme na redakčním stole letošní **Trnky Brnky** a v redakčním koši už i dvě letošní čísla **Tapíra** (je z něho už dvouměsíčník). Pokud se vám líbí 3 a 3 vtipy, které přinášíme aspoň jako ukázkou z podstatné části obsahu, uvidíte v záhlaví **Tapíra** (**viz příští stránka**) webadresu, kde si můžete časopis předplatit. A jistě najdete i možnost stát se abonenty **Trnek Brnek**.

Pokud sice neumíte kreslit, ale myslíte si, že takové vtipy jako *Milan Kocmánek*, *Roman Gadas* či značka *Aneer* svedete vymyslet též, nestyďte se a pošlete je do redakcí. Když se nestydí za svá jména v takových titulech *Petr Urban*, *Pavel Rak*, *Pavel Rychtařík*, *Evžen David*, *Luboš Drastil*, *Lubomírové Lichý a Vaněk* i *Radek Steska*, proč byste si nesměli udělat ostudu i vy? A nevěřte autorům, když tvrdí, že to oni ne, že jsou to vtipy, které jen poslali do *Františkových Lázní* do soutěže. Už to přece ukazuje, že jsou schopni čehokoliv. Pardon, leččeho. Jen aby uspokojili to nepřemožitelné puzení ukázat někde své dílo - a jedno kde.

No, to jsme teda dopadli. Přímo na pus. "Teda na držku", dalo by se konstatovat po probírce slovním doprovodem neumělých obrázků...

A jsme na konci rubriky "Časopisy". Nakonec jde i o smutný konec našich časopisů... (IH)

Cena 3,50 Kčs

Nezávislý československý deník

LIDOVÉ NOVINY

SOBOTA

29. ČERVNA 1991

ČÍSLO 151 ● ROČNÍK IV

Ad . . .

TRHÁK

(LN č. 144)

Nevím, od koho se pan Tigrid dozvěděl tu kupu nesmyslů, na nichž vybudoval konstrukci svého příspěvku Trhák. Kdyby však zvedl telefon a místo „známému“ zavolal komukoliv ze zúčastněných, nemusel vůbec sedat k psacímu stroji. Jak může dosvědčit několik desítek pracovníků televize a také několik miliónů diváků, celou akci „sládkovců“ jsme průběžně nejen natáčeli (podílely se na tom dva štáby), ale také ve všech víkendových zpravodajských relacích (postupně Aktuality, Minuty dne, dokonce i úvod k pořadům Co týden dal a Deník ČST) vysílali během čtyřadvaceti hodin takřkajíc kontinuálně. Díky tomu jsme mohli kazety se záznamem průběhu demonstrace a hlavně blokády poskytnout vyšetřovatelům policie z Prahy 4. I proto jsme mohli klidně odmítnout pozdější duplicitní nabídku vysílat záběry soukromé televizní společnosti.

Není pravda, že „tučné reportérské sousto nebylo miliónům diváků předhozeno“ jen proto, že „u nás už bylo jaksi po fajruntě“. Právě naopak. Tvrď jsme pracovali bez ohledu na čas a nebezpečí, prakticky odříznuti od okolního světa. To si publicista formátu P. Tigrida oprav-

du myslí, že u nás mají reportéři menšího ducha a menší ctižádost než všude jinde? Zatímco jsme vysílali reportážní záběry prakticky přímo z akce (večer 8. a dopoledne 9. 6), pan Tigrid si nejspíš pustil televizi až během nedělního Deníku ČST.

Ještě větu k problematice Trháku: Věřte, že to chtělo na jedné straně dost skromnosti (totiž nedělat z obklíčení televize „pupek světa“), ale na straně druhé i dost statečnosti (nedělat sebrance, která se opíjela pod našimi okny, větší reklamu, než si zaslouží, přestože jsme si spočítali, že strohá zpráva vysílaná 8. 6. v Deníku ČST p. Sládka neuspokojí. Ve vypjatých chvílích útoku na budovu, kdy zdaleka nebyla policie v dostatečném počtu na místě, jsme spolu s ostatními kolegy, pracujícími na vysílání zpravodajství, tuto míru statečnosti a současně skromnosti dokázali najít. Za dosažený výsledek rád nesu plnou odpovědnost.

Z dopisu
I. HANOUSKA, ČST Praha

Toto číslo je celé přeGAGmenováno. Zkuste to překousnout a zdatnějším čtenářům se dokonce dovolíme doporučit některé rubriky - třeba Chlubnu - nepřeskakovat.

Autor těchto dvou příspěvků otištěných v jeho oblíbeném periodiku se totiž jimi může opravdu pyšnit! Nejde tu o karikaturu či kreslený humor, ba dokonce o humor vůbec.

K humoru to má obsahově dál než jízda na kolobrně z Prahy do Zimbabwe.

Ovšem pokud jde o autora, je to trochu komplikovanější.

Přibližme si jeho tehdejší pozici. V lednu roku 1991 nastoupil do Redakce zpravodajství Československé televize. Opustil tak své nečekaně porožené dítě nazvané KUK, kde si jako šéfredaktor mohl počínat podle svého nejlepšího mínění. Jenže, jak lze zjistit v jiných textech v tomto GAGu, nebyla doba vhodná pro tak levný a zábavný týdeník.

Bylo jasné, že časopis brzy dokuká, zatímco Česká televize byla jediná v zemi a jedinečná ve svém dosahu na obyvatelstvo. Bohužel však také napadaná z různých stran, zleva i zprava a dokonce onou tupou svoločí, jejíž dědice dnes můžeme vídat před parlamentem a jsou podezřelí z toho, že poslali svého žvanivého vůdce i do sněmovny. Tehdy to nebyli Okamurovci, ale Sládkovci, co si dělali z demokracie opičinec. Pokud se Hanousek, který měl z vedení RZ právě víkendovou službu, po Listopadu někdy zkla-

mal, byly to právě případy, na které reagoval jménem svým, ale hlavně na obranu televize v Lidových novinách, které samozřejmě odebíral jako svůj hlavní tištěný zdroj informací a názorů. Do toho namyšlená svazačka přijatá ještě za totality, která se vzhledla v Klausovi a byla pátou kolonou mezi redaktory. Bobo se jí říkalo.

A teď ještě tohle! Sám **Pavel Tigríd** svým textem právě v LN šířil blud a místo o obklíčení našich "malých Kavek" tou zdivočelou tlupou, o čemž redakce detailně a přesně informovala především na tehdejší dvojce - tzv Aktualitách (předchůdce dnešní ČT 24) - psal nesmysly! Co s tím?

I. H. vzpomíná:

Mohu se teď už pochlubit, že jsem na dramatickosti tohoto večera měl velkou zásluhu. Když jsem viděl jak si Sládek umístil na kapotu auta před Velkými Kavkami přenosný televizor a těšil se, jak v hlavní Relaci na "jedničce" bude zachycen jak táhne v čele kumpánů na ČsT, nařídil jsem, aby se místo této aktivity, přesně zachycované od počátku dvěma štáby, režisér zařadil jen textík vydaný ČTK a přečtený hlasatelkou. A pozoroval z okna sekretariátu u šéfredaktorovny, jak ho to přímo vystřelilo vzteky. Brzy mu řekli, že je před špatným vchodem, že tu potupu mu udělali vedle. A už táhli na nás! Mezitím už celá víkendová redakce makala jako divá, aby za hodinu ve zpravodajských Aktualitách bylo na co koukat. A bylo to něco! Bratislavská redakce, která měla "své Aktuality" pak volala, ať jim celou relaci stáhneme a pošleme... V neděli za mnou poslal ředitel ČST Kantůrek mého kolegu a kamaráda Feldsteina, (syna přednormalizačního ředitele ČST), který v RZ byl zástupcem šéfredaktora. A tak jsme pak ještě odolávali společně v obklíčení i různým "nesouhlasným" osobám v redakci, pamatují si třeba Troškovu hrdinku Petru Pyšovou.....

Popoledni jsem po skončení Ořasova "V pravé poledne" seděl vedle Langoše, který byl federálním ministrem vnitra a líčil jsem mu, co se tu dělo, jak jsme zabránili vtrhnutí té bandy do vysílání. Přiznal, že o ničem vůbec nevěděl, byl ve sklípku někde pod Karlštejnem a popíjel víno. "Bylo bohovské," usmál se na mne přátelsky. V pondělí na velkou poradu v RZ přišel Kantůrek, já přečetl dvoustránkovou zprávu o té události, byl jsem pochválen. A ten atak a obklíčení se ještě

předal po-lici k vyšetření. Tam nás vyslechli a případ odložili.

A pak si přečtu v Lidovkách, že se děly věci, ale redaktori s tím nic nedělali, protože byla sobota a měli zřejmě po službě. To mě teda popudilo. Fakt by mne zajímalo, jak by asi současné osazenstvo televizní rady na takovou událost reagovalo. Její větší členové, podle všeho, co od nich bývá slyšet, by nejspíš Sládka chválili, pokud by s ním rovnou netáhli nahoru na ty zlé "Kavky"... (viz kresba Štěpána Mareše) Popravdě nevím, jestli by dnes někdo v české televizi reagoval na hloupé a nepravdivé články, jako já. Ale byl jsem v té chvíli na svém místě a cítil jsem to jako svou povinnost. Konečně jsem v televizi působil jako šéf Odboru dokumentace a spousty jiných složek, měl jsem pod sebou několik desítek zaměstnanců, můj odbor byl druhý nejlidnatější hned po "krajáncích", jak se říkalo členům regionálních redakcí. I před nimi jsem se chtěl zachovat správně. A hlavně před synem, který byl toho dne a ve-

čera až skoro do půlnoci se mnou v práci, aby viděl, jak to v redakci vypadá. Myslím, že si z toho odnesl dobrý pocit a zkušenost...

končí I. H.

Z toho se však nepoučil další, do té chvíle Hanouskem uznávaný moderátor pořadu *Netopýr* jménem **Antonín Přidal**. Intelektuál, který opakoval stejnou chybu, jen o necelé tři měsíce později a na jiné, tentokrát světoborné zahraniční téma. A zase v *Lidových novinách*! Přečtěte si sami, co pak ty Lidovky Hanouskovi otiskli, tentokrát v úplně podobě. To GAG-men službu neměl, ale byl u toho. Popudilo ho to o to víc, že Přidala rád poslouchal i četl... Přečtěte si o tom na další straně, konečně to je "vyprávění starého zbrojnoše", kterému však teď tyto příběhy připadají docela zajímavé, lidstvu celkem neznámé a ...s jistým přimhouřením oka i kritické -tudíž satirické. A tak se nedivte, že vedle toho byl pohřební průvod jeho dítky jménem KUK, jen drobnou a smutnou domácí nehodou.

V tomto čísle se dozvíte i o **posledních týdnech KUKu** díky dalším drobným "objevům" z archivu, které jsou z dnešního pohledu pozoruhodné. **Avšak nejdřív ještě ten Netopýr:**

Nezávislý československý deník

Cena 2,50 Kčs

LIDOVÉ NOVINY

ČÍSLO 212 ● ROČNÍK IV

STŘEDA ● 11. ZÁŘÍ 1991

PRAHA

OBRAZO(VKO) BORCI V NEDBALKÁCH

Není to řídký případ, že sotva někdo přičuchne k čemusi - v našem případě k televiznímu vysílání - už všemu rozumí a všem kolem rozdává rady. Je to symptomatické pro tento čas a signifikantní pro ambiciózní jedince. Takový Antonín Přidal, k televiznímu nanebevzetí nominován samotnou Mirkou Spáčilovou z LN, v sobě už dlouho pěstoval myšlenku říci to televiznímu zpravodajství a publicistice (samozřejmě v televizi!) pěkně od plíc, zaštitěn pověstí svého Netopýra.

Ohromeně jsem proto sledoval jeho nechápavý výraz, pak zděšení a jeho opětovně ubezpečování se, že slyšel dobře... Takže pro pořádek ještě písemně stvrzení: ČST vskutku nezačíná vysílat až v 19.30 hod., ale vysílá své zpravodajské pořady jen na F1 7x denně(!) navíc Český večerník a Aktuality na ČTV. A nejsou to jen „nějaké čtené zprávy“, jak si myslí pan Přidal, nýbrž zásadní krok k celodennímu (a celoročnímu) kontinuálnímu zpravodajství. Pod znělkou „Minuty dne“ najde divák ráno, před polednem a pak znovu na začátku odpoledního vysílání pětiminutové a kolem 17.40 hod pravidelně desetiminutové zpravodajské relace. Doporučuji se podívat, protože už déle než rok patří svou zhuštěností (kolem desítky půlminutových obrazových příspěvků z domova a světa střídaných se stejným počtem studiových zpráv) k těm opravdu zdařilým. Považuji to za nutné připomenout, protože dost často se příspěvky z ranních či odpoledních událostí v této podvečerní relaci vysílají už naposledy a v Deníku ČST je pak nikdo nenajde - jde o různé TK politických stran, oficiální přijetí významných osobností, oficiality atp.

Je smutné, že pan Přidal nepřišel do

studia seznámen s problematikou, kterou si zvolil (mimořádně - stačilo alespoň jednou se podívat na televizi od rána). Prakticky stejně je zvláštní, že si snad nikdo z besedujících nevšiml, že se Deník ČST, Události - komentáře a Aktuality během posledního roku vyprofilovaly do zcela rozličných pořadů s různým duchem i různými příspěvky. Jen výjimečně (možná do 10 %) se mohou v těchto relacích významné obrazové příspěvky dublovat - třeba ligové góly, světové rekordy či projev prezidenta.

Změny, které v televizním zpravodajství v uplynulých měsících proběhly, jsou daleko výraznější, než si myslí ten, kdo občas popatří na Deník ČST. Bylo by však prospěšné, kdyby si své TV zkušenosti osvěžil a ověřil každý (!), kdo míní usednout k psacímu stolu anebo k mikrofonu. Takový Karel Moudrý ze Svobodné Evropy jen den před Antonínem Přidalem osvědčil ještě ostudnější neserióznost. Ve svém rozhlasovém komentáři uvedl, že ani puč a krize v SSSR nepřiměla ČST k změně zavedeného vysílacího schématu. Jsem-li až v Mnichově, raději dvakrát zavolám do Prahy, než spustím! Takže: počínaje pondělím 19. srp-

na 9.00 hod. ráno přešlo vysílání ČST rázem z letního úsporného schématu k mimořádnému zpravodajskému vysílání. Shodně jako Svobodná Evropa. Vysílalo se přes den živě ze studia 6x - z toho 2x z Bratislavy. Byly to zpočátku až půlhodinové relace a to od časněho rána do pozdní noci, navíc ČST přebírala mimo program pořady zahraničních TV, kupř. přenos Jelcinova projevu i TK s Gorbačovem. Vedle toho vysílal obdobně i kanál OK 3. V čase dovolených a s malým stavem pracovníků (ani ne dvacítkou členů redakce a další lidé z řad technického provozu pracovala bez ohledu na čas; držely se pohotovosti, spalo se v redakci. Pravda, někdo dělal, že se ho to netýká, jiný, nazvěme ho třeba AB, sice v pondělí přišel mezi prvními, ale jen proto, aby oznámil, že si nejdřív sjede do fronty pro benzín a pak pro láhev rumu.

V obecné nevrzivosti, která dnes mezi lidmi vládne, je ČST oblíbeným hromosvodem. Jak už si čtenáři i diváci mohli všimnout, nechá na sobě dříví štípat a tiše se modlí za zákon, který umožní panu Krausovi předvést své umění na konkurenčním kanále. Při kritice by však měl být přístup profesionálnější, než jaký předvedli ve dvou dnech pánové Přidal a Moudrý. Copak nechápou, že tak sebe a své provozovatele znemožňují před statisíci, možná milióny televizních diváků, kteří jsou víc „v obraze“?

IVAN HANOUSEK, Čs. televize

"U BROUČKŮ"

ŘEŠÍ STÍŽNOST

piše: Hanousek
kreslí: Rakus

"U BROUČKŮ"

ZBRANĚ NETRPÍ

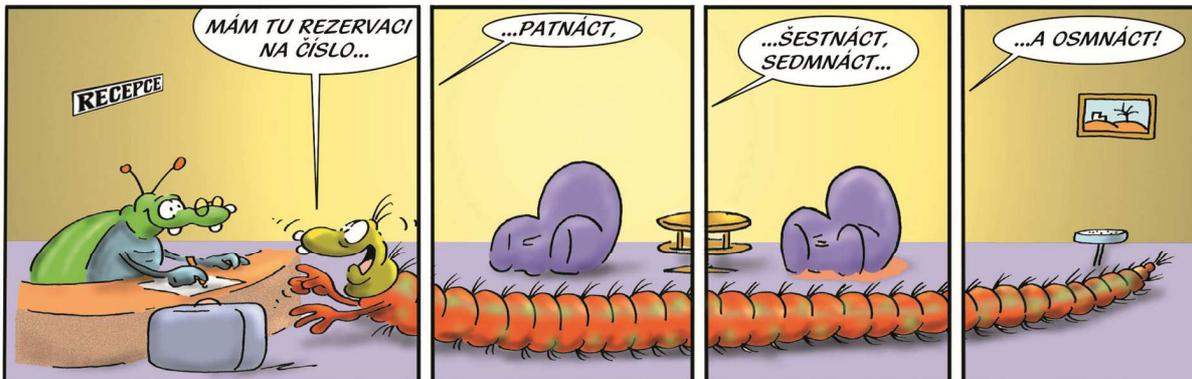
piše: Hanousek
kreslí: Rakus

"U BROUČKŮ"

VÍTAJÍ PRVNÍHO HOSTA

piše: HANOUSEK kreslí: RAKUS

"U BROUČKŮ"

NA SÁLE VŠECHNO LÍTÁ

piše: Hanousek
kreslí: Rakus

Když se vyskytla možnost obohatit jeden hotelový měsíčník o vtipný kreslený seriálek, musel si autor nápadu najít i odpovídajícího kreslíře. A když ho našel, musel mu...

„U BROUČKY“ ŘEŠÍ STÍŽNOSTI...

„U BROUČKY“

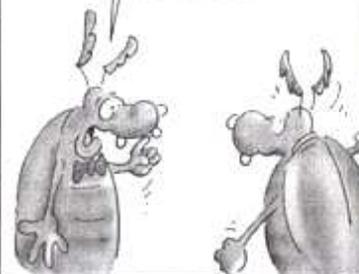
ŘEŠÍ STÍŽNOST

piše: Hanousek
kreslí: Rakus

...na pokoji: ...A KDE MÁM SVOU VANU?

MOC SE OMLŮVÁME, PANE POTAPNIKU, ALE BOHUŽEL BYL VOLNÝ...

...UŽ JEN POKUJ SE SPRCHOVÝM KOUTEM!

„U BROUČKY“ ZBRANĚ NETRPI...

„U BROUČKY“

ZBRANĚ NETRPI

piše: Hanousek
kreslí: Rakus

Ano. Musel mu předložit představu o podobě díla (viz dva kusy!). A on to zvládl!

(9)

Ivan Hanousek: Rubrika kresleného humoru v Universitě Karlově o Pražském jaru
(medailonky autorů s ukázkami jejich kreseb)

Čtrnáctideník UK čísloval v rámci školního roku; číslo 1 vycházelo v září a poslední číslo 20 v červnu dalšího roku.

Medailonky karikaturistů vycházely nejčastěji na stránce „DoKoLa“ v úzkém sloupcovém formátu (krátký text + portrét autora - viz ukázka níže!) a s nimi obvykle 3 vtipy (výjimečně víc). Celkem jich vyšlo 31 - od ledna 1967 do června 1968.

V létě 1968 už jsem v redakci nebyl a rubrika v posrpnové situaci byla zrušena. Kreslené vtipy - už bez představování autorů - se v jednotlivých číslech nadále vyskytovaly. Obvykle to byly nahodilé přetisky z německého i jiného tisku, občas i ve velkém počtu (z cizinců třeba 10x Steinberg, 7x Ungerer, z domácích autorů kupř. Juřena, Jirásek, Kristofori). Vyšlo i pár mých koláží (tedy fotek s bublinami) i čtyři mé vlastní (!) humorné kresby. Souběžně jsem již pracoval na diplomové práci na téma *výtvarného humoru* v českém tisku 1958-1968.

UK 1967 (leden - červen)

- č. 9 - Andre Francois (2)
- 10 - Jean-Maurice Bosc (3)
- 11 - Tomi Ungerer (3)
- 12 - Chaval (2)
- 13 - Virgil Partch (3)
- 14 - Stanislav Holý (3)
- 15 - Miroslav Lidák-Hadák (3) viz ukázka. vedle
- 16/17 - Petr Poštulka (3)
- 18 - Joža Chalupník (2)
- 19 - Kateřina Urbanová (2)
- 20 - Jiří Jirásek (3)

UK 1967/68 (září - červen)

- č. 1 - Saul Steinberg (3)
- 2 - Jan Kristofori (3)
- 3 - Siné (Maurice Sinet) (6)
- 4 - Vladimír Blažek (3)
- 5 - Maurice Henry (3)
- 6 - Bohuslav Kandler (3)
- 7/8 - Mose (3)

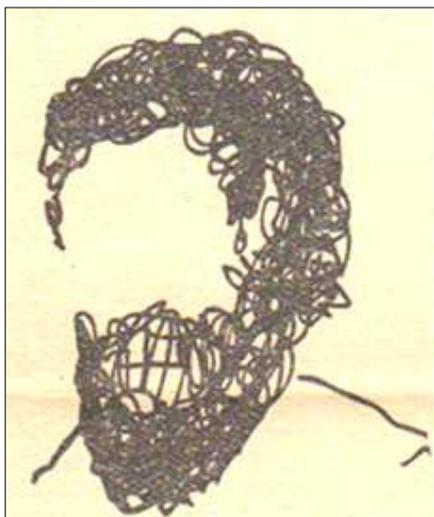
č. 9 - Petr Juřena (3)

- 10 - Slawomir Mrožek (3)
- 11 - Josef Kremláček (3)
- 12 - Sam Cobean (3)
- 13 - Alexander Koenigsmark (3)
- 14 - Zbigniew Lengren (2)
- 15 - František Krebs (3)
- 16 - Jean Effel (3)
- 17 - Bohuslav Štěpán (3)
- 18 - Raymond Peynet (3)
- 19 - Jan Vobr (3) (portrét J. V. nakreslil I.H. - viz příští stránka)
- 20 - Lorient (2)

MIROSLAV LIDÁK (HADÁK) se narodil 28. června 1934 v Trojanovicích pod Radhoštěm. Absolvoval v roce 1954 umělecko-průmyslovou školu ve Zlíně, kam chodil do třídy profesora Kousala. Publikoval či publikuje v Mladém světě, Literárních novinách, Krokodýlu, Hostu do domu, bulharském Stršeli, německém Eulenspiegelu, Vie Nuove, Plameni a Červeném květu. Vydal knížku Malý katechismus, chystá sbírku karikatur a koláží To chce klít a knížku montáží Playmen. Kniha hesel shromáždí autentická hesla, z nichž mnohá vyšla na poslední straně Mladého světa. Lidák má telefon, jehož číslo tají. Rád vaří hlavně podle receptů čínské kuchyně, pro něj neustále shání koření. Sbírá staré nádoby, lékařské dózy a hlavy státníků, především Franze Josefa I. a Mao Ce tunga. Jeho velkým přáním by bylo stát se v Čechách karikaturistou. „Ale nepodařilo se mi to,“ jak sám doznává.

Od ročníku 1967/68 jsem rubriku vedl tak, že se pravidelně střídali domácí (zvýrazněni tučně) a zahraniční karikaturisté. Příspěvky, které byly mým dílem, jsou vyznačené žlutým podkladem - bylo jich 16 (z toho 10 cizinců). Z našich autorů jsem kupř. sám oslovil a zařadil vtipy svých druhů od delšího stolu na konci kavárny Slavia (*Kandler, Vobr*) či z vinárny Viola (*Koenigsmark*). V rámci této rubriky vyšlo v UK 87 kreslených vtipů. V závorce za jménem je počet kreseb, které jsme autorovi v uvedeném čísle otiskli.

V NAŠÍ malé galerii karikaturistů jsme si předsevzali hlavně dva úkoly: seznámit čtenáře s typickou tvorbou autorů již známých a slavných; vedle toho však přinášet i portréty našich kreslířů, kteří teprve začínají, nebo zkrátka jen zatím nejsou známí. Sem patří v minulých číslech P. Juřena, Fr. Krebs a další, sem také patří Jan Vobra (nar. 8. února 1942 v Praze).

V roce 1962 absolvoval obor malovaného a leptaného skla na sklářské průmyslovce v Kamenickém Šenově a ještě týž rok vystavoval sklo a kresby v dejvickém Divadélku v suterénu. Od té doby vystřídal řadu povolání: byl kopačem a figurantem, pomocným dělníkem u hutního odbytu, dělal i technického zřízence propagace. Z vojny se vrátil po dvou měsících a jedním dnem s předepsanou dietou. Dodržoval ji (jako příslušník tvůrčí skupiny Žízeň 64) hlavně v hostinci „Pod lanovkou“ a ve výtvarnickém centru „U Svitáků“. Dnes je opět na vojně – v Mladé Boleslavi, kde právě probíhá jeho výstava. Vtipy kreslí jen příležitostně – otiskl je už v Literárních novinách, Nové Praze a před dvěma lety i v UK. Z našich karikaturistů se mu líbí: Born (kresba), Liďák (nápad) a Kantorek (i přes tu disneyovštinu).

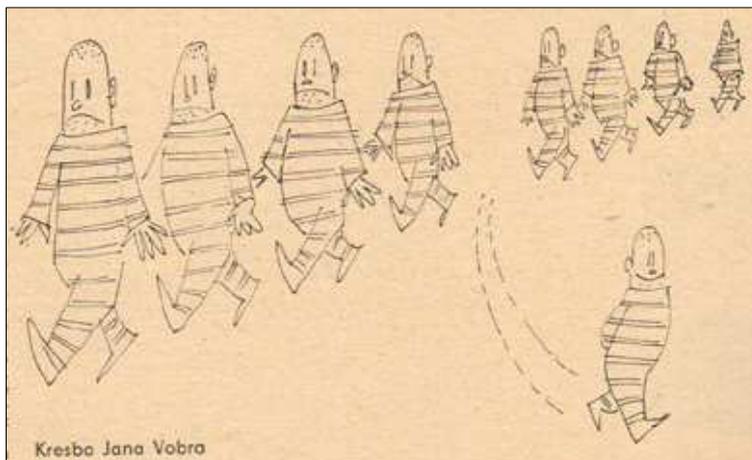
han

Jako redaktor jsem v UK působil od ročníku 1967/68 - nastoupil jsem do redakce (sídlila ve dvou místnostech nahoře v historické věži rektorátu) na přání *Jaromíra Hořce* jako student 3. ročníku novinařiny a to po *Janu Kavanovi*. Už před tím, ale i později, jsem tu publikoval externě - mým nápadem i dílem bylo zvláštní číslo k pohřbu *Jana Palacha* v r. 1969. Mělo tehdy neuvěřitelně vysoký náklad, šířený pouličními kameloty z řad studentů (hlavně studentek jako *Osvaldová* či *Koubská*) nižších ročníků. S *Jaroslavem Veisem* jsme však v UK publikovali už za „šéfování“ studentských redaktorů *Anděly Špindlerové* či *Karla Šmída* - redakce tehdy sídlila v jedné místnosti v přízemí budovy právnické fakulty UK. Před Hořcem „velel“ časopisu za naši fakultu *Jan Zelenka*...

Zatímco až do června 1967 redakce těžila vtipy pro medailonky z malé švýcarské encyklopedie „*Wer zeichnet wie*“ zapůjčené šéfredaktoru **Jaromíru Hořcovi** dr. *Janem Červenkou* z FF UK (byl členem redakční rady), brzy došlo i na začínající české autory, kteří své vtipy do redakce donesli - výjimkou byl *Haďák* z *Mladého světa*. Autoři textů byli studenti FON anebo redaktori UK. Pokročilejší umělci *Jirásek* a *Kristofori* byli známí *Jaromíra Hořce*.

Grafickou úpravu časopisu tištěného v novinovém formátu na rotačce *Novinářského závodu Mír* v Opletalově ulici prováděl **Ladislav Hojný**. V redakci se mihl *Alexandr Mikšovic*, pak i *ten Kavan*, potom jsem se stal „starším“ studentským redaktorem já a po pár týdnech se jako „mladší“ studentský redaktor UK připojil **Jaroslav Hořejší**. Mimo to zde působili tři elévové - čekali tu na přijetí do 1. ročníku fakulty osvěty a novinářství. Platil nás rektorát UK, byly to zanedbatelné částky, přesněji půlúvazky a čtvrtúvazky. Časem jsem dostal na starost i psaní honorářů. V čerstvém čísle jsem označil články a ilustrace částkou, ale tak, aby se vešly do sumy určené pro jedno číslo. Většinou to šéfredaktor nechal tak, jak jsem navrhl, někdy ovšem zvýšil podstatně honorář některému z významných autorů. Jednou jsem jednal i s *Janem Zábranou*.

Vlevo je pozoruhodný portrét **Honzy Vobra**. Protože nedodal včas svou fotku, **drze jsem ho zportrétoval sám**. Text stojí za přečtení - vyšel **11. června 1968** a o už dva měsíce plus deset dní jsme oba byli v Břevnově u *Sodíka* na mejdanu - a uprostřed noci se zcela změnil náš dosud tak pěkně vyhlížející svět.

Kresba Jana Vobra

Statistika B / EMILŮ STADIÓNU bylo 8 (jeden z nich dvouhlavý!)

ROK	EMIL Počet: autoři / kresby	1. ceny	2. ceny	3. ceny	Zvláštní ceny
1983	Pálka 74/645	Matuška Dostál Barták	Plotěná Slíva Kovařík	Chadim Ostatek Šourek	Pálka (cena čtenářů)
1984	Dostál 58/433	Vico Kovařík Slíva	Matuška Kavka Šourek	Slíva Šourek Matuška	
1985	Matuška 74/694	Ostatek Zadražil Lang	Slíva Tošnar Dubský	Kovařík Kovařík Zadražil	Čižmař (zvláštní cena poroty)
1986	Barták 95/817	Šourek Chadim Ševčík	Kovařík Torma Zadražil	Dostál Vico Kovařík	Vobr, Slíva (čestné uznání) Torma (zvláštní cena poroty)
1987	Slíva 105/721	Vico Hrubý Mašek	Dostál Dostál Teichmann	Vico Kotrha Šourek	Torma Dvořák (čestné uznání)
1989*	Vico 200/942 (13 zemí)	Novák/Skoupý Matuška F. Dostál	Özbek (TUR) Liočas (LTU) Kováč	Barták Šteinys (LTU) Proks	Lichý Yüksel (TUR) (čestné uznání) Kočí (cena.za živ.dílo)
1991*	Kotyza 63/312 (11 zemí)	Özbek (TUR) Kovařík Opačič (YUG)	Dostál Liočas (LTU) Mlynář	Zadražil Dostál Dvořák	Douša (čestné uznání)
1993*	Novák/Skoupý 54/270 (10 zemí)	Kovařík Özbek (TUR)	Savilov (UKR) Muromcev (UZB)	Šabanov (RUS) Očakovskij (MDA)	L. Vaněk (čestné uznání za portrétní karikaturu)

*) Poslední tři ročníky už se konaly ob rok, jako mezinárodní bienále

Mezi roky **1983 a 1993** – tedy v době kdy ještě neexistoval ČUK i v prvních letech existence ČUK - se konalo 8 ročníků soutěže a mimo držitelů cen, resp. čestných uznání, se 8 českým karikaturistům dostalo pozoruhodné cti (která s přibývajícím věkem stále nabývá na síle). **Cenu Emila Stadiónu** (i další trofeje) za **nejlepší sportovní vtíp roku** převzali přímo z rukou legendárního atleta, jednoho z nejlepších sportovců světa všech dob: **Emila Zátopka**.

Zachovaly se snímky, kresby, katalogy, výstřižky, podpisy i vzpomínky. Pro budoucnost zde rekapitulujeme co se dělo, viz souhrn ocenění v **tabulce** výše. A atmosféru na pódiu v nabitě Malostranské besedě v Praze připomínáme na snímku vedle. Prvním **Emilem Stadiónu** se stal **Dušan Pálka** (vlevo). Prvním Emilem **mezinárodní soutěže** se stal **Fedor Vico** (foto též v tomto čísle).

Během 8 ročníků poslalo 723 autorů 4834 obrázků (autorů, neb některá jména

se opakovala, bylo méně. Ale soutěžních prací bylo opravdu skoro pět tisíc!) (ih)

Statistika C / e-GAGy - obálky ročníků 2019 - 2021

Obrazy na titulní straně e-GAGu: Snímky nebo kresby?

GAG - Měsíčník

- 2019 / 1 - Renčín - foto
2 - Steinberg - foto
3 - Jiří Košťýř - kresba
4 - Písek - foto
5 - Vorel - na foto
6/7 - Sunnenberg + Sulaj - 2x kresba
8 - plný sál M. B. - foto
9 - Dimitrios Georgopalis - kresba
10 - Constantin Ciosu - kresba
11 - JAZ - kresba
12 - Luc Vermineen - kresba

Celkem za rok 12 obrazů

Těsnou převahu mají kresby nad snímky;
Češi se zahraničními autory hráli nerozhodně
Z toho: 7 x kresba; 5x foto
Z toho: 6x Češi; 6x cizinci

GAG - Dvuměsíčník

- 2020 / 1 - Mir. Barták - kresba
2 - Jan Vyčítal / na foto
3 - Saul Steinberg - kresba
4 - Zbig. Kolaczek - kresba
5 - Old. Jelínek /na foto + kresba
6 - Agim Sulaj - kresba

GAG - Čtvrtletník

- 2021 / 1 - Bruce MacKinnon - kresba
2 - Goran Divac - kresba
3 - Pavel Matuška - kresba
4 - Mir. Kemel - kresba

Celkem za dva ročníky 10 obrazů

Drtivě převládají kresby nad snímky; domácí autoři mají se zahraničními plichtu
Z toho: 8 a ½ kreseb; 1 a ½ foto
Z toho: 5x Češi; 5x cizinci

Dohromady za poslední tři ročníky v e-GAGu = 22 čísel

Na titulní straně kreseb 15,5 - snímků 6,5. Autoři domácí 11x - zahraniční 11x.

2022

- Zatím č. 1 - Oleksij Kustovskij - kresba
č. 2 - Jan Tomaschoff - kresba

Statistika D / Mediažurnál - karikaturisti, autoři čísel v letech 2010-2021

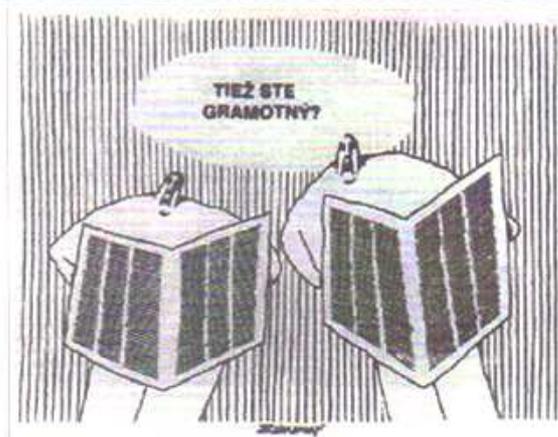
2010:		
1	Barták I.	4/2010
2011:		
2	Kovařík	1/2011
3	Vico	2/2011
4	Sliva	3/2011
5	Lichý	4/2011

2012:		
6	Fojtík	1-2/2012
7	Dostál	3/2012
8	Tomaschoff	4/2012
2013:		
9	Novák	1/2013
10	Šipoš	2-3/2013

11	<i>různí</i>	4/2013
2014:		
12	Dwořák	1/2014
13	Linek	2/2014
14	Kubec	3-4/2014
2015:		
15	Barták II	1/2015
16	Simon	2/2015
17	Matuška	3/2015
18	Vyjidák	4/2015
2016:		
19	Pálka	1/2016
20	Douša	2/2016
21	Teichmann	3/2016
22	Kemel	4/2016
2017:		
23	Renčín	1/2017
24	Neprakta	2/2017
25	Hradecký	3/2017
26	Gayer	4/2017
2018:		

27	JiWiPa	1/2018
28	<i>Pražské jaro</i>	2/2018
29	Kotýza	3/2018
30	Plotěná	4/2018
2019:		
31	Vhrsti	1/2019
32	Steska	2/2019
33	Košťtýř	3/2019
34	Setikovský	4/2019
2020:		
35	Vyčítal	1/2020
36	Taussig	2/2020
37	<i>Zahraniční</i>	3/2020
38	Jablonovský	4/2020
2021		
39	Hadák	1/2021
40	Šourek	2/2021
41	Hiršl	3/2021
42	Fefík	4/2021
2022		
43	Vorel	1/2022

Vysvětlivky: Snad jich netřeba, ale - tak pro jistotu. Bulletin není vhodný výraz pro časopis na krásném papíru, který kresbám svědčí. *Mediažurnál Syndikátu novinářů ČR* vychází čtyřikrát do roka, ale dříve se mu to vždy nepovedlo. Od posledního čísla ročníku 2010 se redakce rozhodla řešit obrazovou část výtvarným humorem. Od té doby je dodavatelem medailonku, portréty umělce a jeho tvorbou na téma medií I. Hanousek. Do minulého roku jich vyšlo 42, z toho byly tři kolekce od určitých skupin autorů. Pavel „Major“ Vorel je tedy 40. „Kreslířem MŽ“...

Autoři, na něž se z rozličných důvodů zatím v *Mediažurnálu* nedostalo: *Jiránek, Molin, Zábranský, Hrdý*. Nejen, že nejdí, ale není čas na hledání takových vtipů ani na jednání s dědici práv.

Jiránek (vlevo nahoře): "Odneste ty noviny pryč a nalejte mi dvojitý koňak!"

Dalších pět let se *South Parkem*

Trey Parker a Matt Stone, autoři *South Parku* se nebáli a v září 2021 vypustili pandemický speciál. (...) Do coloradského městečka *South Park* úplně původně tvůrci v roce 1997 lákali na pubertální, prvoplánově **vulgární humor**. Občasný **vtip** na účet konkrétní celebrity měl ještě do promyšlené **satiry** daleko. (...) Časem ale zřejmě tvůrcům přestalo stačit dělat si z

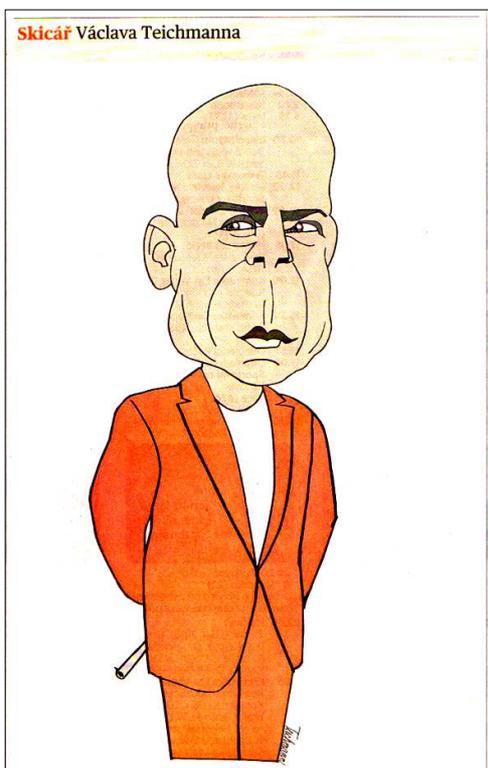
něčeho nebo někoho **legraci**. A začali se snažit skrze **humor** - byť ten v jádru zůstal obhroublým - reflektovat aktuální společenské dění. V roce 2006 se například nebáli přilít olej do ohně kauzy kolem **karikatur** islámského proroka Mohameda v dánském deníku *Jyllands-Posten* dvojepizodou (...) Později se vyjadřoval k rasismu, otázkám genderové identity či střeleckým incidentům na ame-

rických školách. (...) Pandemické speciály na sebe navazují, a tak fungují jako lákadlo na novou streamovací službu, převážně ale proto, že komplexnost tématu si to žádá. A *South Park*, toho času zakázaný v Číně kvůli připodobňování čínského prezidenta k Medvídkovi Pú, bere **satiru** velmi vážně. Bude obsahovat šest epizod.

Tomáš Miklica: "Tvůrci *South Parku* vydali loni covidové speciály..." Deník N, 27. 1. 2022, str. 13

Michael Čech je vyhledávaným režisérem na poli televizní zábavy

Režiséra Michaela Čecha čeká o trochu jiný přenos "Českých lvů" (...) Je synem muzikanta Františka Ringo Čecha a tanečnice Magy Čech. (...) Když táta hrál v Semaforu, pamatuju si na Slávka Šimka, Jirku Grossmanna. To byli prostě strejdové, co mně ovlivnili. Tím, jak přistupovali k lidem a jaká **sranda** to byla, když pracovali. (...) "Když točíme, (...) tak se občas zastavíme, jestli jsme třeba nějaký **vtip** neměli říkat, abychom někoho neurazili, ale já jim radím, ať říkají všechno," komentuje svůj přístup k vlně korektnosti. Obecně si Čech myslí, že společnost v posledních letech tíhne po období absolutní svobodné **srandy** k určitému puritánství.

Monika Zavřelová: "Lvy letos promění covid i Ukrajina" MfDNES 3. 3. 2022, str. 22

Bruce Willis v 67 letech postihla ztráta řeči

Zpráva, že Bruce Willis končí s herectvím kvůli poruše řeči "afázii", vyvolala světovou odezvu od soucitné podpory po **laciné vtipy**. Ale o nemoci se **nežertuje**...(...) Jiní vytáhli na světlo Willisovy *Zlaté maliny*, čili herecké anticeny. (...) Ale cynismus není na místě, Willis totiž hrát uměl, pobavenou **sebeironii** dovedl propašovat i do **vysmívaného** akčního žánru. (...) Sám Willis nebyl akční šablonou nadšený, toužil po rolích, kterými by mohl podle vlastních slov "**rozsmát** nebo rozplakat".

Mirka Spáčilová: "Bruce Willis odchází se ctí", MfDNES 1. 4. 2022, str. 10

Kresba: Václav Teichmann, MfDNES 1. 4. 2022, str. 9

Poslouchejte vlastní rozum

Vaše přání a hodnoty jsou přece jenom vaše osobní soukromá norma. Klidně se dnes i zítra smějte **sprostým vtipům, černému humoru**, policajtům, tlustochům, pitomcům všeho dru-

hu, politikům, ba dokonce i Frantovi od vás ze vsi. Protože **vtip je kořením života**, a pokud jej zaplevelíme politickou korektností, nastane suchopárná nuda k nepřežití.

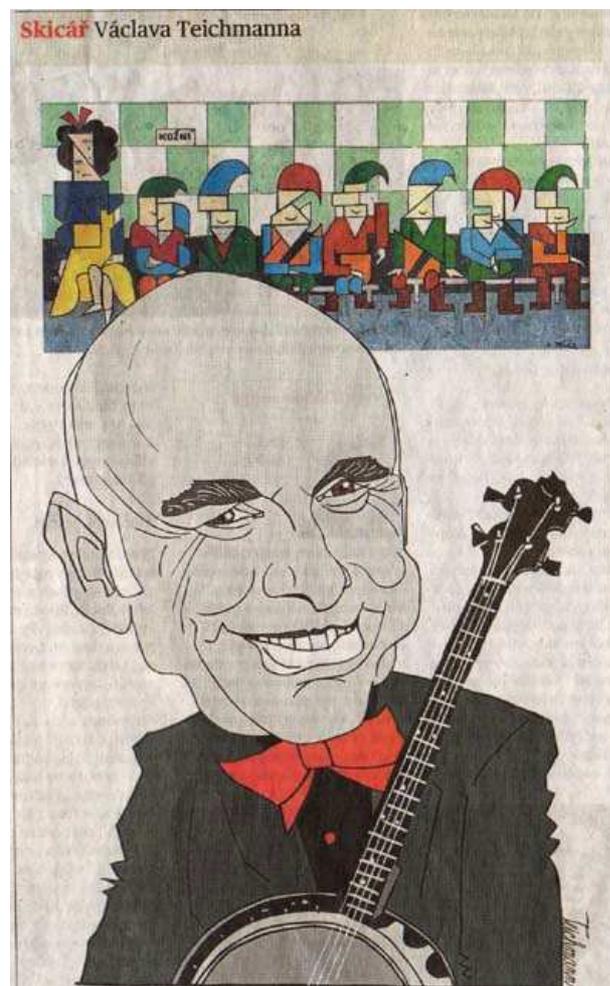
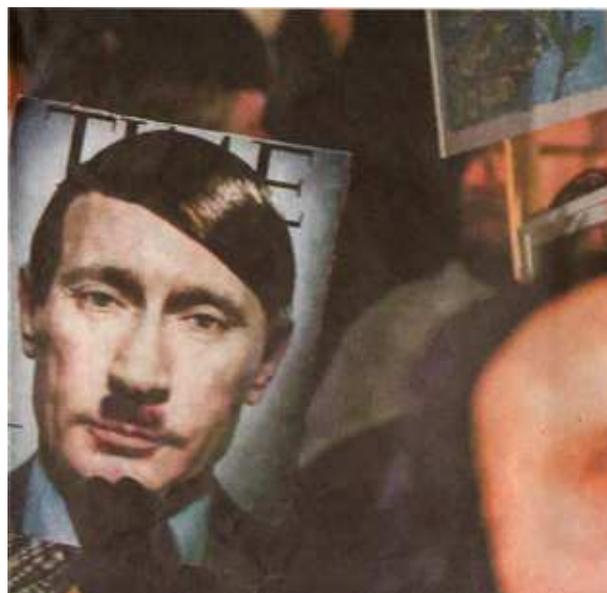
Daniela Kovářová: "Motlitba za normální život" MfDNES 14. 2. 2022, str. 9

Rus Viktor Šenderovič o Rusech a rozpadu Ruska po Putinovi

"Rusové si musí uvědomit, že velké Rusko neexistuje. To jsou jen fantomové bolesti," říká ruský **satirik Viktor Šenderovič** (63).

V ruské televizi NTV totiž připravoval **satirický pořad "Kukly"**, období našich "Gumáků", kde si dělal **šoufky z politiků**. Pro **zasměnění** Putina ale musel pořad skončit. Šenderovič Rusko definitivně opustil letos v lednu. (...) "Musíme oddělit ruskou kulturu a civilizaci od těch, kdo ji nyní tou válkou ničí. Putin totiž dnes kulturu doslova likviduje. (...) Že jsem si dovolil přirovnat Putina k Hitlerovi, já dostal pokutu milión rublů. Hitlerova anexie přitom nastala dva roky po berlínské olympiádě a Putinovi stačily jen dva týdny po ZOH v Soči. Lidi se mě následně ptali, zda jsem o krymských plánech věděl, ale z mé strany to byl **tehdy jen vtip**. A dneska už Putina s Hitlerem srovnává každý.

Tomáš Štáaska: Smrt ruského impéria právě sledujeme v přímém přenosu" MfDNES 12. 3. 2022, str. 10.

I. M. = 80!

Kdo ze střední či starší generace nezná *Jožina z bažin*, *Medvědi nevědi* či *Z PLR do MLR*, ten jako by v této zemi vůbec nežil.

Zpěvák, hudebník, textař, **kreslíř a humorista Ivan Mládek** dnes slaví osmdesátku a na kontě má přes šest stovek písniček, 13 KP desek, 35 CD, 13 **humoristických knih** a tisíce koncertů a televizních vystoupení se svým *Banjo Bandem* v mnoha zemích světa. (mk)

„Ze skicáře **Václava Teichmanna**“, MfDNES 11. 2. 2022

Zelenský Sluhou národa poprvé

Paradoxně až nyní, sedm let po premiéře, se k nám (...) dostal ukrajinský **komedialní** seriál *Sluha národa*. (...) Bez ohledu na souvislosti zosobňuje **satiru**, jakou Česko může závidět. **Satiru** poučenou britským hitem *Jistě, pane premiéře* nejen v postavě zděděné šedé eminence. (...) Hrabivost v rodině sice zavání levným komunálem, zato politické zákulisí jiskří **absurdním humorem**. Zelenskyj se ukazuje jako vskutku dobrý herec s charismatickým hlasem a třebaže jeho seriálový rek je až příliš svatý, je zjevné, že po takové roli se už nedá uhnout ani v civilu.

Mirka Spáčilová: "Jistě, pane prezidentě Zelenskyj", MfDNES 31. 3. 2022, str. 13

Seriál *Ultimátum*: Kam **humor** nesmí

Osmidílnou sérií *Ultimátum* vstoupila ČT poprvé do koprodukce se slovenskou TV JOJ. Kavčí hory apoň mají (...) výsledek na koho svádět. (...) Úporná snaha o tísnivou náladu příštích hrozeb se někdy přehupuje až k nechtěné **směšnosti**. (...) Coby detektivka je *Ultimátum* slabé (...) zato vrší vousatá schémata (...) O banalitách z politického zákulisí raději nemluvě. Ovšem pro krkolomné historiky platí, že takové mise stíhal *Bruce Willis* ve své nejlepší formě za jeden večer a ještě s **veselými hláškami**, kdežto v osudově se tvářícím *Ultimátu* má **humor** vstup zakázán.

Mirka Spáčilová: "Bruce Willis by sfoukl *Ultimátum* za den", MfDNES, 4. 4. 2022, str. 11

Kresby **Putinů: Olexij Kustovskij, Ukrajina**

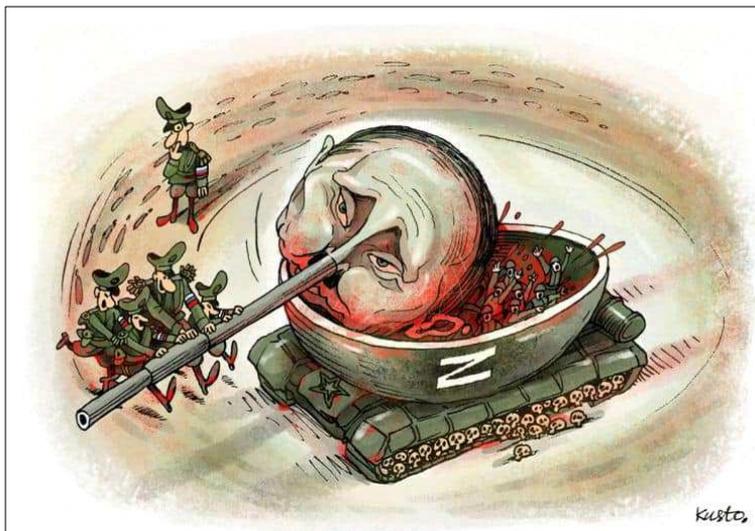
Martin Dorazín o **válečném humoru** na Ukrajině:

Ukrajinci vidí všechno pozitivně. I ti vojáci jsou nabití neuvěřitelně pozitivní energií, všechno s **úsměvem**.

To mě překvapuje, že oni dokonce s **humorem** i bojují. A z toho je znát, na čí straně je pravda. V Rusku totiž žádný **humor** na toto téma neexistuje.

Ukrajinci si začali dělat **legraci**, objevují se **humoristické show** v televizi, po úvodním šoku se **humor** rozjel i na sítích. Neznamená to, že se situaci vysmívají nebo ji zlehčují, je to obranná reakce. (...) Rusové této obranné reakce schopni nejsou, neumí si sami ze sebe dělat **legraci**. Když už, tak velice **sarkastickou** a hlavně z někoho jiného. Je to zlý **humor**.

Renata Kalenská: "Na konci jsem reportáže moc dělat nemohl" Deník N, 21. 4. 2022, str. 10

Mladý Prachař ve filmové komedii

Na televizních obrazovkách baví diváky *Jakub Prachař* celkem pravidelně. Od tohoto čtvrtka tak bude činit i na plátnech kin. Chystá se premiéra **komedie** *Vyšehrad Fyln*. (...) **Humor** je na tom podle něj v Česku v porovnání se světem dobře (...) **Humor** jako takový podle něj vždy vzniká z nějaké hrany. "Kdybych vyprávěl **vtip** mile a hezky, tak asi zanikne," zamýšlí se nad otázkou, zdali se po médiu propíraném **vtipu** jeho kolegy z pořadu *Máme rádi Česko Vojty*

Kotka směrem k hlasatelce *Saskii Burešové* bude nějak omezovat.

Monika Zavřelová: "Mrzí mě, že jsem si s dědou nezahrál", MfDNES 11. 4. 2022, str. 9

Člověk s velkým Č...

"*Vyšehrad: Fyln*" po většinu děje sází na laciné **gagy i vtipy**, nevyhýbá se vulgaritám a poměrně nevybíravým sexuálníím scénám. (...) Stříhově i obrazově je ve světě českých **komedií** většinou zbastlených na koleni, vysoce nadprůměrný. (...) Přes všechnu prvoplánovost a prostoduchost je ale "*Vyšehrad: Fyln*" lecky **zábavný**, s nadsázkou i **humorem**

natočený film, který si nehraje na nic víc, než čím je. Hrdě vychází vstříc vkusu fotbalových fanoušků, ale dokáže zaujmout i ty ostatní - tím, jak **zábavně karikuje** toto prostředí, i tím, jak **absurdně** buduje ústřední postavu fotbalistického idiota.

Irena Hejdrová: "Do kin vstupuje přídržlý a hrdě buranský Vyšehrad", Deník N, 19. 4. 2022, str. 14

Nová atrakce Kyjeva Na jedné z hlavních kyjevských ulic stojí nová socha od autora Dmytra Iva, která představuje Vladimira Putina s pistolí v ústech. Dílo nese název Zastřel se a na destičce vedle sochy se píše: „Historie má pro vládnoucí zločince dva osudy; soudí, nebo... Putine, chápáš tu zprávu?“ Foto: ČTK

Atrakce v Kyjevu

Ladislav Kryžánek: "Oslavy vítězství bez vítězství" MfDNES 9. 5. 2022, str. 7.

Socha Dymytra Iva představuje Putina s pistolí v ústech.

(foto vlevo!)

Svěráci a nový film

Jan: Táta touží po **legraci** tak moc, až ji dělá. Zdeněk: A když vzbudím **legraci**, je to pro mě ten největší úspěch. Jan: Táta má za úspěch, když někoho **rozesměje**, a na ostatním mu vlastně nezá-

leží. (...) Dokáže vymyslet **legraci**, než řeknete švec, ale film trvá v podstatě dva roky.

Jan Malinda: "Zdeněk a Jan Svěrákovi: Oba máme rádi pochvalu" DNESmagazín 3.3.2022, str. 4.

Tři tygři ve filmu: JACKPOT

Roztrháme plátno, slibují herci Albert Čuba a Štěpán Kozub.

"Čím jsem starší, tím se mi **hranice humoru** posouvají, nezužují se, říká Kozub. Za sebou má čerstvě sérii vyprodaných **standupových show** po Česku. (...) V případě zábavy je podle Kozuba důležitá jedna věc. "Ve chvíli, kdy někde vystupujete a jste **komik**. tak to diváci, kteří přišli, vědí a jsou na to připraveni. Je to jakási nepsaná dohoda, že cokoliv večer zazní, je **humor**. Tudíž by se nemělo stát, že se někdo urazí nebo se ho něco dotkne. Pokud ano, tak nepřistoupil na pravidla hry," míní.

Monika Zavřelová: "Přichází nová éra české komedie", MfDNES 10. 5. 2022, str. 14

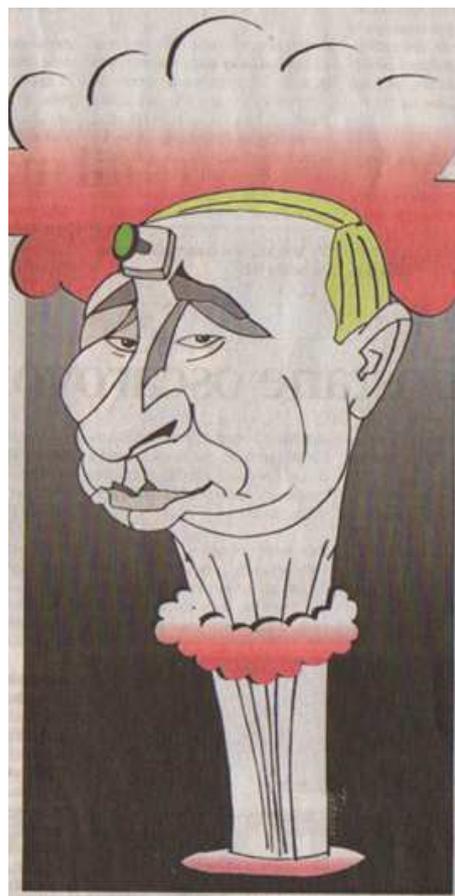
Putin: Václav Teichmann, MfDNES 9. 5. 2022, str. 10

Josef Abrahám na festivalu Novoměstský hrnec smíchu:

Když přebíral zvláštní cenu za své **komediální role**, rozpovídal se o tom, jakého humoru si nejvíce váží. (...)

"**Cimrmanovský humor** velmi oceňuji. Je to **humor** s vážnou tvář, který funguje a nemusíte dělat **legraci legračně**. (...) Dobrého **humoru** je samozřejmě víc. Já mám rád situační, **gagový humor**. (...) Když máte drama, může to být napínavé, diváka se snažíte upoutat. Ale **rozesmát** ho je obtížnější, **smích** je spontánní a nedá se ošidit".

Ladislav Pošmura: "J. Abrahám: Pro cimrmanovský humor se můj nudný ksicht hodí", MfD 18. 5. 2022, str. 3

V pražském Doxu vystavuje Číňan, který dlouho skrýval tvář, neb mu vyhrožovala vláda

Aktivista Badiucao žijící v exilu využívá symbolů a **parodií** proti totalitním režimům. Na výstavě MAD(e) IN CHINA v pražském Doxu uvádí blok děl **ironizujících** ruskou invazi na Ukrajinu, **absurdní** čínskou propagandu a nebezpečnou formu komunismu v podobě, v jaké se ji snažil servírovat už Mao Ce-tung. (...) Série krvavých negativů připomíná památné hodinky, jež dostali za odměnu vojáci vraždící studenty ve jméno komunistické strany v roce 1989. (...) "Čínský Banksy" přináší do Česka kvalitní a mezinárodně čitelné umění **politické satiry**.

Anna Fremrová: "**Badiucao**: Krvavé varování před diktaturou", Deník N 26. 5. 2022, str. 16

VELKÉ JUBILEUM IVANA HANOUSKA

Ivan Hanousek je také zvučné meno, ktoré nie je potrebné predstavovať žiadnemu karikaturistovi alebo priaznivcovi karikatúry v Česku, na Slovensku, ba ani v celej Európe. Urobil pre národnú i medzinárodnú karikatúru viac ako ktokoľvek iný.

Táto významná osobnosť - novinár, teoretik, historik a najväčší žijúci znalec českej, slovenskej a svetovej karikatúry sa v týchto dňoch dožíva okrúhleho životného jubilea - 80 rokov mu želáme veľa zdravia a životnej energie, aby sme sa ešte veľmi dlho mohli tešiť na plody jeho zásluhnej práce, ktorú už dlhé roky nezištne robí v prospech nás všetkých.

Ďakujeme, milý majstre, a ešte raz srdečne blahoželáme!

Karol Čizmazia

Jste neskutečný člověk, děkuji za Vaše ohlédnutí a psaní o kresleném humoru. Nevím, jak Vám přát zdraví a pohodu. Vždyt' každý nový Gag je pro mě svátkem a těch svátků je v tom dnešním neblahém světě čím dál méně.

Vlasta Mlejnková

Vážený a milý iHa,
srdečně blahopřeji k 80! Přeji hodně zdraví a stále plnou studnici nápadů a humoru! Jste s Marií skvělá dvojka a je krásné, že společnými silami vše zvládáte. Moc si vážím, že jsem s Tebou měla tu čest spolupracovat na dvou nádherných výstavách a vzpomínám na to často.

Mnoho dalších plodných let vám oběma přeje ze srdce

Blanka

Vážený pán Hanousek,
dovoľte, aby som Vám v tento slávnostný deň poprial všetko najlepšie k Vášmu okrúhlemu jubileu. S pozdravom

Viliam Živický

Milý Ivane,

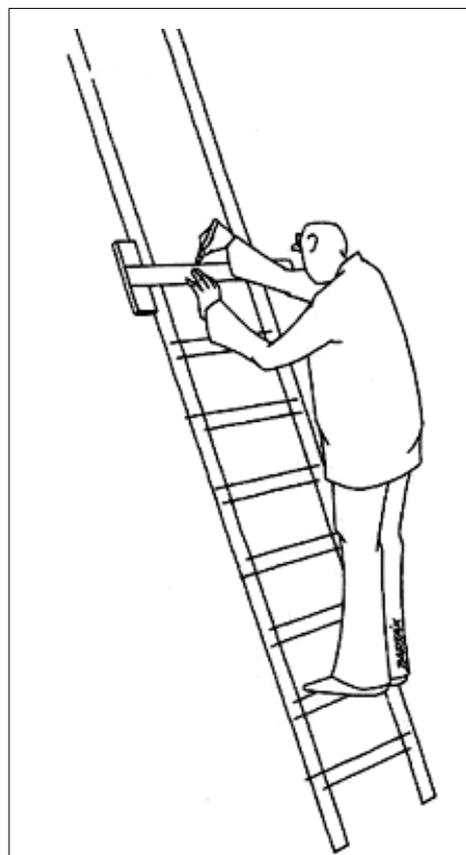
je to moc hezký rozhovor s Tebou o Tobě, děkuji, žes mi ho poslal. Přeju Ti, aby ses brzy uzdravil a ještě dlouho čeřil rybník české karikatury!

Pavel

Ivan vede 8 : 0 !

Osma, zaoblená slečna,
zážitek jen pro zvané.
Když hájá, do nekonečna
můžeš zírat, Ivane.
A to ve směru vpřed i vzad,
na události, věci, lidi,
tedy snít i vzpomínat.
Osma, co by brejle, vidí
pěkně ostře, z odstupu,
realitu nově třídí
od triumfů po potupu.
Hýčkejme si moudrou osmu,
třebaže ubývá sil.
Přilétá prý rovnou z kosmu,
ne každý se jí ozdobil.
Ona se směje, žádné bubu,
v dějinách má místo skvělé,
a tak Tě vítám v našem klubu.
I když se svět divně mele,
na fóry je vždy připraven,
CARPE DIEM heslo celé
pro svátek i všední den.

Gratuluje, zdraví přeje
Jirka a spol. ze Řičan

Kresba: Mirek Barták

Dárkem s mašličkou je přání od Ivy V.

Sama známka potěší - **g**do by se nezasmál, **g**dyž spatří svůj portrét na známce dopisu, který vyloví z poštovní schránky - natož **g**agmen!

Jeho obsah ovšem trumfnul i obálku s adresou pečlivě vykreslenou již adresátovi známým písmem.

Za vším je ovšem ta velká **80**; tolik let totiž stálo za obsahem, který autorka zpracovala svým obvyklým originálním stylem. *(Na výtvarnou techniku se obdarovanému nesluší umělkyně zeptat, aby neztratil podezřelou pověst znalce v oboru výtvarný humor!)*

Blahopřáním k dosažené osmdesátce totiž vyvrcholi-

la poměrně dlouhá sbírka těchto přání, kterou se obdarovaný už poslední léta může těšit. A zároveň mu do hlavy nasadilo brouka (pardon: drzou myšlenku), že by stálo za to ještě v žití

pokračovat, aby se tato unikátní galerie mohla ještě rozrůst; aby jednou

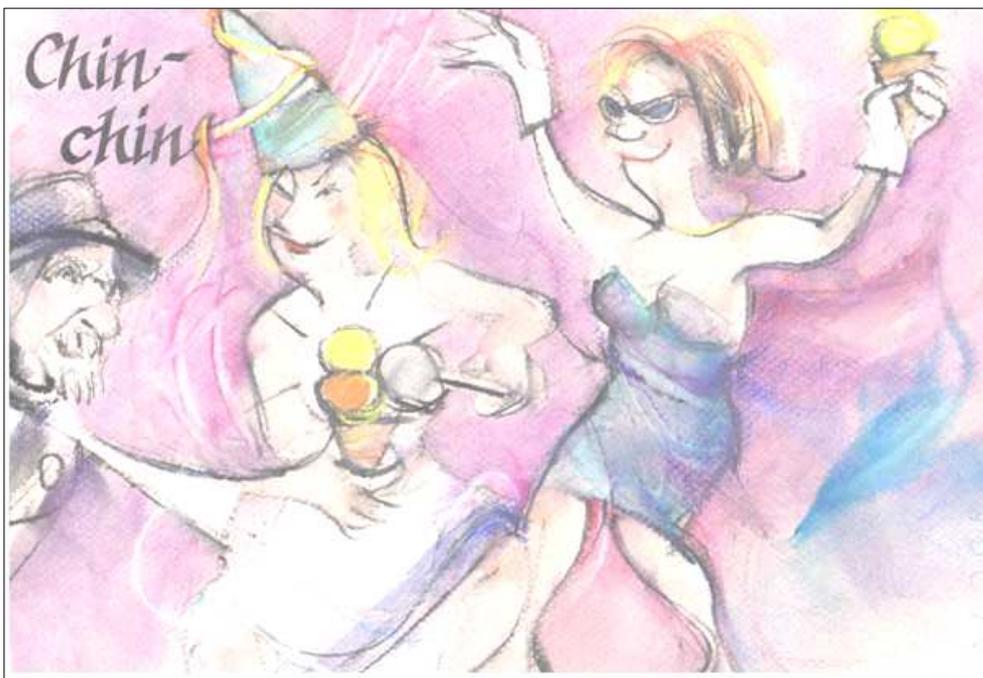
Hanouskovi praprapotomci měli ideální grafický soubor, hodný k umístění na čelní stěnu (slovo oltář by nemuselo každému přiadat vhodné) rodinné Síně předků.

Takže zatím jen jeden cíl: Přidat k letopočtu na smutečním oznámením ne zrovna popřátou čtyřicítku, ale aspoň ještě jeden rok...

Možná vám to připadá maličké, ale níže podepsanému marodovi se to líbí jako příjem-

ný důvod vydržet - a dočkat se obrázku s číslem 81. A než ta chvíle nastane, tak působit potěšení, když ne celému lidstvu aspoň někomu. Hlavně paní malířce Valocké, již právě děkuje:

Ivan Ivě

*Naměv ještě aspoň
do stovacek! Vám, pane
Hanousek z celého ♥ přeje i va,
Tak nás nezklamte! Děkujeme
za všechno a pozdrav paní Marii!*

Ivane,

podáváš stále neuvěřitelné výkony, já vím, že tě to jistě i drží na nohou, ale dávej na sebe i trochu více pozor. Přeji vše dobré a obdivuji tvoji vytrvalost.

Pozdravy, i tvé ženě, posílá

Dick

Ahoj, Ivane, výborný bilanční rozhovor. Čtivé a nenásilné.

Michal

"rychle, Hanousek ma 80tiny v sobotu 14.5., ale z Australie je to dalka, tak nas omluvte, Jestli se opozdime na oslavu srdecne zdravi EMU, KLOKAN & KOALA"

Výborný vtip...
má dostatek vtipky...
a to je velmi příjemné...
téma je se zvířaty...
příliš...
Rudolf Š.

Ivane von Hanousku, ber to jako (...) uznání Tvého letitého podílu na budování nějakého image o této české výtvarné tvorbě, a také a to hlavně, jako výzvu či povzbuzení k nabrání sil k vytvoření opravdu důstojné a plnohodnotné publikace o českém předlistopadovém a polistopadovém kresleném (výtvarném) humoru. Je na čase, nikdo jiný na to nemá, nikdo jiný to neudělá, když to neuděláš Ty. (Pokud na tom ovšem již nemakáš!? :-). Je to Tvé poslání a odkaz historii. **P. M.**

*Ivane, díky!
Prečetl jsem jedním dechem. A už mi to posílaj i kámoši - někteří dokonce ze zahraničí.
Škoda, že to není delší!* **P. K.**

Díky za zasláný rozhovor, je zajímavé číst, jak jsi se k dějinám a propagaci (kresleného) humoru dostal a jak to rozhodně nebylo snadné v době normalizace něco smysluplného dělat. Je škoda, že tento druh humoru nemá na různých ustláno a je to škoda zvláště proto, že v Čechách smysl pro legraci přeci jen existuje a řekl bych, že ve srovnání s jinými zeměmi ho lidé více praktikují i v normálním životě. I tady nenajdeš cartoons v novinách moc často, ale existují, hlavně ty s politickou tematikou, ale všeobecně platných fórů je pomálu.

D. E., Nizozemsko

Vlevo výřezy z pošty z ciziny od "starých známých":
Nahoře: Stania T. z Melbourne (Australie)
Dole: Karolina K. z Utrechtu (Nizozemsko)

Přeji Vám hlavně ZDRAVI- srdečně zdravím Vás i statečnou Marii a dekuji za všechno, co jste mi kdy poslal. Vaše obdivovatelka **Irena P., N.Y.**

Ahoj **Doudane,***)

na přílohu se těším a na Tebe tradičně jako vždycky taky. Jako dneska vidím před sebou Tvoje ručně malované bludiště na kusu papíru (...) Přeju Ti ke kulatinám to, co potřebujeme všichni ať je doba jakákoliv – sílu a chuť to táhnout dál. **Jirka V.**

*) přezdívkou od spolužáků z osmiletky

Blahopřeju Ti k dospělosti, milý Ivane.

Pokud bys chtěl, abych Tě oslavil i na www.divokevino.cz, stačí napsat o sobě pár řádků a přidat fotku, hned to tam vložím. **Lu**

Milý pane Hanousku.

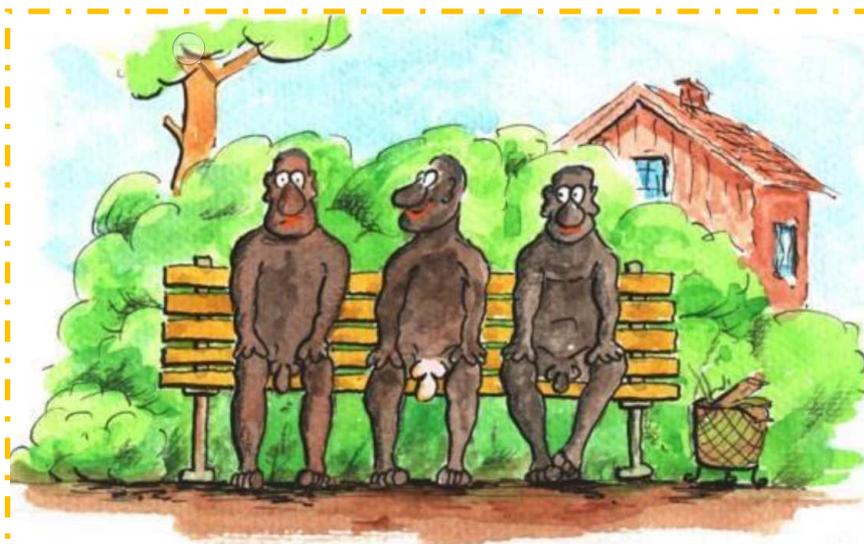
Já se s Vámi pořádně nikdy neviděl osobně delší dobu, ale takhle na dálku jste na mě vždycky působil jako nesmírně silný vzor vitality a (slovy mladých) akčnosti! Chtěl bych sestavit antologii českého myšlení o komiksu. Víím, že Vy jste se komiksem zabýval vždy toliko okrajově, že Vaše srdce bije pro nekomiksový kreslený humor, ale přesto bych tam moc rád zařadil i část té Vaší diplomky. Ten text mi přijde jak dobově zásadní, tak především stále podnětný a inspirativní.

(Studentům, kteří se chtějí jakkoliv zabývat kresleným humorem, karikaturou apod., to zadávám povinně! Zvláště na katedře žurnalistiky to prostě povinnost je ;-) Viz těch pár diplomek, co jsem Vám už kdysi posílal - zase tak moc jich pohříchu nebývá...)

Srdečně zdraví a ať je Vám pokud možno lépe přeje

Martin Foret

Mimo mísu / Obraz v galerii. A snímek na výstavě.

V Národní galerii umění v Dublinu zírali manželé z České republiky na portrét, který je úplně zmátl. Obraz zobrazoval tři černochoy úplně nahé, sedící na lavičce. Dvě postavy měly černé penisy, ale jedna uprostřed měla růžový penis. Kurátor galerie si uvědomil, že hosté mají problémy s interpretací obrazu a nabídl osobní vysvětlení. Přednášel skoro půl hodiny a vysvětlil, že na obraze je

výstižně zobrazena sexuální emasculace afrických Američanů v převážně bílé patriarchální společnosti.

„Ve skutečnosti“, zdůraznil, „někteří vážní kritici se domnívají, že růžový penis odráží kulturní a sociologický útlak, který zažívají černí homosexuálové v současné rasistické společnosti“.

Poté, co kurátor odešel, přistoupil k páru místní člověk a řekl: „Chtěli byste vědět, o čem ten obraz opravdu je?“

„Proč si myslíte, že jste větší odborník než kurátor galerie?“ zeptal se manžel.

„Protože jsem malíř, který maloval ten obrázek,“ odpověděl. A dodal:

„Ve skutečnosti tu nejsou vyobrazeni žádní Afroameričané. Jsou to tři irští horníci. Jen ten chlap uprostřed byl doma na obědě“!

A co tady?

Tento obraz by si mohl dát autor také do rámečku. Víte proč?

Fotoreportér **Alexander Hassenstein** s ním obelal předloňskou vnitroněmeckou soutěž o nejlepší fotografii roku.

Že to měl u poroty hodně těžké uprostřed záplavy snímků kancléřky Merkelové ve všech barvách saka, je zřejmé. Ale přestože nevyhrál, uspěl a jeho fotografie se na výstavu a tak i do katalogu do-

stala - a budila zájem. A nejde o inscenovaný snímek. S tím by u dokumentaristů v jury neuspěl. Takže si teď přečtíme, kde se to a proč odehrálo: Během třetího ročníku "Nacktfussballspiels" v německém Severním Westfálsku na *Simberg-Stadiónu*. A trestný kop, který zachytil dne 15. srpna 2020, byl zajímavý právě tím, co fotbaloví fanoušci ihned pochopí a netřeba vysvětlovat čeho si ti pánové cení víc než hlavy...

A tím se také trochu krkolomně dostáváme k tomu, proč jsme tuto fotku přiřadili k hornímu výtvarnému vedlejšímu. Konečně - co je oběma dílům společné není estetičnost ani krása, ale vtipný nápad. (G)

Major do Mišmaše - coby kuriozita

Nebojte se, ta nečitelná slova, co vidíte vedle, číst nemusíte, protože tady je potřeba jiných slov...

Oč jde na dvou stránkách Mediažurnálu Syndikátu novinářů ČR, se teď pokusíme vysvětlit. Za poslední desetiletí jste na stránkách e-GAGu viděli textů, obrázků a četli článků o jejich autorech hodně. Vždy jde o to, že jeden karikaturista vtipnými obrázky na téma médií všeho druhu a jejich konzumentů ilustruje celé číslo. Autorů už

bylo představeno 43. Vtipů v čísle bývá kolem osmi až deseti a protože "kvartálník" MŽ je s výjimkou obálky tištěn jen černobíle (ovšem na pěkném bílém papíru) jsou vtipy černobíle a autora, kterého oslovíme, pouze upozorníme, že dva obrázky mohou být barevné - ten na titulní stránku a pak i na stranu dvě, když tam zbyde místo a budou se hodit k úvodníku.

Náš poslední autor, velmi poctivý "Major", jak jste už zjistili v naší rubrice "Do archivu", kde se příspěvku "Kreslíř mediažurnálu" věnujeme, zcela splnil nároky na něj kladené, ale ...

Vešla do toho válka a k úvodnímu textu na prvé straně MŽ se nejen žádný z jeho fórů, ale vlastně vůbec žádný vtip, prostě nehodil. A tak jeho barevné kresby čtenáři vůbec nepoznali. A že jich na výběr dodal spoustu. Grafik totiž i na stránku číslo dvě zařadil vtip pouze černobílý, zřejmě kvůli vhodnějšímu formátu. To nás zamrzelo, protože jsme byli "u toho", když se celá kolekce poctivě rodila a zasloužila si být proto plně vytěžena.

Před Majorem už JIWIPA

Připomnělo nám to úplně jiný a přece stejný případ, když JIWIPA, jinak Jiřina Wilma Palková, též nashromáždila potřebný počet vtipů a níže podepsaná osoba dokonce vybrala jistý barevný kus na obálku MŽ.

Tehdy, bylo to v roce 2018, to nezavinil Putin, ale jistý slovenský mafián, který dal zabít dva investigativní novináře. A ten vtip na stranu 1 čísla 1 už byl zalomen na titulní straně a pod barevnou kresbou z pohřebního ústavu stálo: **"Okamžitě tu rakev otevřte!"**

Manžel ještě musí napsat fejeton." Viz kresba vlevo! To byly fofry, aby z čísla zmizel.

Když jsme pak probírali další kresby, překvapilo, jak slušná paní autorka často využívala náměty hodné černého humoru. Třeba: **"Dnes si dám černou kávu. Budu psát černou kroniku."** Anebo: **"Tady čtu, že v Praze je kočičí hřbitov. Tak to si koupíme rodinnou hrobku."** Tak to prostě bylo - vtipy vhodné třeba do Sorry, ale do reprezentativního orgánu českých žurnalistů?

Upozornění: Kolik medailonků autorů vtipných obrázků v **Mediažurnálu** zatím vyšlo, píšeme v jiné rubrice!

Dvakrát VICO!

Ten nalevo už dávno “odpočívá v pokoji”, byť nejspíš chladněm, ten vpravo se ještě může těšit s jarního tepla. Zatímco Giambattista už svým obrazem těší spíš filatelisty, ten Fedor svým Zlatým soudkem baví karikaturisty. Oba muži shodného jména Vico nezaprou příbuznost: podoba jejich tváře - všimněte si pasáže kolem úst a nosu! - je usvědčuje. Oba vstoupili do dějin a těžko je z nich někdo vymaže. Slovenský Rusín teď už jen čeká na moment, kdy se jeho podobizna dočká formátového vroubkování a naši potomci se na ni budou dívat na staré dobré poštovní obálce, případně na filatelistických bursách, kde bude jistě patřit k těm vyhledávaným, protože vzácným. Ale do té doby si musí Fedor ještě nechat dorůst vlasy, aby mohly tyto známky vytvořit pozoruhodný sběratelský soubor. Jak známe Fedorova bratra jménem Miro, z tohoto páru známek bude mít stejnou radost jako my už dnes - zde v GAGu. (ih)

Ještě vypatlanější Douša, než jsme si mysleli, aneb...

...co nablábolil Marek Doušů do něčeho, co teď takto hloupě kazí pověst' někdejšímu časopisu Reportér - původní záštitě časopisu, z něhož po 20 letech Hanousek vymyslel maketu Škrtu a založil KUK. Čtěte:

Karikaturista z časopisu Sorry: Černý humor? My jsme vlastně byli strašně hodní.

Jan Vaca: “Proč vlastně Sorry před třiceti lety vzniklo?”

Protože tady takový časopis nebyl. Sice (...) **Josef Kobra Kučera taky začal vydávat týdeník KUK, který byl spojený s Českou unií karikaturistů***, a rozjel i měsíčník ŠKRT. Ale protože patřil ke generaci šedesátek, bylo to dost zaseklý (...) v mi-

nulosti. Výběrem autorů i zlomem. U **KUKu** to zase bylo vymyšlený tak, že **tam mohli vydávat všichni členové unie karikaturistů***. Což je sice super nápad, ale je to zároveň i blbý, protože **nemůžeš někoho odmítnout** a udělat dobrý výběr. ***) nesmysly**

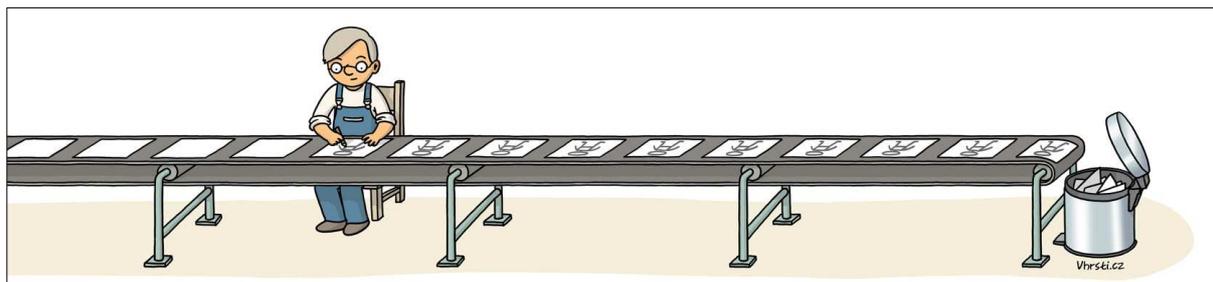
Humor z internetu: Nekorektní, kritické, ale aktuální a hlavně: vtipné! (obrázky)

Zase kvarteto. Obrázků ze zaslaných e-mailů a tak. Nejprve výtvarný a nikoliv hudební kvartet - složil ho neznámý autor a pochopí ho jen ten, kdo viděl obří hlavy prezidentů USA vytesaných do skalního masivu... Takto má vypadat dnes, miní poblázněná část Ameriky. Vedle to chce zase znát Cervantesova Dona Quijote. I ten, kdo tu tlustoknihu nikdy nedočel ví, že chudák bojoval s větrnými mlýny. I dnes by se vyřádl, nejen v boji s vysokými cíli, ale i s nízkými pudy členů spolku přátel V. V. P., co se rojí na síti. A sítě, do kterých bychom je mohli chytit, se v demokratickém světě moc špatně a moc dlouho hledají.

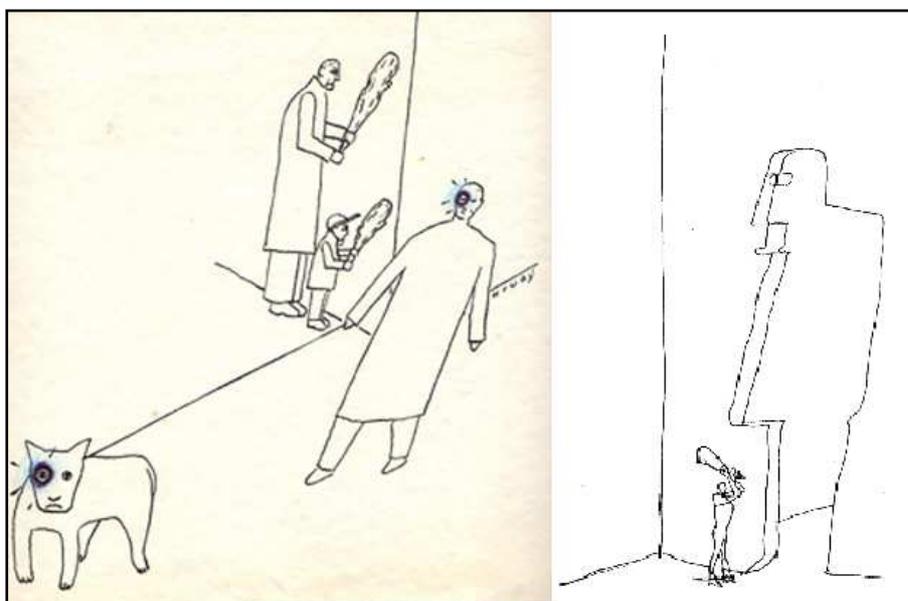
Dole pro změnu **“Automobilismus nové éry”**. Slovo je u těchto snímků až až, takže se obejdeme s naším oblíbeným popiskem: **BEZE SLOV**. A doufáme, že než tohle číslo GAGu vyjde, už tomu vtipu vpravo rozumět nebudeme...*) *) špatná prognóza

Nepanikařte! Ceny nafty pochopitelně zastropované jsou. Víc než 99,99 se na ten totém nevejde... 🤔

A ještě něco “extrémního” od **Vhrstič**ho. Nejdelší vtip tohoto čísla je neplánovanou ilustrací autorovy pracovitosti. Do koše mu to ale nepadá - naopak. **Vhrstič** se už chytá i v legendárním Nebelspalteru!

Dobře se podívejte!

Je to tam vepsáno:
Hrubý.

Jan Hrubý kdysi opravdu kreslil vtipy! Teď už se to zdá být spíš nemožné, ale dnešní vážený umělec si skutečně zahrával s pověstí, když vymýšlel docela obyčejné vtipy. Vlastně obyčejné nebyly,, to bychom váženému autorovi křivdili - jak vidíte, jde o nové a neotřelé varianty na klasické téma "Muž

za rohem". Je třeba se, jako vždy u tehdejších steinbergovců, pořádně věnovat prozkoumání kreseb. Třeba kresba napravo svádí na první pohled k falešnému domění, že jde prostě o nešťastného trpaslíka, kterého zaskočil obr. Ale kdež. Ta dvojitá linka totiž prozrazuje, že jde o výřez ve stěně, tedy bránu či vchod ve tvaru lidské postavy. A hned je tu jiné vyznění, zřejmě nic pro běžného konzumenta, který ocení spíš variantu s klukem za rohem co udeřil pejska. Čím déle člověk na ten obrázek napravo zahlíží, tím více mu nerozumí, ale přitom ho víc zkoumá. Ano! Tohle je to, o čem se kunsthistorici vyjadřují jako o filosofickém díle. /ih/

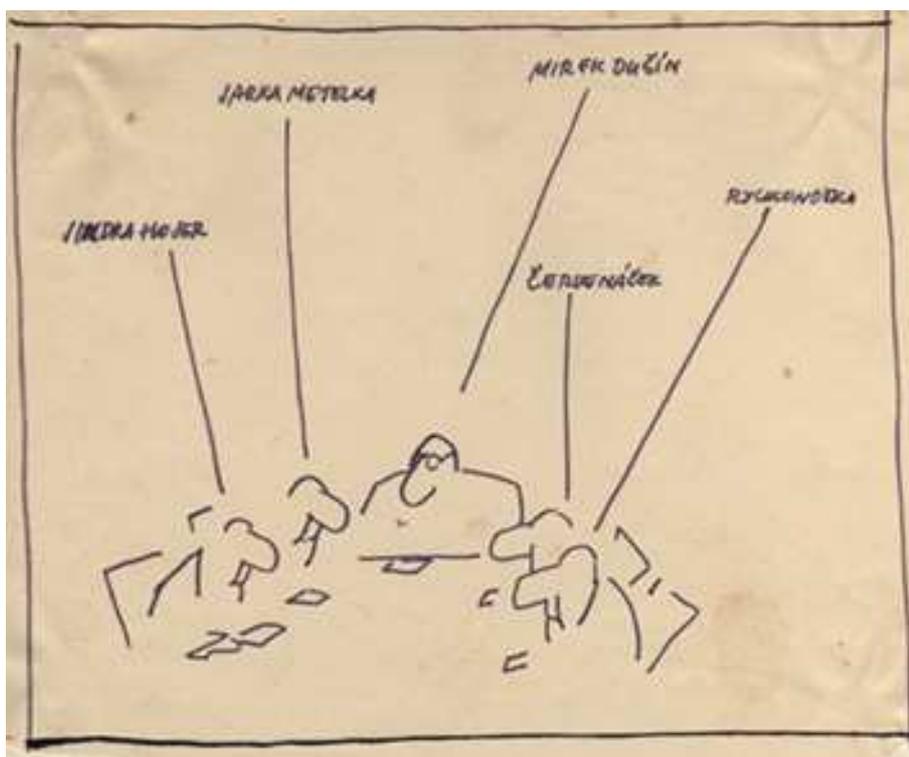
I Vladimír Jiránek si troufl kreslit Rychlé šípy!

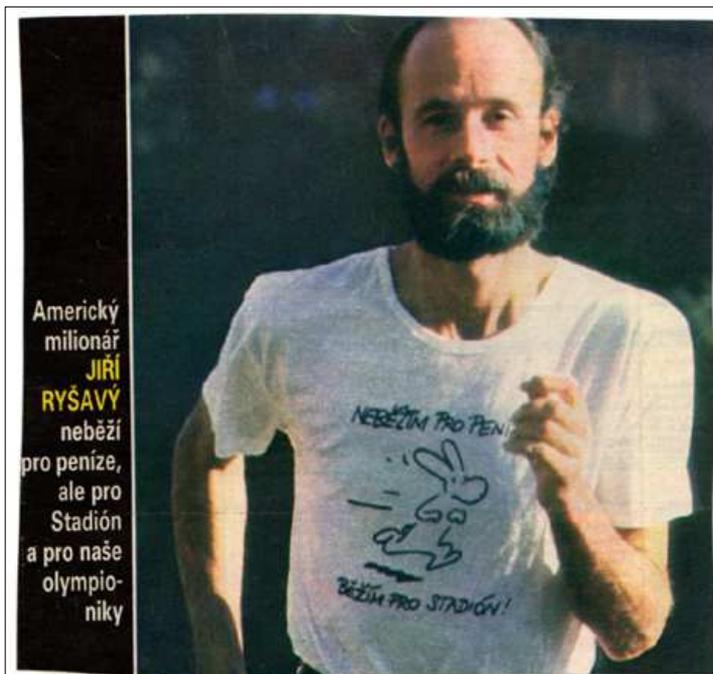
Fischera nebo Čermáka zná kdekdo. Ale do Jiráňka byste to neřekli. Přitom jeho podoba klubu Rychlých šípů v dospělosti přesně seděla - když ovšem bereme v úvahu jednak dobu vzniku kresby (**viz vpravo**), jednak to, že jde o autora vtipného.

Popravdě už si nevzpomínám, zda tato kresba nakonec v **Pionýrské stezce** vyšla. Zadání znělo: **"Rychlé šípy po 30 letech"**.

Oslovil jsem tehdy jen známé a dobré karikaturisty.

Jedním z nich byl **Vladimír Jiránek**, druhým **Jan Steklík** - odpovídalo to mým tehdeším kontaktům; dalo by se říci úzkých osobních kontaktů, přímo od stolu, přesněji od hostinského stolu... nevím, zda by takovou strategickou komunikaci dnešní nositelé chlubicí se absolvováním a titulem MBA vůbec pochopili. Dnes má tento originál Místra VJ velkou cenu jak pro sběratele grafického umění, tak pro fanoušky Jaroslava Foglara (ty se smyslem pro legraci). A vida - i Šípáci v čele s Mirkem Dušínů zasedli ke stolu. Pro úplnost: takové tváře měl na počátku 70. let **Vladimír** pro zasloužilé soudruhy... (sek)

S Jiránkem na hrudi

I tak si mohli zaběhat čtenáři týdeníku Stadión, kteří si triko s Vladimírovou kresbou vysoutěžili či jinak zasloužili. Že existuje nějaký americký milionář jménem Ryšavý jsem dávno zapomněl, ale že jsem si pár těch triček vysloužil a někdy je ještě navlékám v horkém létě, i když nejsem ani milionář ani olympionik, mohu prozradit. Ovšem takovou fotku nemám - ba ani tak černý vous. Zato mám vzpomínku, jak to vzniklo. Zástupce šéfredaktora za mnou přišel s přáním, jestli by pan Jiránek, když se s ním znám, nenakreslil svého Bobka (anebo Boba?) pro propagační využití na tričku Stadiónu. Větu **“Neběžím poro peníze, běžím pro Stadión”** mi dal

na papírku a já šel. Tenkrát mi to připadalo dost peněz - vlastně jen za minutku práce na kresbičce králíka v běhu. Z dnešního hlediska však šlo o úplné drobky. To, že to dopadlo, samozřejmě přičítám své osobě. Ale nebylo to úplně jednoduché! Vladimír třeba odmítl ten nápis napsat svým typickým písmem - když to nebyl jeho nápad, tedy jeho dílo. A nejlepší grafik Stadiónu, taky Vladimír, ale Wimmer, musel ta slova k podkladu do tiskárny napsat vlastní rukou. A ještě tak, aby to ani náhodou nebylo podobné písmu Jiráňka, známému veřejnosti z jeho vtipů. No, oba Vladimírové jsou už mrtví a jedinému člověku, kdo to celé zažil, bylo už 80. Až tu taky nebude, zbude jen e-GAG, v němž se tato “historická událost” zachová pro budoucnost...
(Ivan H.)

Jak se dá zabít vtip!

Dokonce i **dobry vtip od dobrého autora**. To ukazuje výstřížek z Lidové demokracie blahé paměti (**viz vedle!**) A stačí k tomu málo: špatný grafik a málo místa, které se snažil na dané stránce zaplnit vším co dostal na stůl od redaktorky. Vlevo ten vtip od **Jiřího Petrčka** je čitelný, byť co do vtipnosti nějak nesrozumitelný. Ale vpravo je to fakt škoda. **Dušan Pálka** si ve své době zasloužil lepší zacházení se svým dílem. To, co říká mamka synáčkovi, ještě přečteme, ale jak vypadají aktéři a kde že se vše odehrává, to je už hodně “nečitelné”. Pro pochopení problému uvádíme, že zde (v GAGu) je reprodukce větší než byla v novinách, z nichž byly vtipy vystříženy....

Vášnivý pane Hlavousek, psal jsem vám, že se abavit ukecali spartovníci
nezabíhají, ale je jediný vtipku.
mahu poslat.
s pozdravem
Petr Urban

Urban se podbízel...

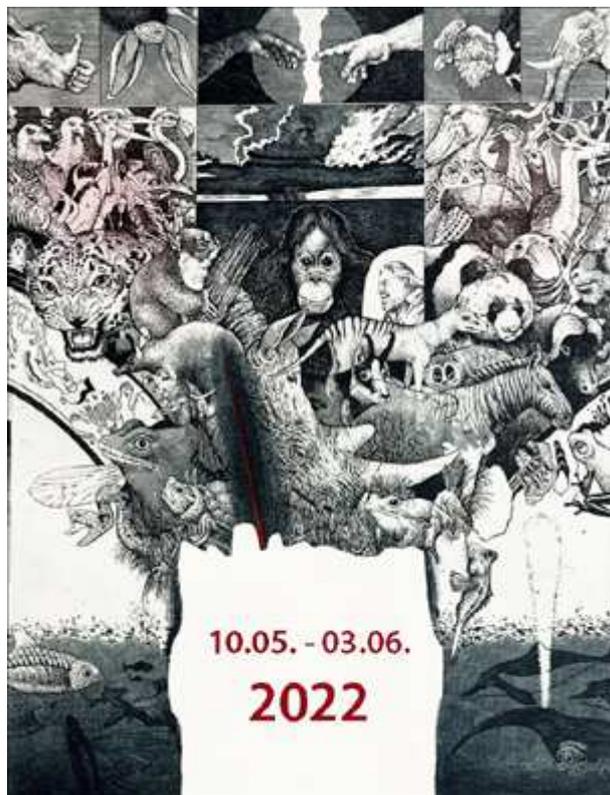
Dost se traduje, že někteří kreslíři vtipů do redakcí, kde jim tisknou fóry, nosili pití. Ne vždy a ne každý. Autor Pivrnice se od samého začátku své dráhy s námi nemazlil.
Viz psaníčko vedle!

Ukrajinec Oleksij Kustovskij nám píše, posílá kresby a zve na svou výstavu v Polsku:

Вітаю вас, пане Іване.

Оце тільки зараз вийшов на роботу і отримав від вас листи з e-GAG та інші овідомлення. Дякую за підтримку! Українці також дякують братам чехам за неймовірну підтримку під час війни! Я додав вас до папки з карикатурами у хмарі:

<https://drive.google.com/drive/folders/1qX0FiQ4-YXSyURGzoLrHALe7chEbe7q>

Výstava Polakoviče v Bratislavě

Milovníci kvalitního umění měli unikátní příležitost připomenout si osobnost a tvorbu významného slovenského umělce akad. mal. **Dušana Polakoviče**. Uvedl to slovenský web **Cartoon Gallery**:

Hoci tento vynikajúci maliar, grafik, ilustrátor a karikaturista žiaľ nie je medzi nami, zanechal za sebou vysoko hodnotné umelecké dielo.

Jeho grafickú tvorbu priblížila najnovšia výstava s názvom **"Grafický odkaz Dušana Polakoviča"**, ktorú prináša **Galéria Art Books Coffee** na Baštovej ul. v Bratislave. Výstava skončila 3. 6..

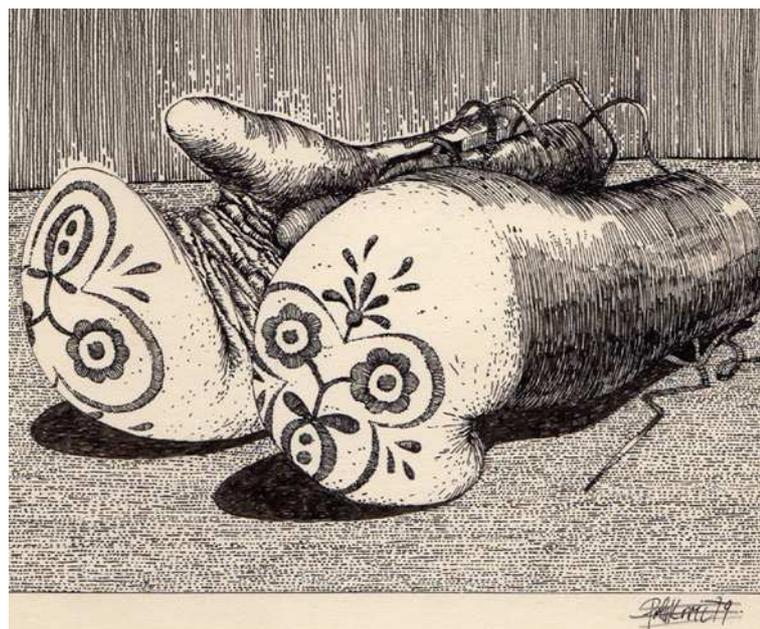
Grafický odkaz Dušana Polakoviča

(text: Galéria Art Books Coffee)

Kurátor: Melita Fodor Gwerková

Tvorba Dušana Polakoviča je ako listovanie životom s humorným podtónom. Bežné zážitky sa v jeho podaní pretvárajú do nečakanej podoby, ktorú sprevádza celý rad bizarných postáv. Citlivo ironický pohľad vytvára rozmarný svet, v ktorom nič nie je vážne a všetko je možné. Nenačádzame tu kľud, ale naopak silnú energiu života a radosť z bytia akokoľvek absurdného.

Dušan Polakovič si počas štúdií osvojil vysokú kvalitu kresby, ktorú pretavil do jemu typickej grafickej tvorby. Ako žiak Albína Brunovského sa aj on v úvode inšpiroval nizozemských umením 16. storočia, neskôr sa však jeho veľkou múzou stala príroda. Tú nesmierne obdivoval a zároveň prostredníctvom svojich diel vyjadroval kritiku voči jej ničeniu (Pozor rezervácia, Pocta G. Durrelovi). Nezameniteľným spôsobom stvárňoval aj svoje rodné mesto Bratislavu, kde na grafickom liste spojil jeho históriu, známe i neznáme postavy a bizarné zážitky, ktoré priam lákajú na jeho návštevu. V jeho ďalších dielach nachádzame odkazy na historické a mytologické príbehy, ktoré sa miešajú s vymyslenými kulisami. Nakoniec sa všetko mieša so všetkým v satirickej koncepcii, ktorá nás divákov nabáda k otvorenému a ničím nezaťaženému pohľadu na svet. Pretože iba pri otvorenom vnímaní nám život dokáže ukázať svoju širokospektrálnosť a ničím neobmedzenú tvorivosť. Len vtedy dokážeme aj vážne veci brať s humorom a život vnímať ako jedno veľké divadlo. A možno aj to je jedným z odkazov tvorby Dušana Polakoviča...

Kresba: **Dušan Polakovič** (Slovensko) - týdeník Stadión, Praha

O autorovi:

(1950 – 2016, Bratislava) Popredný slovenský grafik, ilustrátor, maliar a karikaturista. **Dušan Polakovič** v rokoch 1970 až 1972 študoval na Akadémii sztuk pieknych vo Varšave (Poľsko) a následne v rokoch 1972 až 1976 študoval na Vysokéj škole výtvarných umení v Bratislave u prof. Albína Brunovského. Debutoval ako ilustrátor v roku 1979 knihou *Úskočný milenec* (výber z talianskych renesančných noviel). Vo svojej tvorbe rád humorne stvárňoval rôzne historické či mytologické príbehy. Za svoju tvorbu získal viaceré ocenenia. Bol tiež nositeľom titulu *DOCTOR HUMORIS CAUSA*, ktorý mu udelili v Malostranskej be-

sede v Prahe v roku 1985. Kreslený humor publikoval aj v novinách a časopisoch. Venoval sa ilustrácii, maľbe, voľnej grafike a satirickej kresbe.

Jak je dobré čisti svého Vhrsti (ho)

Na svém webu *Vhrsti* pretiskl rozhovor s *Hanouskem* o problémoch s vtipy v časopisoch a novinách. A pridal k tomu dve zaujímavé informácie na obdobné téma - hned ze dvou kontinentů - na něž bychom jinak sotva narazili:

Vhrsti objavil Afriku

V keňském Nairobi uspořádali konferenci afrických karikaturistů o kreslení novinových vtipů *“Cartooning for Peace”*. Samozřejmě se nešetřilo vzletnými slovy o tom, jak politická karikatura coby žánr dokáže trefně pojmenovat daný problém a přinést nový pohled na věc, jak jsou kreslené vtipy důležité pro rozvoj demokracie či skvělým nástrojem komunikace a to navzdory době, kdy se většina médií přesouvá z papíru na internet. My ale přece dobře víme, že politická karikatura pomalu ale jistě umírá všude ve světě. No schválně, v kolika českých novinách nebo časopisech můžete narazit na pravidelný kreslený vtip?

Ale i Ameriku!

Pulitzerovu cenu v kategorii Kreslená reportáž nebo komentář získal komiks Jak jsem utekla z čínského internačního tábora. Američtí karikaturisté, kteří cenu v minulosti dostali, protestují a zveřejnili otevřený dopis. Ne, nemají vůbec nic proti vítězi. Problém spočívá v tom, že si organizátoři pohráli se škatulkami a dříve **samostatnou kategorií pro kreslíře novinových karikatur sloučili s komiksy a grafickými reportážemi**, čímž pomalu upadající **žánr kreslených vtipů ještě více zadupávají do země**. Mimochodem, samotná stránka s podpisy karikaturistů stojí za pokochání.

Slíva a filatelie

Rakouské *Karikaturmuseum Krams* vydalo originální známky (aršík jich obsahuje 20) především od autorů z Rakouska a z okolních států.

Kromě Slívy (známka s pianistou, který hraje na palubě potápějícího se Titaniku), tu mají svá díla třeba Erich Sokol, Manfred Deix, Horst Haitzinger anebo asi nejslavnější domácí **Brezno vyhlásilo**

své vítěze (už po pětadvacáté - začalo to v roce 1984!)

Není mnoho mezinárodních festivalů kresleného humoru na území někdejšího Československa. A Slovensko v tomto bratrském soupeření o dost vede. Vedle páru prešovských soutěží se pomalu prosazují na výsluní původně menší festivaly v malých městech. A právě ty ukazují, kudy vede cesta v této branži - najít v místě podporu a parádní prostředí. V Breznu si s

nápadem bojovat o **“Bomburovu šabl'u”** dokáží vyhrát. Vyhlášení vítězů s pobavením diváků (**viz foto vlevo!**) usazených v červene plyšovaných křeslech v důstojném prostředí je správná cesta, která může alespoň ve slovenském okruhu karikaturistů a též autorů z okolních zemí přilákat ještě větší konkurenci, kterou nemusí zajímat jen finance spojené s oceněním. Škoda, že ve větším a jistě bohatším Prešově se svou supertradiční pivní soutěží se s takovou místní podporou pořád nepotkává.

Jak víme od dárce informací a snímků z již 25. ročníku soutěže *Ivo Chadžieva*, jednoho z porotců, bylo téma **“Lesy”** při slavnosti prezentováno na výstavě. Tu měl na starosti předseda jury *Peter Zifčák*, kterého vidíme vpravo s držitelem 3. ceny *Fero Mrázem* (s katalogem v ruce). Pořadí nabízíme v rubrice *Výsledky*.

Paříž: Charlie se nemění... Co na to Sorry?

V rubrice **Časopisy** jsme se s obdivem věnovali prostředním stránkám, na nichž redakce *Charlie Hebdo* opustila své obvyklé reakce na cokoli a věnovala “učesanou” pozornost ukrajinským autorům. Ti sice rovněž ostře reagovali na ruskou invazi plnou mrtvých a zplanýrovaných velkých měst - jenže klasickou karikaturou. Nikoliv typicky charlieovským nekorigovaným způsobem, pro který si časopis nachází pořád publikum. Až teprve, když jsme vybrali ukázky do GAGu, jsme ještě prošli ostatní stránky... A ubezpečili jsme se, že na nich je vše při starém. Nekorektní je slabé slovo, sprosté nevystihuje to, co je podstatou tamního humoru. Vtip vedle by přece slušel i pražskému magazínu **Sorry**. Anebo myslíte, že už se svým prvním létům existence vzdaluje? V každém případě má *Sorry* nové dva členy vedení, *Marka Setíkovského* a *Jiřího Košťáře*. Ti přece patří k bandě prvních autorů, tak snad styl kreslených vtipů pomohou *Fefíkovi* udržet. (r)

Válka na Ukrajině a její strůjce Putin v karikaturách Kustovského v Polsku i jinde
Zbigniew Piszczako uspořádal výstavu aktuálních karikatur **Oleksije Kustovského** v polském **Olištýně** a svolil, ba doporučil, využít své kresby i jinde - třeba v České republice. Poslali jsme proto jeho nabídku do Ratají nad Sázavou, kde se jí rychle dokázali chytit... **Na obrázku** trojice největších zločinců, kteří v historii vraždili Ukrajinu. A stačilo jim na to jen sto let...

Izmir International Portrait Cartoon Festival

Koncem letošního dubna se v **Izmiru** konal **Izmir International Portrait Cartoon Festival**, pořádaný tamní radnicí. Různí karikaturisté včetně zahraničních umělců kreslili občanům Izmiru portréty zdarma v ulicích města a na závěr vznikla na stanici metra Konak také **Pamětní zeď**. Dobrý nápad, který by mohl mít a pak zkusit prosadit i někdo v kterémkoliv českém městě, které by na to poskytlo kromě záštity aspoň jednu čistou anebo aspoň grafity nepočmáranou zeď.

Aukce karikatur na Slovensku se (asi) moc nevyvedla

Veleaktivní **Roman Sika**, alias **romi** z kraje tohoto roku oslovil spoustu karikaturistů myšlenkou poslat svá díla do aukce na adrese <https://www.groma.sk/>. Protože se i na druhý pokus přihlásilo málo autorů, žádal karikaturisty o důvody, či překážky v účasti. Mimo jiné zájemce ujistil, že není v projektu finančně zapojený a že cílem jeho výzvy bylo *"nastartovanie karikaturistickej obce dostat nase kresby do povedomia spolocnosti, trochu sa zviditelnit, ukazat svoje prace a mozno aj nieco predat... sami dobre vieme ze prilezitost publikovat a predavat kresby je zalostne malo alebo vobec..."*

Od 26. 5. 2022 proběhla Internetová aukcia kresleného humoru - **Miesto konania: Aukčný dom Groma, Kragujevská 394/12, 010 01 Žilina**. O výsledcích dražby nemáme zatím žádné informace ale víme, co Sika uvedl. **Že:**

"Aukciu je možné urobiť aj pre českých autorov, tak podávam informáciu ak by sa chcel niekto zúčastniť. Aukčný dom si dáva maržu z predaných kresieb cca 20%, teda cena vaša plus marža bude cena diela na internete. S každým autorom bude urobená riadna zmluva (poslú vám zmluvu. Nevydražené diela môžu byť ponúkané v e-shope, alebo vrátené na náklady autora. Ku kresbám je potrebné pripojiť fotografiu autora a stručný profesný životopis. Kto ste, kde ste vystavovali, prípadne kde ste vyhral nejakú cenu. Aj aktuálna fotka by bola dobrá. Stačí informatívne napísať niečo krátke ve wordu. V prípade otázok priamo oslovujte Gromu," píše **romi**.

A jistě se o vše podělí na adresách: <http://cartoon.romi.sk/> - <https://www.facebook.com/roman.sika>

Dvakrát **Ruská válka** v karikatuře - expozice

„War in Ukraine“

The parliamentary newspaper "Holos Ukrainy" offers to join the international flashmob of cartoons and drawings "**War in Ukraine**". Vtipy se posílají na golos.portal@gmail.com a jsou k vidění na:

www.golos.com.ua **Glory to Ukraine!**

#saveukraine #stadingwithukraine #stopwarinukraine #supportukraine #russiainvadedukraine #stoprussia

Say No To War

Official opening April 23, 2022

Renomovaní ruští a ukrajinští autoři tvoří kresby na téma **Russian aggression in Ukraine**.

Výstavu pořádá **The Museum of Russian Art (TMORA)** ve spolupráci se známým umělcem **Andreyem Feldshteynem** z Minnesoty. Adresa:

<https://tmora.org/2022/04/13/say-no-to-war-political-cartoons-by-ukrainian-and-russian-artists/>

Světové ceny za karikaturu roku 2021 jsou rozdány. To ještě autoři nemohli tušit jaké hnusné téma je čeká letos...

Takto prostě to vypadá. Trofeje v čele s tou **GP**, láhev bílého a červeného vína a tužky - vše s logem a nápisem "**World Cartoon Press**" - na stolku čekají na své nové vlastníky. Jde o loňský rok a výsledky hodnocení už známe (jména najdete o kousek dál v příslušné rubrice). Jde o uznávanou světovou přehlídku nejlepších děl nejlepších autorů; tedy těch, kteří se nebojí "*jít se svou kůží na trh*". Pořadatelem je ve nepřilíh proslulé Portugalsko, zato tuto aktivitu mu leckterá úspěšnější země může jen závidět. I čes-ká karikatura zde kdysi uspěla a **Václav Teichmann** si zdejšího ocenění v žánru portrétní karikatury dodnes váží.

Další možnost!

Také na Slovensku (potažmo v Evropě) se mohou (v češtině) podívat na rozhovor s I. H. k jeho 80. narozeninám; tu je adresa: <http://www.cartoongallery.eu/novinky/>

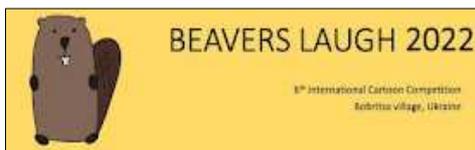
Mezinárodní soutěže / Seznam nejbližších uzávěrek a odkazy na propozice

49. International Humor Exhibition of Piracicaba 2022 - Brazílie

Téma: různé kategorie

Deadline: 18. 6. 2022

<http://salaointernacionaldehumor.com.br>

6. Int'l Cartoon Competition *Bobritsa village - Ukrajina*

Hlavní téma: *TEA-TIME / TEA-DRINKING.*

Deadline 1. 7. 2022

Více: [http://caricaturque.blogspot.com/2022/01/beavers-](http://caricaturque.blogspot.com/2022/01/beavers-laugh-2022-6th-international.html)

[laugh-2022-6th-international.html](http://caricaturque.blogspot.com/2022/01/beavers-laugh-2022-6th-international.html)

Int'l Prize of Humor and Satire, Coast to Comix 2022 - Itálie

Téma: **"SLOW HOLIDAY"** - total green travel, walking and cycling holidays.

Uzávěrka: 13. 7. 2022

Více: <https://www.coastocomix>

12. Turhan Selçuk Cartoon Competition Milas-Mugla - Turecko

Téma: *Není uvedeno*

Uzávěrka: 31. 7. 2022

www.milas.bel.tr

7. International caricature festival "Kolašin 2022" - Černá Hora

Téma: *Compromise and Tolerance* a *Free Theme.*

Deadline: 20.7. 2022.

festivalkarikature@municipalitykolasin.me

2. World Biennial Cartoon Exhibition CartUNAL 2022 Medellin - Kolumbie

Theme: *Basic sciences for sustainable development*

Deadline: 31. 7. 2022

<https://ciencias.medellin.unal.edu.co/cartunal/en/competition.html>.

14. bienále FRAŠTACKÝ TRŇ 2022 Hlohovec - Slovensko

Téma: *A/ Energia B/ Voľná téma.*

Uzávěrka: 10. 8. 2022

www.elap-hlohovec.sk

Více: www.elap-hlohovec.sk

7. In'l Cartoon Festival "Smile of the Sea" Novorosijsk - Rusko

Téma: **"Pandemic"**

Uzávěrka: 15. 8. 2022

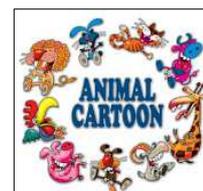
viewtopic.php?f=58&t=17379 / cartoonblues

7. AnimalCartoon Int'l. Contest 2022 Beograd - Srbsko

Téma: **"Elephant"** (*Slon*)

Deadline: 28. 8. 2022

Více: www.animalcartoon.net

11. Sejong Cartoon Contest SICACO - Korea

Téma: *Free*

Uzávěrka: 31. 8. 2022

[https://egyptoons.blogspot.com/2021/11/ ... rtoon.html](https://egyptoons.blogspot.com/2021/11/...rtoon.html) - viewtopic.php?f=58&t=17351

International Cartoon Contest „The DMV Math Cartoon Prize“ 2022 - Německo

Téma: *„Mathematics in Cartoons“*

Uzávěrka: 31. 8. 2022

www.toonpool.com

7. International Cartoon Exhibition, Čakovec 2022 - Chorvatsko

Theme: *Amateur Sport*

Deadline: 4. 9. 2022

Info: <https://www.facebook.com/damir.novak.31/posts/5184963404931488>

10. Int'l Salon of Press Cartoons and Satirical Visual Arts Timisoara - Rumunsko

Téma: *Free*

Deadline: 10. 9. 2022

Více: office@tim-toons.com

Annual Cartoon Contest 2022 - Belgie

Téma: 'The afterlife'.

Plus: Amnesty International best cartoon with the theme 'Right to free speech'.

Deadline: 12. 9. 2022

Více: www.olensekartoenale.be

International Satirical Picture Competition „Karpik” Niemodlin - Polsko

Téma: *Ryby, Rybáři a rybaření* (fish, fishermen, fishing in nets, etc.)

Uzávěrka 30. 9. 2022

www.okniemodlin.org.

Výsledky / Rumunsko, Maroko, Itálie, Slovensko, Portugalsko, Indie, Indonézie, Rusko, Bulharsko

28. Mezinárodní soutěž kresleného humoru na téma **PIVO** Prešov - Slovensko

Porota prešovského Zlatého soudu vybrala z 290 prací 102 autorů ze 32 států k ocenění:

Grand Prix: Jia Rui Jun - Čína (viz obr. vlevo dole!)

1. cena: Lu Nan - Čína

2. cena: Vlado Mešár - Slovensko

3. cena: Konstantin Kazančev - Ukrajina

Cena Igora Ševčíka: Vratislav Matoušek - Slovensko

Cena Pivnej Galérie: Hule Hanusic - Rakousko

Cena ČUK: Pavel MAJOR Vorel - Česko (viz níže!)

Cena časopisu Bumerang: Henryk Cebula - Polsko

Boli udelené aj čestné uznania týmto autorom:

Nikola Listeš (Chorvátsko), Janek Janowski (Polsko), Alexander Dubovsky a Sergey Semendyaev (Ukrajina), DARSONO (Indonézia), Radek Steska (Česká rep.), Miroslav Barvirčák a Fero Mráz (Slovensko), Roberto Castillo Rodriguez (Kuba), Vladimír Soldatov (Rusko), Wei li a Zhao Yun Sheng (Čína), Ferdando PICA (Kolumbia).

Na dolním snímku organizátor mezinárodní soutěže **Fedor Vico** ve svém tradičním „stejnokroji“

4. Festival international de la caricature en Afrique - Afrika

Téma: "Pandemie covidu"

Prix Lecanard libéré: Nikola Listeš - Chorvátsko

Prix Afrique:

Juan Gabriel Benavidez - Španělsko

Prix coup de crayon: Edi Dharma - Indonézie

Prix Spéciaux:

Seyet Saatci - Turecko; Mojmir Mihatov - Chorvátsko; Chafik Hicham - Maroko; Fodil Hakem - Alžír; Abbas Naaseri - Iran; Ghost Hharsanta - Indonésie; Ameen Alhabarah - Saudská Arábie.

Premiul I : Walter Toscano - Peru
 Premiul al II-lea : Marian Avramescu - România
 Premiul al III-lea : Ulisses Araujo – Brazilia
 Mențiuni : Zoran Tovirac - TOCO – Serbia
 Javier Richard - Uruguay
 Jiwenk - Indonezia
 Luis Carlos Fernandes - Brazilia
 Morhaf Youssef – Siria
 Mențiune Specială : Payam Vafatabar – Iran
 Marele Trofeu: Alexandru Plăcintă – Republica Moldova.

International Cartoon Salon-
 Botoșani 2021 - Rumunsko
Viz výsledková listina vlevo!

3. International Cartoon
 Competition LIBEX 2021 -
 Itálie

Soutěž s názvem „CANCEL CULTURE AND POLITICALLY CORRECT“ uspořádalo Centro Euro-Mediterranean LIBREXPRESSION (Foundation Giuseppe Di Vagno, Conversano, Italy)

Téma se týkalo *“imagination and intelligence of designers pointed directly to the needs of people, poverty, unemployment, social anxiety, racism, culturally correct...”*

First prize: „Black lives matter“, Tom Janssen - Nizozemsko (viz obr. vpravo!)
Second Prize: „Censorship“, Elena Ospina - Kolumbie
Third Prize: „Renewal“, Marco de Angelis, Itálie

Vítězné práce z 3. LIBEX 2021 International Cartoon Competition na téma *Cancel Culture and politically correct* se pak předvedly během 17. ročníku Lectorin-fabula Festivalu v italském městě Conversano od 26. září 2021.

WORLD PRESS CARTOON 2021 Caldas da Rainha - Portugalsko

Grand Prix: **Matías Tolsá Montedoro**, Argentina (A. Merkel)
Gag cartoons:

1. cena: **Michel Moro Gomez** - Kuba,
 2. cena: **Michael Kountouris** - Řecko
 3. cena: **Darko Drljevic** - Černá Hora

Honorable mentions:
Cau Gomez - Brazílie
Ronaldo - Brazílie

Caricature:

1. cena: **Matías Tolsá Montedoro** - Argentina
 2. cena: **Frank Hoppmann** - Německo
 3. cena: **Joaquín Aldeguer López** - Španělsko

Honorable mentions:
Cristine Sampaio - Portugalsko
Javier Carajo Y Sara Rojo - Španělsko
Nardi - Itálie
Sciammarella - Itálie

Editorial Cartoons:

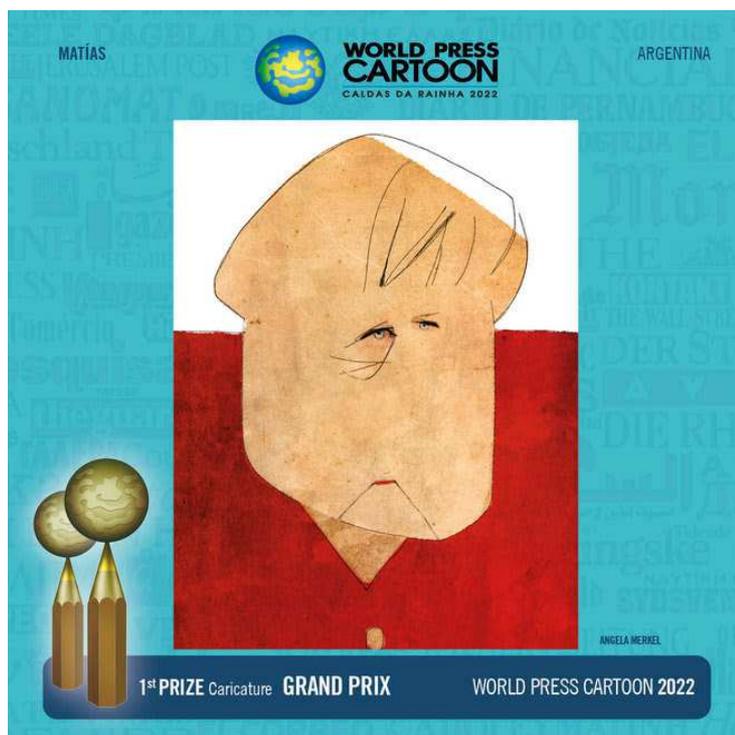
1-2. cena: **Angel Boligán Corbo** - Mexiko

1-2. cena: **Victor Rubén Solís Ortega** - Mexiko,

3. cena: **Zygmunt Zaradkiewicz** - Polsko

Honorable mentions: **Cau Gomez** - Brazílie; **Lele Corvi** - Itálie; **André Carrilho** - Portugalsko **Becs** - Argentina.

Práce, oceněné prvním místem v kategoriích Gag cartoons a Editorial cartoons přineseme v příštím vydání. (r.)

Daewa 2021 - Rumunsko

Ze zaslanych 1474 prací vybrali pořadatelé nositele 28 cen.

GOLD PRIZE, ex aequo: **Michel Moro Gomez**, Kuba a **Borislav Stankovič**, Srbsko

SILVER PRIZE: **Reiner Ehrt**, Německo

BRONZE PRIZE: **Karry**, Peru

THE SPECIAL PRIZE: Mojtaba Heidarpanah, Iran

THE SPECIAL PRIZE: Yoemnis Deltoro, Kuba

THE SPECIAL PRIZE: Ali Miraei, Iran

THE SPECIAL PRIZE: Marco D'Agostino, Itálie

Dalších 20 autorů získalo ocenění **Excellency - Special Honor Diploma**.

Z toto jsou 4 Iránci, 3 Ukrajinci, 3 Rumuni, 2 Italové, ostatní státy mají po jednom ocenění. Češi, Slováci, Poláci, Maďaři ani Bulhaři mezi nimi nejsou...

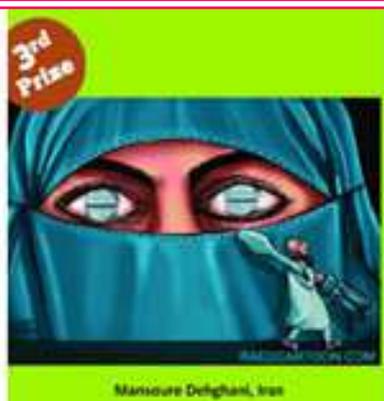
Maya KAMATH Memorial Awards For Excellence In Political Cartooning, 2021 - Indie

Prize winners - Best Foreign Cartoons category - 2021

1 st prize	Mr. Jitet Kustana, Indonesia,	US\$ 300
2 nd prize	Mr. Marco De Angelis Italy,	US\$ 200
3 rd prize	Ms. Mansoure Dehghani, Iran,	US\$ 100

Certificates of Merit issued to

Mr. Ehsan Cheraghi Iranshahi, Iran, Mr. Emad Hajjaj, Jordan, Mr. Joep Bertrams, Netherland, Mr. Liu Qiang, China, Ms. Mahanaz Yazdani, Iran, Mr. Wang Da Peng, China, Mr. Yalda Hasheminezhad, Iran.

5. Semarang International Cartoon Exhibition 2022 - Indonézie

2154 kreseb od 563 cartoonistů ze 67 států.

1. Alexander Dubovsky, Ukrajina (**viz obr.!**)

2. Izabela Kowalska-Wieczorek, Polsko

3. Raed Khalil, Syrie

Special Prizes:

-Luc Vernimmen, Belgie

-Furqon Elwe, Indonezie

-Silvano Mello, Brazílie

-Darko Drljevic, Černá Hora

-Shimaa Gamal Al Sharif, Egypt

-Neda Khodaverdi, Iran

-Mojmir Mihатов, Chorvatsko

IV. International Cartoon Competition "Eurasia", 2022 - Russian Federation

22. 5. 2022 byli vyhlášeni vítězové této pozoruhodné soutěže (**vpravo!**):

Spezial Prize: Ilya Katz - Izrael

Honorable Mention:

Gennadoij Čegodajev - Rusko; Dmitrij

Kononov - Rusko; Aleksandr Sculpinov -

Rusko; Oleg Dergačev - Francie; Milata

Miloradovič - Srbsko; Mirtad Gazazjan - Arménie; Igor Smirnov - Rusko; Fethi Mermertas - Turecko.

1st PRIZE:

Temur Kozaev / Russia

2nd PRIZE:

Alexander Sergeev / Russia

3rd PRIZE:

«HELLO, NEIGHBOR!» Konstantin Kazanchev / Ukraine

